श्री कर्पूर प्रकर

तथा

कस्तूरी प्रकरणना शब्दार्थ.

संशोधन करी छपावी प्रसिद्ध करनार,

शा. बालाभाई ककलभाई.

अमदावाद.

संवत् १९८१. प्रत ५००. सन १९२५

शान्तिविजय प्रिन्टींग प्रेसमा ईश्वरलाल केशवलाल

अने माणेकलाल माधवजीए छाप्यु.

ठीकवा चोकी, अमदावाद.

कर्पूर प्रकरना शब्दार्थ.

श्लोक (१) લો.

कर्पूर प्रकर કપૂરના સમુહ સરખો
शमामृतरसे શમતારૂપી અમૃત રસને વિષે
वक्त्रेन्दु મુખરૂપી ચદ્રને વિષે
चन्द्रातप ચદ્રની જ્યોત્સ્ના સરખો
शुक्लध्यान કેવળ જ્ઞાન
तरु વૃક્ષ प्रसुन પુષ્પ
निचय સમુહ સરખો
पुण्याब्धि પુણ્યરૂપી સમુદ્રને વિષે
फेनोदय ફીણના ઉદય સરખો
मुक्तिश्री મુક્તિરૂપી લક્ષ્મીના
करपीडने વિવાહમા
अच्छसिचयः નિર્મળ વસ્ત્રસમાન
वाक्कामधेनो વાણીરૂપી કામધેનુના
पय દુધ સમાન
व्याख्या વ્યાખ્યાન વખતે
लक्ष्य દેખાતો
जिनेश જીનેશ્વર ભગવાનનો
पेशल મનોહર रद દાતનો
ज्योतिश् તેજનો चय સમુહ
पातु રક્ષણ કરો
वः તમોને ॥ १ ॥

श्लोक (२) જો.

भव्याः હે ભવ્ય પ્રાણીઓ
लब्ध्वा પામીને
आर्यदेश આર્ય દેશને
कथमपि કોઇપણ પ્રકારે

नृपभव मनुष्य भवने
सत्कुल सारा कुलने
साधुसंग साधुना समागमने
बोध ઉપદેશ વચનને
देवादिशक्ती દેવ, ગુરૂ, અને
ધર્મને વિષે શક્તિને
कुरुत કરો शम ઉપશમ
यति સાધુપણુ અને
श्रावकत्वव्रतानि શ્રાવકના ૧૨ વ્રતોને
सप्तक्षेत्री સાત ક્ષેત્ર
जिनार्चा જીન પૂજન
नय ન્યાય विनय વિનય
सुवैराग्य સારો વૈરાગ્ય
दानादि દાન વિગેરે (શીલતપ)ની
पुष्टिम् પુષ્ટિને
शब्द શબ્દ (સ્પર્શ રૂપ રસ ગંધ)
द्युत ધુત(જુગટુ) માસ,સુરાપાન
कुघादे. ક્રોધ, માન, માયા, લોભ વિગેરે

जय જયને अपि પણ
सुकृताहेषु પુણ્ય દિવસોને વિષે
सत्कर्म સારા કાર્યને
मुक्त्यै મોક્ષને માટે ॥ ૨ ॥

श्लोक (३) जो

कोऽपि કોઇ પણ स्यात હોય
लघुकर्मक હલકા કર્મવાળો
सुकृतधी પુણ્ય બુદ્ધિવાળો
देशेऽपि દેશમા પણ
अनार्ये અનાર્ય એવા
स्वत પોતાની મેળે
तस्य તેને अपि પણ
आर्द्रकुमारवत् આર્દ્ર કુમારની પેઠે
गुणचय ગુણનો સમુહ
किन्तु પરંતુ
आर्यदेशाश्रयात આર્ય દેશના આશ્રયથી
क्षाराब्धौ ખારા સમુદ્રમા
शशिन: ચંદ્રની अथ અને

कौस्तुभमणेः કૌસ્તુભમણિની
मा તે श्री શોભા
कुत ક્યાંથી या જે
अभवत् હોય
गंगाशालिनि ગંગાવડે શોભના
शंभुमूर्ध्नि મહાદેવના મસ્તક ઉપર
कमलागारे લક્ષ્મીના સ્થાનરૂપએવા
हरेः વિષ્ણુના च અને
उरसि છાતિને વિષે ॥ ३ ॥

श्लोक (४) थो

आर्य આર્ય देश દેશને
अवाप्य પામીને
धर्म रहितः ધર્મ વિનાનો
अपि પણ अन्यस्य બીજાની
धर्मक्रिया ધર્મ ક્રિયાને (અને)
धर्मस्थान ધર્મના સ્થાનના
महान् ઉત્સવોને च અને
वीक्ष्य જોઇને (અને)
सुगुरोः સારા ગુરૂ પાસેથી
श्रुत्वा સાંભળીને
च અને धर्म ધર્મને
क्वचित् કોઇ વખતે
बोध બોધને याति પામે છે
कुलोत्थ કુલ પરંપરાથી
नास्तिकमतः નાસ્તિક મતવાળો
भूपः રાજા प्रदेशी પ્રદેશી (નામે)
यथा જેવી રીતે सत्य સાચું છે
चंदन संगिनः ચંદનના
સમાગમવાળા
क्षितिरुह વૃક્ષો न નહીં
अन्येऽपि બીજાએ પણ
किम् શું
चंदनाः ચંદન વૃક્ષો ॥ ४ ॥

श्लोक (५) मो

उत्सर्पिणी ઉત્સર્પિણી અને
अवसर्पिणी અવસર્પિણીઓને
क्षिति પૃથ્વીકાય
मरुत् વાયુકાય तेजस् તેઉકાય

अप्सु અપ્કાયને વિષે
असंख्याः અગણીત
नयेत् પામે (ભમે)
समाष्टौ સાત આઠ
तु વળી भवान् ભવોને
तिरश्चि તિર્યંચને વિષે
मनुज મનુષ્યને વિષે
जीवः જીવ अंतरे સમયે
अत्र આ अस्य આનુ (જીવનુ)
चेत् જો धर्मः ધર્મ હોય तत् તો
धरणेंद्रवत्स• ધરણેંદ્રવત્સ (નામે)
सुगति સારી ગતિને
प्राप्नोति પામે છે
तिर्यङ तिर्यंच
अपि પણ ॥ ५ ॥

श्लोक (६) ठो.

काल વખત प्राणि જીવ
भवाः ભવ (અવતાર સંસાર)
अनादिनिधनाः આદિ અંત રહીત
(છે) જન્મ મરણ રહીત
तत् તે કારણ માટે
सर्वजातौ સર્વ જાતિમા
सदा નિરંતર जीवेन જીવે
भ्रमता ભમતા
मुहूर्तं બે ઘડીવાર अपि પણ
हि નિશ્ચે प्राप्त પમાયુ
न નહી किञ्चित કંઇક
हितम् હિત (ધર્મરૂપ સુખ)
मुक्ता મોતીની
सुक्तिकया છીપથી
इव જેમ वारि પાણી
मणिकृत મણિ કરનારૂ
वार्धौ સમુદ્રમા
कचित् કોઇ વખતં
दैवत દૈવ યોગે
तत् તે કારણ માટે
प्राप्य પામીને अथ હવે
सकबलेन સકબલ નામે (અને)
शबलेन શબલ નામે

ऋष्णा બળદની इव પેઠે
धार्य ધારણ કરવું
श्रिये (મોક્ષ) લક્ષ્મીને માટે ॥૬॥

श्लोक (૭) મો.

क्षत्रे ખેતરમાં न નહીં
अमल वालुके નિર્મળ રેતીવાળા
च અને
लवणा कीर्णे ખારાસવાળા
च અને रोहेत् ઉગે
यथा જેમ बीज બીજ
किंचित કંઈપણ इह આ
अखिल સમગ્ર (નહીં ખેડેલામાં)
च અને फलति ફલે છે
क्षात्रे ખેડેલા ખેતરમાં च અને
नानाफलै ઘણા ફલોવડે
देवे દેવ ભવમાં
नैरयिके નારકી ભવમાં
तिरश्चि પશુ યોનિમાં
मनुजे મનુષ્ય ભવમાં

श्रेयः प्रसूति કલ્યાણની ઉત્પત્તિ
तथा તેવી રીતે
तस्मात તે કારણ માટે
मेघकुमारवत મેઘકુમારની પેઠે
नरभवे મનુષ્ય ભવમાં
अनतश्रिये મોક્ષ લક્ષ્મીને માટે
त्वर्यता ઉતાવળ કરો ॥ ૭ ॥

श्लोक (૮) મો.

वेलाकूले સમુદ્ર સમાન
महति મોટા
नृभवे મનુષ્ય ભવમાં
प्राक् પૂર્વે
प्रसन्नेदुवत् પ્રસનચંદ્ર રાજાની પેઠે
तत ते કારણ માટે
जीवाः જીવો
मूढश्लथ दृढधियः મૂઢ, શ્લથ, દૃઢ, બુદ્ધિવાળા
क्रीणते પ્રાપ્ત કરે છે
कर्मवस्तु કર્મ વસ્તુને

क्रुरा क्रुर એવી
गुप्ति गुप्ति
कुगति युगलीवर्णकः नरक तिर्यंचरूप
જે ગતિનુ યુગલ તેનો છે
स्व સ્વર્ગ
[वर्णक જેમા
दुरत દુઃખે કરીને અંત આવે એવો
येन જેનાવડે
अते મરણાંતે
स्यात् હોય
शिवपुर મોક્ષપુર
उरुस्फूर्त्ति મોટા પ્રકારરૂપ વાળુ
तयोः તેમને
क्रमेण અનુક્રમે ॥ ૮ ॥

श्लोक (९) मो

तत् તે કારણ માટે
तादृश તેવા પ્રકારનો
अभव्यपितु અભવ્ય છે બાપ
જેનો એવો
सुतः પુત્ર
अपि પણ
धर्मालस ધર્મનેવિષે આલસવાળો
य જે
सुलसः સુલસ નામે
अभवत् હોતો હવો
न નહીં
सः તે
किम શુ
विषाहेः ઝેરી સાપથી
विषहृत ઝેર હરણ કરનાર
मणि મણિ
तत् તે
पकात् કાદવથકી
न નહી
वा અથવા
श्रीसदन લક્ષ્મીના ઘરરૂપ
सरोज કમલ ॥ ૯ ॥

श्लोक (१०) मो

बोधाय બોધને માટે
सद्धर्म कुलोद्भवाः સારા ધર્મ વાળા
કુળમા ઉત્પન્ન થએલીઓ
स्त्रियः સ્ત્રિયો
अपि પણ
उदायनस्य ઉદાયન રાજાની
इव પેઠે
पुरा પહેલા
प्रभावती પ્રભાવતી(રાણીનીપેઠે)
सत्तीर्थता સારૂં તીર્થપણુ
किम શુ
जलधेः સમુદ્રનુ
न નથી
गगया ગંગાવડે
सद्वृत्तता સંપૂર્ણ ગોળાશપણુ

वा અથવા
शशिनः ચન્દ્રનુ न નથી
राकया પુનમવડે ॥ १० ॥

श्लोक (११) મો.

जीवादितत्वविकल्पैः જીવાદિ તત્વથી
विपुलै વિસ્તારવાળા ગૃહીત
तपोभिः તપોવડે
मुक्तः મુક્ત न નથી
तामलि' તામલી નામે
अजात નથી થયો
सुसाधुसगः સારા સાધુનો સમાગમ જેને
कः કોણ
स्वर्णसिद्धि સોનાની સિદ્ધિને
अधिगच्छति મેળવે છે
कूटकल्पैः મિથ્યા ઔષધિઓવડે
कः કોણ वा અથવા
अम्बुधिम् સમુદ્રને तरति તરે છે
जर्जरयानपात्रैः ભાગેલા વહાણથી જીર્ણ ॥ ११ ॥

श्लोक (१२) મો.

गिरिपुष्प ગિરિનામે અને પુષ્પનામે
शुकौ બે પોપટ इव જેમ
अमल નિર્મળ अगी પ્રાણી
गुण ગુણનો
नाशोदय નાશ અને ઉદય તેને
भाग् ભજનારા
जड મૂર્ખ (અને)
ज्ञ જ્ઞાની (ના)
सगात् સમાગમથી
जलद મેઘનુ अम्बु પાણી
विष ઝેર सुधा અમૃત
च અને न નહી
स्यात् થાય कनकद्रौ ધતુરામા
च અને किम् શુ
इक्षुकानने શેલડીના વનને વિષે
च અને ॥ १२ ॥

श्लोक (१३) મો.

प्राप्य પામીને अल्पम् થોડુ

अपि પણ अमल નિર્મળ
बोधवचः બોધનુ વચન
चिलाती पुत्र ચિલાતી પુત્ર
यथा જેવી રીત
अघमलीन પાપથી મલીન એવો
अपि પણ बिभर्त्ति ધારણ કરે છે
शुद्धिम શુદ્ધિને किम શુ
कोटिवेधिरस કરોડો જાળ તપાવે-
લા લોઢાને સોનુ બનાવનાર રસ
चंदनरत्नबिंदु ચંદનરત્નના ટીપાના
स्पर्शेऽपि અડકવાથી પણ
हेम સોનુ शिशिर ઠંડુ
च અને न નથી
तप्त लोह તપેલુ લોઢુ ॥ १३ ॥

श्लोक (१४) मो.

द्वेषे અપ્રીયને વિષે अपि પણ
बोधकवचः બોધકારી વચનનુ
श्रवणम् શ્રવણ विधाय કરીને
स्यात् હોય
रौहिणेय રોહિણેય (નામેચોર) ની
इव પેઠે जंतु પ્રાણી
उदारलाभः અત્યંત લાભ
काथः ઉકાળો
अप्रियः અપ્રિય अपि પણ
सरुजा રોગીઓને
सुखदः સુખ આપનારો
रविः સૂર્ય वा અથવા
संतापकः તાપકારી अपि પણ
जगदंगभृता જગતના પ્રાણીઓને
हिताय હિતને માટે ॥ १४ ॥

श्लोक (१५) मो.

क કોણ (કોઈ)
अपि પણ अन्य બીજો
एव નિશ્ચે (નક્કી)
महिमा પ્રભાવ ननु નિશ્ચે
शुद्ध दृष्टेः શુદ્ધ દ્રષ્ટિવાળાને
(નિર્મળ સમકિતવાળાને)
यत् જે કારણ માટે

श्रेणिक' શ્રેણિક રાજા
हि નિશ્ચે
अविरत નહિ વિરતીવાળો
अपि પણ जिन જીન
अत्र આહી भावी થશે
पुण्यार्गलः અધિક પુણ્યવાળો
किम શુ इतरः સામાન્ય (જન)
अपि પણ न નહિ
सार्वभौमः ચક્રવર્તિ
रूपच्युतः રૂપ રહિત
अपि પણ
अधिगुण, અધિક ગુણવાન
त्रिजगत् ત્રણ જગતથી
नतः નમાયેલો
च અને ॥ १५ ॥

श्लोक (१६) मो

तत् ते दर्शनम દર્શન
किमपि કોઇપણ (અપૂર્વ) सा તે
सुलसा સુલસા (નામે શ્રાવિકા)
आप પામી
येन જેનાવડે (જે દર્શનવડે)
प्रादात આપતા હવા (પ્રશંસા
जिनः જીન [કરતા હવા)
अपि પણ महिमान મહિમાને
अमान માપ રહિત (ઘણા)
अस्यै આને (સુલસાને)
नैर्मल्यत નિર્મલપણાથી
शशिकला ચંદ્રની કલા
न નહિ च અને
केतकीत्व કેતકી (કેવડાનુ પુષ્પ)
પણાને
मालातुला માળાપણાને च અને
हरमूर्ध्नि મહાદેવના મસ્તક ઉપર
बभार ધારણ કરતી હવી
गगा ગંગા ॥ १६ ॥

श्लोक (१७) मो

दूरे દુર अर्हत અરિહંત
अस्तु રહો [ભગવાનની

महनादि પૂજા વિગેરે
नति નમસ્કારની
इच्छया ઇચ્છાવડે   अपि પણ
श्रेयः सुरः श्रेष्ट દેવ
अजनि થયો   न નહીં
सेडुक સેડુક (નામે બ્રાહ્મણ)
दर्दुरः દેડકો   किम શું
कल्पद्रुमः કલ્પવૃક્ષ
स्मरणतः સ્મરણ કરવાથી
अपि પણ न નહિ   किम શું
फलाय ફલને માટે
पार्श्वे પાસે (સમીપમા)
अपि પણ   वा અથવા
मृगमद કસ્તુરી   न નહિ
हि નિશ્ચે
सौरभाय સુગંધને માટે ॥१७॥

श्लोक (१८) मो.

ध्यात ધ્યાન કરાએલા
परोक्षे પરોક્ષમા   अपि પણ
जिनः જીન (ભગવાન)
त्रिशुद्धया ત્રણ શુદ્ધિ વડે
(મન વચન કાયા)
जीर्णाभिध જીર્ણાભિધ (નામે)
श्रेष्ठिवत् શેઠની પેઠે
इष्टसिद्धयै ઇચ્છીતની સિદ્ધિમાટે
सिंधुप्रवृद्धयै સમુદ્રની વૃદ્ધિ માટે
कुमुद પોયણા (એકજાતનાપુ'પ)
ओघ સમુહની   [ના
लक्ष्मै શોભા માટે
चकोर ચકોર(એકજાતનુપક્ષિ)ના
तुष्टै સંતોષ માટે   विधुः ચંદ્ર
अभ्रगः આકાશમા રહેલો
अपि પણ ॥ १८ ॥

श्लोक (१९) मो.

नव्यः નવો   गुरुः ગુરૂ
सुरतरुः કલ્પવૃક્ષ
विहितामितार्द्धिः કરીછે અમાપ
यत જે કારણ માટે [સમૃદ્ધિજેણે

केवलाय केवल ज्ञानने माटे
कवलार्थिषु कोळीआनाअर्थिओने
गौतमः गोतम ऋषि
अभूत् थया
तापालुगे तापथी आकुळ थएलाने
अमृतरसः अमृत रस किमु शुं
शैत्यम् ठंडकने एव ज (निश्चे)
न नही प्रार्थितः प्रार्थनाकराएलो
अपि पण वितरति आपे छे
अजरामरत्व अजरामरपणुं ।१९।

श्लोक (२०) मो.

कुबोधमतयः कुत्सित ज्ञानवाळा
अभितः सम्नगपणाथी
कुगुरवः कुत्सित गुरुओ
जमाल्यादिवत् जमाल्यादिनी पेठे
पुनः फरीथी
क्वचन कोईपण जग्याए
वज्रवत् वज्र स्वामीनी पेठे
सुगुरवः सारा गुरुओ

अमलाः निर्मल (पापरहीत)
जन्मतः जन्मथी आरंभीने
करीर केरडो (अने)
पिचुमदवत् लींबडानी पेठे
घनसारमचंदनाः कपूर अने श्रेष्ठ
घनाः घणा [चंदन
न नही च अने
खरोष्ट्रवत् गधेडा अने ऊटनी पेठे
जयतुरग श्रेष्ठ घोडो
भद्रद्विपा श्रेष्ठ हाथी ॥ २० ॥

श्लोक (२१) मो.

विज्ञाय जाणीने
धन्याः धन्य पुरुषो
जिनधर्ममर्म जीन धर्मना मर्मने
रज्यति राजी थाय छे
शय्यभववत् शय्यभवनी पेठे
न नही जाड्ये मूर्खताने विषे
पीत्वा पीईने सिता साकरवडे
भावित मिश्रित

धेनुदुग्ध ગાયના દુધને
कः કોણ વા અથવા
आम्लतक्र ખાટી છાશ
अर्कपयासि આકડાના દુધને
पश्येत् જુવે ॥ २१ ॥

श्लोक (२२) मो.

लब्धे મેળવે સતે (પામે સતે)
जडः મૂર્ખ कः अपि કોઇ પણ
हिंत હિતકારક એવાય अपि પણ
धर्मे ધર્મ (પામે સતે)
स्तौति વખાણે છે
अक्षसौख्यानि ઇંદ્રીઓના સુખોને
शशी શશી (રાજાની પેઠે)
इव પેઠે राजा રાજા (શશી) નામે
न નહી पकज કમલને
भेक દેડકો उपैति પામે છે
पक કાદવને क्रमेलकः ઊટ न નહી
आम्र આંબાને इयर्ति પામે છે
निंबम् લીંબડાને ॥ २२ ॥

श्लोक (२३) मो.

अष्टाब्दः આઠ વર્ષના
अपि પણ
तथाविध તેવા પ્રકારના (દુષ્કર
व्रततपः અહિંસાદિવ્રત, [એવા)
અને બાર પ્રકારના તપ
स्वाध्याय સ્વાધ્યાય (ભણવુ)એવા
कृत्य કાર્યમા
असहः અશક્ત એવાય
अपि પણ उच्चै શ્રેષ્ઠ
ध्यानबलेन ધ્યાનરૂપી બલવડે
कर्मरिपुभि કર્મરૂપી શત્રુઓથી
मुक्तः રહિત (મુકાએલા)
अतिमुक्तः અતિ મુક્ત નામે
मुनि ઋષિ शक्त्या શક્તિવડે
गच्छत તમે જતા (કેમ નથી)
तत् તે કારણ માટે
न નથી कि કેમ (શુ)
हितपथ ધર્મ માર્ગ પ્રત્યે
मुक्त्वा મુકીને

प्रमादोत्तर ઉત્કટ પ્રમાદને
अयन्ते સભળાય છે च અને
मदालसा મદાલસાના तनुभुवः પુત્રો
(શરીરથી ઉત્પન્ન થએલા)
बाल्येऽपि બાલ્ય અવસ્થામા પણ
योगोज्वला ધ્યાનથી નિર્મલ
થએલા ॥ २३ ॥

श्लोक (२४) મો.

शील શીલ ને तपः તપ ને
च અને बलदेवमुनिः બલદેવમુનિ
(કૃષ્ણવાસુદેવના મોટાભાઇ)
चरित्वा આચરીને दान દાનને
प्रदाय આપીને रथकृत સુથાર
त्रितये ત્રણનેવિષે(શીલ,તપ,દાન)
अपि પણ अशक्त અસમર્થ
एणः મૃગ मुदा હર્ષવડે
तदनुमोदनया તેની અનુમોદનાથી
બલદેવના શીલ તપ દાનને
सुरः દેવ [વખાણવાથી
अभूत થયો योगात् સમાધીથી
हि જે કારણ માટે
सिद्धिम सिद्धिने अगमत् પામ્યો
चतुरगितादि चतुरगीप्रुरुष ॥२४

श्लोक (२५) મો.

शमेन શમતાથી
सिध्यन्ति सिद्ध થાય છે
मतानि વાંછીતો
कृष्णानुजर्षिवत् કૃષ્ણના
तीव्रतपः આકરૂ તપ
अस्तु હો वा અથવા मा ના
दिनाधिनाथेन સૂર્યથી
कृते કરે સતે
अन्नपाके અન્ન પાકવામા
सधुक्षण સળગાવવાને
क કોણ कुरुते કરે છે
अनलस्य અગ્નિના ॥ २५ ॥

श्लोक (२६) મો.

प्रीत्यै પ્રીતિને માટે

क्षमी શમતાવાળો
स्वपरयोः પોતાને વિષે તથા પા
अपि પણ રકાને વિષે
चण्डरुद्रशिष्य ચંડરૂદ્રનો શિષ્ય
यथा જેમ आत्मनि પોતાને વિષે
गुरौ ગુરૂને વિષે अपि પણ
कवलर्द्धया કેવળજ્ઞાનની સમૃદ્ધિવડે
सप्तर्षिसगतिम સપ્તર્ષિનાસમાગમને
अवाप्य પામીને
विशाखनामा વિશાખ નામે
चौर ચોર अपि પણ
अभूत थयो
विलसन વિલાસ પામતી છે
उज्ज्वलदिव्यशक्तिः ઉજળી દિવ્ય
શક્તિ જેની ॥ २६ ॥

श्लोक (२७) मो.

व्रतम व्रत अपि પણ
बहुचीर्णम् બહુ કાલ સુધી કરેલુ
सातिचारम् અતિચાર સહીત
कुगत्यै કુગતિને માટે
दिन એક દહાડો
अपि પણ शुचि નિર્મલ
मुक्त्यै મુક્તિને માટે
कुडरीकादिवत् કુંડરીક અને
तत् તે (વ્રત) [પુંડરીકની પેઠે
अहह ખેદે दहति બાળે છે
चित्रावारिपूर ચિત્રા નક્ષત્રના
अपि પણ [પાણીનો સમુહ
शष्यम् ધાન્યને भृशम અત્યંત
अपि પણ कृशपाथः થોડુ પાણી
स्वातिजम् સ્વાતિ નક્ષત્રમા પડેલુ
पाति રક્ષણુ કરે છે
जतुन् પ્રાણીઓને ॥ २७ ॥

श्लोक (२८) मो.

व्रतेन વ્રતવડે शुचिना પવિત્ર
अपि પણ किम् શુ अथ હવે
सद्गुरूपास्त्यै સારા ગુરૂની ઉપા-
સના વડે

उदायिनृप ઉદાયી રાજાના
मारक મારનાર
श्रमणवत સાધુની પેઠે
सपापात्मन: પાપીઠે આત્માજેનો
शिरस्थविषहृत માથા ઉપર રહેલો
मणि મણિ જેને [વિષહારી
फणिगण: સર્પોનો સમુહ
किम શું आनंदन: હર્ષકારી સને
चंदनवनस्थित: ચંદનના વનમાં
किम શું अथवा અથવા [રહેલો
जगतापहृत જગતના તાપને દૂર
કરનારો ॥ २८ ॥

श्लोक (२९) मो.

साधो: સાધુને अन्हाय જલદી
सिद्धि. સિદ્ધિ (મોક્ષ)
सुचरणकरणै: સારા આચરણોવડે
श्रावकस्य શ્રાવકને अपि પણ
हि જે કારણ માટે स्यात् હોય
मध्यै મધ્યમાં
अष्टाना આઠ (ભવોની મધ્યે)
भवाना ભવો
शशि ચંદ્રમા સરખા
विषद ઉજ્વલ गुण ગુણો વડે
आनंदन હર્ષકારી
आनंद આનંદ (નામે) ના
वृत्तै: વૃતો વડે चेत જો
नौभि નાવો વડે
शीघ्रगाभि' જલદી જનાર
जलधि સમુદ્રના
जलपथै જલ રસ્તેથી
तीरदेशेषु કાંઠાના સ્થાનને (કાંઠે)
पाथा મુસાફરો
केचित् કેટલાક
याति જાય છે आशु જલદી
न નહી अन्ये બીજાઓ
हय અશ્વ (ઘોડા) करभ ઊંટ
रथै: રથોવડે भूपथै જમીનમાર્ગે
किम શું क्रमेण અનુક્રમે ॥२९॥

श्लोक (३०) मो.

सम्यक्त्व सम्यक्त्वरूप
उदारतेजाः उदार तेजवाळो
नवनव नवीन नवीन
फलद फलदायक
आवर्तरूप कुंडाळारूप
व्रतालिः (बार) व्रतनी पंक्ति
वाळो (अने)
सिद्धांतोक्त सिद्धांतमा कहेला
एकविंशति एकवीश
अमल निर्मल
गुणगतिः गुण रूप गति छे
जेनी (एवो)
श्राद्ध धर्म श्रावक धर्म रूप
तुरगः घोडो प्राप्य पमाडीने
अंत पारने
भवाब्धे संसाररूपी समुद्रना
नयति लेइ जाय छे
शिवपुर मोक्षनगर प्रत्ये
कामदेवादिवत कामदेवादि (आ
वकोनी) पेठे
तत ते कारण माटे
मिथ्यात्वांश मिथ्यात्वरूप ग-
जना (ब्रह्मा विगेरेना)
शंकादिक शंका, कांक्षादिक
हयहृत अश्व चोरनारथी
यत्नतः यत्न करीने
रक्षणीयः रक्षण करवायोग्यछे ३०

श्लोक (३१) मो

अक्षुद्र बीजाना छीद्रने नहीं
रूपसौम्य रूपाळो [शोधनारो
विनय विनय अने
नययुत न्याय युक्त
क्रूरताशठ्यमुक्त क्रुरता अने मा-
यावीपणाथी रहीत
मध्यस्थः कदाग्राही नहीं
(खोटा आग्रहवाळो नहीं)

दीर्घदर्शी आगળ સારૂ થવાના
વિચારવાળો
परहितनिरत: બીજાના હિતમા
તત્પર
लब्धलक्ष અવસરનો જાણનાર
कृतज्ञ કાર્યને જાણનાર
महाक्षिण्य મારા સરલ સ્વભાવ-
विशेषी વિશેષજાણ [વાળો
सदयगुणरुचि: દયાવાળો અને
ગુણને વિષે રૂચિવાળો
सत्कथ સારી વાર્તા કરનાર
पक्षयुक्त: બન્ને પક્ષવાળો
वृद्धार्ह વૃદ્ધ પુરૂષને યોગ્ય
लज्जन લજ્જાવાળો य: જે
शुभजनदयित: સત્પુરૂષોને વહાલો
धर्मरत्नस्य ધર્મરૂપી રત્નને
योग्य: યોગ્ય છે ॥ ३१ ॥

श्लोक (૩૨) મો.

धर्माणा ધર્મોની મધ્યે
गुरु મોટો एव નક્કી
जंतुपु પ્રાણીઓને વિષે
दयाधर्म: દયારૂપી ધર્મ
तत: તે કારણ માટે
सस्थित રહેલો છે
श्रीवज्रायुधचक्रवर्ति શ્રીવજ્રાયુધ
सद्दशा જેવાની મધ્યે [ચક્રવર્તી
નો નહીં सगमादे: સગમાદિના
हृदि હૃદયને વિષે [(નામ છે)
चूलया ચૂલિકાને વિષે
कनकाचलस्य મેરૂ પર્વતની
रमते રહે છે कल्पद्रुम: કલ્પવૃક્ષ
નો નહીં मरौ મારવાડમા
किम् શુ च અને
ऐरावण ઐરાવત નામે
वारण: હાથી
कुनृपते હલકા રાજાના
द्वारे બારણે अस्ति હોય છે
य: જે स्व: સ્વર્ગના
पत्त: પતિના (ઇંદ્રના) ॥૩૨॥

श्लोक (३३) मो

एका એક એવી
जीवदया જીવદયા   एव નિશ્ચે
नित्यसुखदा હમેશા સુખ આપ-
नार તે કારણ માટે   નારી છે
नेमिना નેમિ
स्वामिना સ્વામીએ कन्या કન્યા
राज्य રાજ धनादि ધન વિગેરેને
फल्गुतृणवत् તુચ્છ તૃણની પેઠે
मत्यज्य તજી દઈને
सा તે (દયા)   एव જ
आदृता અંગીકાર કરી   सः તે
अर्हन् અરિહંત   वा અથવા
अस्य એમને   किम શુ
उच्यते કહેવાય
निजहितं પોતાના હિતને માટે
न નહી   अन्यः બીજો   अपि પણ
मदायते મદ આચરણ કરે છે
किम् શુ   कस्यापि કોઇને પણ
अजरामरत्व અજરામરપણુ
अथवा અથવા   नेष्ट નથી ઇ ટ
सुख સુખ
शाश्वत શાશ્વત એવુ ॥ ३३ ॥

श्लोक (३४) मो

सकटेऽपि સંકટમાં પણ
न નહી   महान મોટા પુરુષ
मृषा મિથ્યા, અસત્ય
वदेत બોલે
दत्त દત્ત નામે પુરોહિતના
मातुलत् મામા
कालिकार्यवत् કાલિકાચાર્યની પે
चदन ચંદન   सुरभिः સુગંધ
अश्मघर्षणे પથ્થર ઉપર ઘસે છતે
अपि પણ   इक्षु શેલડી
अद्भुतरसः અદ્ભુત રસોનાગે)રસ
अपि પણ
पीलने પીલે છતે ॥ ३४ ॥

श्लोक (३५) मो

घोरा भयंकर એવી
दुर्गतिम नरक गतिने
गति पामे छे
अलीकलवम थोडुं जुठुं
अपि पण
अभ्यर्थित प्रार्थना करायेलो
अपि पण ब्रुवन બોલતો
वादे विवादमां
नारद नारद अने
पर्वताख्य पर्वत એ બે (नाम)
सुहृदाः मित्रने यत जेवी रीते
वसुः वसु नामे भूपति राजा
चक्रे कराये
अर्चाविधुर पूजा रहित
विरंचि ब्रह्मा
अनृतात् जुठाईथी केतकी केवडो
अनिष्टा प्रीति रहीत
मृषा जुठी साक्ष्यात् साक्षीथी
किं शुं न नहीं हरिः विष्णु
भवेन महादेवे महितः पूजनीक
सत्यात् सत्य वचनथी
परिक्षाक्षणे परिक्षा वखते ॥३५॥

श्लोक (३६) मो

वैराग्यशस्त्र वैराग्यरूपी शस्त्रथी
हतमोहतम હણ્યો છે મોહરૂપી अंधकार जेणे
अमलांतर्दृष्टया निर्मल दृष्टिवडे
अपदिष्ट देखाड्या छे अने
परिदृष्ट दीठा छे
हिताहितार्थः हित अने अहितनो अर्थ जेणे
चौर अपि चोर पण
शुध्यति शुद्ध थाय छे
शमेन शम वडे
दृढप्रहारी दृढ प्रहारीनी
इव पेठे अपैति नाश पामे छे
वा अथवा

द्वजव: દાવાનલનો સમુહ
जलदेन મેઘવડે कि शु
न નહિ ॥ ૩૬ ॥

श्लोक (૩૭) મો.

नानाकलाविन् ઘણી કલાઓને
अपि પણ જાણનાર
लाघवम् તુચ્છપણાને
गति પામે છે चौर्यात् ચોરીથી
विद्या વિદ્યાવડે नत નમાવ્યુ છે
आम्रफल આંબાનુફલ જેણે એવો
चौर ચોર (ની) इव પેઠે
प्रियार्थे પ્રિયા–સ્ત્રીને અર્થે
दोष: દોષ महान મોટો
अधिगुणे અધિક ગુણવાળામા
अपि પણ हि નિશ્ચે
लाछनाय કલકને માટે
रत्नाकरे સમુદ્રમા
कुजलवत् ખગાબ(ખાગ)પાણીનીપેઠે
शशवत् શશલાના લાછનની પેઠે
सुधांशौ ચદ્રમામા ॥ ૩૭ ॥

श्लोक (૩૮) મો.

स्यु: હોય ब्रह्मणा બ્રહ્મચર્યવડે
नृसुरमोक्ष મનુષ્ય દેવ અને
सुखानि સુખો મોક્ષના
किंतु કેમ (પરતુ) તો કે
जंबुमुने જબુસ્વામીને
सुभगता સુભગતા
अभिनवा નવી નવી एव ?
काचित् કોઇક
भेजु: ભજતી હવીઓ
व्रतम् વ્રતને (દીક્ષાને)
समम साथे
अनेन આ જબુસ્વામી સાથે
मुदा હર્ષથી (રાજીથી)
प्रिया: સ્ત્રિઓ ता: તે
अन्यारता બીજાઓને વિષે પ્રીતિ
सह સાથે [રહિત
जगाम જતી હવી च અને

केवलश्री केवळश्री (તેપણ ગઇ)
ત્યારપછી કોઇને કેવળજ્ઞાન
થયું નથી ॥ ૩૮ ॥

श्लोक (૩૯) મો

न નહી
ब्रह्मतः ધર્મથી (બ્રહ્મચર્યથી)
सकलशर्मकृतः સમગ્ર સુખને
चलति ચલાયમાન [કરનાર એવા
धीरा ધીર પુરૂષો
सुदर्शनः સુદર્શન શેઠની इव પેઠે
व्यसने સંકટમાં धने ધનમાં
अपि પણ शेष શેષનાગ
अब्धि સમુદ્રની वृद्ध મોટી
लहरी લહેરોથી
चल ચલાયમાન એવા
शैल પર્વતોથી
वल्गद्, भू ધ્રુજતી એવી પૃથ્વીથી
भुग्नमौलि વાંકો થયોછે મુગટજેનો
अपि એવોય પણ
विश्वंभर જગતના ભારને
बिभर्त्ति ધારણ કરે છે ॥ ૩૯ ॥

श्लोक (૪૦) મો

विश्वोपकारि જગને ઉપકાર
धन ધન [કરનારૂ
अल्प થોડુ अपि પણ
प्रशस्य વખાણવા લાયક किम શું
नदवत् નદ રાજાની પેઠે
फलम् ફલ अमान અમાપ
परिग्रहेण પરિગ્રહથી
प्रित्यै પ્રિતિને માટે
यथा જેવી રીતે
हिमरुचि ચંદ્રમા न નથી
तथा તેવી રીતે
हिमौघः હિમનો સમુહ
स्यात् હોય वा અથવા
यथा જેવી રીતે
अत्र અહિં (આ જગતમાં)
जलद મેઘ जलधि॰ સમુદ્ર

तथा तेवी रीते
न नथी ॥ ४० ॥

श्लोक (४१) मो

धन्यः धन्य छे
परिग्रहमितै परिग्रहना मापथी
सुखभाग् सुख भजनारो
नपापी लोभी नही प्राक् पूर्वे
मम्मण मम्मण नामे
वणिक् शेठ
एधहृत् लाकडा लावनार
इश्वर धनवान अपि पण
वद्य वहन करवा लायक
कृतादर कर्यो सत्कार जेनो एवा
अहो आश्चर्य जगतः जगतने
मितश्रीः मापवाळी शोभा जेने
पश्य जुवो के
अधिकाधिकवसु अधिक अधिक
किरणवालो अधिक अधिक
शशभृत् चन्द्रमा धनवालो
कलकी कलंकवाळो ॥ ४१ ॥

श्लोक (४२) मो

सीमस्थिते सीमामा रहे छते
जलनिधौ समुद्र
निजकालमाने पोताना काळना
मापमा
सीतातपाभासि टाढ ताप वरसाद
च अने जीवति जीवे छे
जीवलोक जीवलोक
दिग्यानमान दिशामा प्रयाणना
अपि पण माप जेने
जतुहिताय प्राणीओनाहितनेमाटे
तद्वत् तेवी रीते स्यात् होय
चारुदत्तवत् चारुदत्तनी पेठे
इह आभवमा
अप्रयत नही प्रयत्नवाळो
अतिदुःखी अतिशे दुःखी थायछे

श्लोक (४३) मो

न गम्य जवायोग्य नथी

न अगम्य નહી જવા યોગ્ય નથી
कचित् કોઈ પણ કાલે
अकृत નથી કરી
दिगयान દિગ ગમનની
विरतेः વિરતિ જેણે
कथ કેવી રીતે वा અથવા
स्यान હોય विश्वे જગતમાં
सततगतिः નીરંતર ગતિ કરનારો
एकत्रवसति એક સ્થલને વિષે
द्वितीय બીજો [રહેનારો
द्विपान्तर्गत દ્વિપમા રહેલા
भरत ભરતખંડ પ્રત્યે
आक्रांतजलधिः ઉલ્લંઘન કર્યો છે
न નહિ [સમુદ્ર જેણે
किम શું द्रौपद्यर्थे દ્રૌપદીને અર્થે
हरिः કૃષ્ણ
अमरककापुरम् અમરકંકાપુરપ્રત્યે
अगात् ગયા ॥ ४३ ॥

श्लोक (४४) મો.

भोगोपभोगनियम. ભોગ અને ઉ-
अपि પણ [પભોગનો નિયમ
शिवाय મોક્ષને માટે
चेन् જો नस्यात नथी
वकचूलः વંકચૂલની इव પેઠે
देवपदप्रदः દેવપદ આપનારો
तु તો प्रीणाति પ્રસન્ન કરે છે
चातक ચાતકને (પક્ષીને)
अनन्यगति બીજાને વિષે નથી
पयोदः મેઘ [પ્રીતિ જેને
चूताशनैकरस આંબાના (મોરને)
ખાવામા પ્રીતિવાળો
अन्यभृत કોયલને
वसंत વસંત ઋતુ ॥ ४४ ॥

श्लोक (४५) મો.

भोगादिलोलुपतया ભોગાદિકની
લોલુપતાને લીધે
लघुता હલકાપણુ
नशर्म સુખ નહી

श्रीब्रह्मदत्तसखि શ્રીબ્રહ્મદત્તના મિત્ર
विप्रकुटुम्बवत् બ્રાહ્મણ કુટુંબનીપેઠે
म्यात् હોય पीताधिकेंदुरुचि પીધી
છે અધીક ચંદ્રમાની કાંતિ જેણે
उज्झति તજે છે
सीम સીમાને (હદને)
सिंधुः સમુદ્ર शक्रःअपि ઇંદ્ર પણ
गौतमकलत्ररतः ગૌતમની સ્રીને
च અને । વિષે પ્રીતિવાળો
शाप શ્રાપ પામ્યો ॥ ૪૫ ॥

શ્લોક (૪૬) મો

न નથી अनर्थदंड અનર્થદંડને
अघद પાપદાયક એવા
दधते (न) ધારણ કરે છે
महांत મોટા પુરૂષો
एकेषुमात्र એક (ઇષુ)બાણવડેકરી
विजयी જય પામનારો सः તે
चेटभूपः ચેટ રાજા
लोकस्य લોકને
नाड्यद्धतय ટાઢ ×× કરવા માટે
तरणेः સૂર્યની प्रभा કાંતિ (તાપ)
अन्हि દિવસે
तापच्छिदे તાપ દૂર કરવા માટે
च અને शशिनः ચંદ્રની
निशि રાત્રીએ नो નહી
तदर्त्य તે(લોકોને)મને પીડાનેમાટે

શ્લોક (૪૭) મો.

मूढ, મુર્ખ મુગ્ધ કાગટ
एति પામે છે
कुगतिं નરકની ગતિને
धिक ધિક્કાર
अनर्थदंडान અનર્થ દંડથી
चक्रित्व ચક્રીપણાને
इच्छु ઇચ્છનાર(ની)
इव પેઠે ; भूभृद् રાજા
अशोकचद्रः અશોક ચંદ્ર નામે
किम् શું न નહી
अगभग અંગના ભંગને

अयते પામે છે शरभः સિંહ
अब्दशब्द મેઘના શબ્દપ્રત્યે શ-
अभ्युत्पतन ઉછળને। [બ્દનીસામે
परिणमन દંત પ્રહાર કરતો
च અને गज હાથી
अनुशैलम પર્વતે પર્વતે ॥૪૭॥

श्लोक (૪૮) મો.

सामायिक સામાયક
द्विघटिक બે ઘડી પાળ્યુ હોય
चिरकर्मभेदि ઘણા કાળના સ-
ચેલા કર્મને ભેદનારૂ
चद्रावतसकवत् ચદ્રાવતસક
રાજાની પેઠે
उच्चधिय ઉચ્ચી બુદ્ધિવાળાને
अत्र અહીંઆં किंतु શુ
स्पर्शेऽपि સ્પર્શને વિષે પણ
सत्य સત્ય उदक પાણી
मलिनत्वनाशि મલીનપણાનો
નાશ કરનારૂ

घोरतमो ઘોર અંધકારને
हरति હરણ કરે છે वा તથા
कृतएव કર્યો જ दीपः દીપક

श्लोक (૪૯) મો.

सामायिक સામાયક કર્યું હોયનો
समतया સમભાવરૂપ
अरिसुहृत्सु શત્રુમિત્રોને વિષે
सिद्धयै સિદ્ધિને માટે
प्रद्योतमुक्ति ચંડપ્રદ્યોત રાજાને
कृत् મૂકનાર એવા [બંધનથી
उदायिनराजवत् ઉદાયિન રાજાની
स्यात् હોય [પેઠે
सच्चदनाशुकमिव સારૂ ચંદન ચો
પડવુ તે રૂપ વસ્ત્રની પેઠે
अस्फुटकुष्टभाजः નથીબહારપડયો
કુષ્ટ રોગનો વિકાર જેને
तत्कुर्वतः તે કરનારને
कपटतः કપટ થકી

बहिरंगशुद्ध्यै બહારના અંગની
શુદ્ધીને માટે ॥४९॥

श्लोक (५०) મો.

देशावकाशिक દેશાવકાશિકવ્રતને
अपास्य તજીને
सकाकजघ કાકજંઘ નામે મહિત
कोकाशवत् કોકાશની પેઠે
विपद દુખને ગતિ પામે છે
जन માણસ प्रमादी આળસુ
धत्ते ધારણ કરે છે प्रभा કાંતિને
दिनचर દિવસે વિચરનાર
न નથી निशाकरोपि ચંદ્રમા પણ
न स्तूयते વખણાય નહીં
अपि च પણ, અને
पयोभृत् મેઘ
अकालवृष्टः અકાળે વરસે તો

श्लोक (५१) મો.

गुरुवचनवियोग ગુરૂ વચનના
વિયોગે કરી
अज्ञातदेशावकाश નથી જાણ્યું
દેશાવકાશિક જેણે
विपदी વિપત્તિને વિષે
तरति તરે છે पुण्यात् પુણ્ય યકી
येन જે यथा જેમ
लोहजध લોહજંઘ
हयमयवृषभावा ઘોડા, ઉંટ, બળદ
स्वामिना સ્વામિએ । એ સર્વ
वाह्यमाना વહન કર્યાં છતા
सतत નિરંતર
अमितगत्या અપ્રમિત ગતિએ
कि हित શું હિતને
स्वस्य પોતાના कुर्यु કરે

श्लोक (५२) મો.

शुचिपौषधेन પવિત્ર પોષધે કરી
मुनितुल्यता મુનિનું તુલ્યપણું
इति એ પ્રકારે किं શું કહેવું
जिनतापि તીર્થંકરપણું પણ
मेघरथवत् મેઘરથની પેઠે

भवेत् થાય क्रमात् અનુક્રમે
किमु શુ निर्द्धनस्य ગરીબને
मणिना ચિંતામણીએ કરીને
इष्टदायिना ઇચ્છિતપદાર્થનેદેનાર
धनितुल्यतापव ધનવાનની તુલ્ય-
नृपतुल्यता રાજાનીતુલ્યતા [તાજ
किं न નુ ન હોય ॥૫૨॥

श्लोक (૫૩) મો.

स्त्पौषध ઉત્તમ એવુ પૌષધ વ્રત
विविधसिद्धिद અનેક પ્રકારની
સિદ્ધિને દેનારૂ
औषधयत् જે ઔષધ સમાન
तद्भावनाशमरस તે પૌષધની ભા-
વના તેજ શમ તે રૂપ રસ
आर्द्रहृदग्निलीढ નમ્ર એવુ જે હૃદય
તેજ અગ્નિ તેણેકરી આસ્વાદિત
स्व સ્વર્ગને વિષે
सागरेंदुः સાગરચંદ્ર નામા રાજા
अजनि ઉત્પન્ન થયો

स्फुटहेममूर्त्तिः પ્રગટ છે સુવર્ણ
સમ દેહ જેનો
और्वाग्नितप्तविमलः વાડવાગ્નિના
તાપેકરી નિર્મળ થાયછે તેની પેઠે
अद्रिरिव પર્વતની પેઠે
अद्रिधमथा મેરૂ નામના ॥૫૩॥

श्लोक (૫૪) મો.

किमपिफलम् કાંઇક ફળ
अपूर्वं અપૂર્વ
सविभागम्य સ વિભાગ વ્રતનુ
साधो સાધુને આપેલા यत् જે
अभिलषितसिद्धयै ઈચ્છીતપદાર્થ-
ની સિદ્ધિને માટે
मूलदेवेपि મુળદેવરાજાને વિષેપણ
मापाः અડદના બાકુળા
कृशमपि થાડુ પણ हि નિશ્ચે
सुपात्रे સુપાત્રને વિષે
न्यस्त આરોપણ કરેલુ
उच्चैःफलद्धयैंઉચાફળનીઋદ્ધિનેમાટે

ननु निश्चे तृणमपि ઘાસ પણ
धेनोर्दुग्धपीयूषवृद्धयै ગાયને દુધ
રૂપ અમૃતની વૃદ્ધિને માટે

श्लोक (५५) मो.

यत् જે असदपि અસત એવાપણ
ददौ આપતો હવો
प्राक् પૂર્વ ભવે
शालिभद्र શાલીભદ્રનો જીવ
अतिथे સાધુને स्व પોતાના
तन તેથી असत् અસત સુખને
स:लेभे તે પામતો હવો
क्वअमररिद्धि અમરનીસમૃદ્ધિક્યા
क्वमर्त्य: મનુષ્ય તે ક્યા
क्वभुविजलधि: ક્યા પૃથ્વીને વિષે
इदु:क्वअंबरे આકાશને | સમુદ્ર
વિષે ચંદ્રમા ક્યા
तसपुण्णाति તે ચંદ્ર પોષણ કરેછે
अमृतभृतपयोद: જેણે પાણીએકરી
મેઘને પરિપૂર્ણ ભરેલોછે એવો

शोषणेपि શોષણને વિષે પણ
औवंवन्हे: વાડવાનળથીથતાએવા

श्लोक (५६) मो.

क्षेत्रेषुमप्तसुअपिसातખેત્રનેવિષેપણ
पुण्यवृद्धये પુણ્યની વૃદ્ધિને માટે
वपेनधन વનને વાવે
सप्रतिराजवत સંપ્રતિ રાજાની પેઠે
धनी ધનવાન પુરૂષ
कृषीवल: ખેડ કરનારો
केवलशालितदुलान કેવળ શાલી
वपेत् વાવે તંદુલનેજ
स. किं य: તે નું જે
अखिलशस्यलालस: સમગ્રધાન્ય-
નો લાલચી હોય ॥૫૬॥

श्लोक (५७) मो

क्षेत्राणिसप्तापि સાત ખેત્રો
फलति ફળદાયી થાય છે
सर्वमपि સર્વ પ્રકારના મોટા
ફળનું આપનાર થાય છે

एक्केक એકેક પણ
कल्किजवत् કલ્કિના પુત્રદત્તની પેઠે
सुजुष्ट સારી રીતે સેવન કરેલુ
यत्पुण्य જે પુણ્ય
आरार्त्तिकसप्तदीपै આર્ત્તિના
સાત દીવાએ કરીને
एकेनतत् તે એક વડે
मगलदीपकेन એક મગળ દીપકે
કરીને પણ ॥ ૫૭ ॥

श्लोक (૫૮) મો.

बिंब બિબ महत्त અત્યુત્કૃષ્ટથી
પાંચશે ધનુષ પ્રમાણ
लघु નાનુ અગુષ્ટ પર્વ સમાન
च વળી कारित કરાવેલુ હોય
अत्र આ ભવને વિષે
विद्युन्माल्यादिवत् વિધુનમાલિ
દેવાદિકની પેઠે
परभवेऽपि પરભવને વિષે પણ
शुभाय શુભને માટે
जैन જિનનુ
ध्यातु ધ્યાન કરનારને
गुरुः ગુરૂ लघुःअपि લઘુએવોપણ
इप्सितदायि ઈપ્છિત પદાર્થને
मत्रः મત્ર જે છે તે આપનારો
प्राग्दौःस्थ्यभा- | પૂર્વજન્મના કરેલા
विघनविघ्नभिदे | જેદુષ્કર્મ તેણેકરી
થએલા એવા જે નિવિડ વિઘ્નો
તેને ભેદવાને માટે
नकिस्यात् શુ ન થાય ? ॥૫૮॥

श्लोक (૫૯) મો.

निर्माय નિર્માણ કરીને
आर्हतबिंब જિન બિબને
आर्हतपदस्थानाभिम આર્હત્ પદવી-
નુ સ્થાન જે મોક્ષ તેમા
धार्मिक ધાર્મિક [અગ્રેસરપણાને
स्वात्मान પોતાના આત્માને
च पर વળી પરના આત્માને
च निर्मलयति અને નિર્મળ કરેછે

स्तुत्यर्चनावदनैः जिन भिंभना
 स्तुति, अर्चन, अने वंदने करी
मन्त्रिश्रेणिकसूरिव श्रेणिकनो पुत्र
 अभयकुमार मंत्री जे तेज प्रेम
आर्द्रकसुत आर्द्रकुमारने
मोहान्धकारस्थित मोहरूपअंधकार
दीपः दीवो ने विषे रहेला एवा
पुष्यति पोषण करे छे
कस्य कस्य केना केना
न मुद नहीं हर्षने
श्रेय श्रियास्पदम् कल्याण अने
 लक्ष्मीना स्थानक रूप

श्लोक (६०) मो

तीर्थं तीर्थ (भरूच)
मुदे हरखने माटे
स्वपरयोरपि पोताने तथा परनेपण
कीर्तिपाल कीर्तिपाल
भूपाल राजाए
कारित करावेला
तुरगमबोधवत् तुरंगमओनी पेठे
स्यात् थाय
उद्यानसारसहकारवन प्रधान एवा
 आम्रना वृक्षनु वन
फलर्द्धयै फळनी समृद्धिने माटेज
किं शु वस्तुरेव वावनारनेज
नपुन नथी वतु, वळी
तदुपास्कानाम ते सहकार वननी
 उपासना करनार प्राणीओने

श्लोक (६१) मो

वित्त द्रव्य स्थिर स्थिर
सुकृतकीर्तिकर सुकृतने कीर्तिने
च तथा [करनारू
बाहुबल्यादिवत् बाहुबल्यादिकनी
विविधतीर्थ अनेक प्रकारना [पेठे
निवेशिकाना धनने [तीर्थमा
 निवेश करनार पूरूषनु
केतुलसद्भरत केतुना मीशे करी
 उल्लसित एवु भरतराजानु

पुण्यशोर्थवाद પુણ્ય તથા યશ તેની પ્રશંસા કહેવાવાળું એવું
अष्टापद અષ્ટાપદ તીર્થને
कः કયો પુરૂષ
इव અલંકારના અર્થે
नअनमन् ન નમતો હવો
अद्ययावत् અદ્યાપિ પર્યંત ॥६१॥

श्लोक (६२) मो.

ज्ञान જ્ઞાનને जगत्रयहित ત્રણ જગતના હિતને કરનાર
पुनरपि વળી પણ
अधीते ભણે છે
ज्ञोऽपि વિદ્વાન એવો જન પણ
आर्यरक्षितइव શ્રીઆર્યરક્ષિતજી-
इतरशास्त्रपाठैः અન્ય જૈન [નીમેઠે શાસ્ત્રના પાઠ કરવા
यैस्वर्णधी જેઓ સોનાની બુદ્ધિએ
कनककाचक्रतादरा સોના [કરી સમાન કાચને વિષે કર્યો છે
ते તે પુરૂષો [આદર જેણે
हेमैव સુવર્ણજ
सत्यम સત્ય એવુંજ
अधिगम्य પ્રાપ્ત થઇને
किमु શું त्यजाति ત્યાગ કરે છે

श्लोक (६३) मो.

पठ ભણ
पठति ભણેલા જનને વિષે
यतस्व યત્નકર
अन्नादिना અન્નાદિથી
लेखय જ્ઞાનને લખાવ
स्वै પોતાના स्मर સ્મરણકર
वितर ભણાવવા માટે યત્નકર
च વળી साधौ સુજનને વિષે
ज्ञानम જ્ઞાનને एतत् એ
हि નિશ્ચે तत्त्व તત્વ
श्रुतलवमपि શ્રુતનોલવજ
पुत्रे પુત્રને વિષે पश्य જુઓ
शय्यभवः શ્રીશય્યભવ સ્વામી

अदात् આપતા હવા
जगति જગતને વિષે हि નિશ્ચે
नसुधायाः નથી અમૃતના
पानतः પાન થકી
पय પાન કરવા લાયક
अन्यत् બીજું કાઇ ॥६३॥

श्लोक (६४) मो.

लोकेभ्यः સર્વ લોકોથી
नृपतिः રાજા ततोपि તેથકી પણ
हि નિશ્ચે वर શ્રેષ્ટ
चक्री ચક્રવર્તી ततः તેથકી પણ
वासवः ઇંદ્ર
सर्वेभ्योपि સર્વ થકી પણ
जिनेश्वर શ્રીતીર્થંકર દેવ
समाधिक રૂડે પ્રકારે અધિક
विश्वत्रयी ત્રણ જગતના
नायक નાયક सोऽपि તે પણ
ज्ञानमहोदधिं જ્ઞાનરૂપ સમુદ્ર છે
प्रतिदिन રાતદહાડો [જેમા એવા
संघ ચતુર્વિધ સંઘને
नमस्यति નમસ્કાર કરે છે
अहो આશ્ચર્યે
वैरस्वामिवत् વૈર સ્વામીની પેઠે
उन्नत्ति ઉન્નતિને
नयति પમાડે છે
त તે શ્રીસંઘને
यः જે પુણ્યવાન પુરૂષ स તે
प्रशस्यः પ્રશંસા કરવા લાયક
क्षितौ પૃથ્વીને વિષે

श्लोक (६५) मो.

कोपि કોઇપણ अन्य બીજો
महिमा મહિમા अस्ति છે
अहो આશ્ચર્ય
भगवतः સમર્થ એવા
संघस्य ચતુર્વિધ સંઘને
यस्य જે (શ્રીસંઘ) ના
स्फुरत्कार्योत्सर्ग પ્રકાશ થતું એવું
बलेन બળેકરીને [જેકાયોત્સર્ગનેના

शासनसुरी શાસનનીઅધિષ્ટાયિકા
सीमधरस्वामिन શ્રીસીમધર [દેવી
नीत्वा લેઈજઈને [સ્વામિની પાસે
तत्कृतदोषशुद्धि मुदिता તેના દોષો-
ની શુદ્ધીને ઇચ્છતી એવી
यक्षार्यिका યક્ષાસાધ્વીને
चानयत् અને લઈ ગયો
किंच શું વળી एतत् આ
तनु થોડા तत्प्रभावविभवैः તેના
પ્રભાવના વિભવોએ કરી
तीर्थकरत्व તીર્થંકરપણું
भवेत् હોય ॥૬૫॥

श्लोक (૬૬) મો.

भवति થાય છે हि નિશ્ચે
भवपार સંસારનો પાર
शुद्धया શુદ્ધ એવી
साधुभक्त्या સાધુની ભક્તીએ કરી
धनगृहपति ધનસાર્થવાહનો જીવ
जीवानदवैद्येशवत् આદિનાથનો
જીવ જે જીવાનંદ વૈદ્ય તેની પેઠે
प्राक् પૂર્વ ભવને વિષે
पृथुरपि મોટો એવો પણ
हि નિશ્ચે पयोधि સમુદ્ર
तीर्यते તરાય છે
चारुतर्या મનોહરએવીનૌકાએકરી
तिमिरभरभृतोध्वा અંધકારે ભરે-
લો એવો રસ્તો શુદ્ધ થાયછે તેમ
दीप्तया પ્રકાશીત
दीपयष्टया દીપ પંક્તીએ કરી

श्लोक (૬૭) મો.

दानै દાન દેવે કરી
प्रासुक भक्त પ્રાસુક એવો ભાત
पान જળ वसन વસ્ત્ર
आवास ઉપાશ્રય
औषधाना ઔષધોનો
मुनेः મુનિને
वैयावृत्यकृते વૈયાવચ્ચ કરવાથકી
च વળી

विस्मयकराः विस्मय करनारा
भोगाः भोगो बल બળ च वळी
आप्यते प्राप्त थाय छे
श्रीमद्बाहुसुबाहुवत् सोभायमान
એવા બાહુ અને સુબાહુની પેઠે
परभवे પરભવને વિષે सा તે
कामगवीअपि કામધેનુ પણ
अहो આશ્ચર્યે
सञ्चारीजलदान સાગેચારો,જળપાન
कोमलकरस्पर्शैः કોમળ હાથે ખ-
જવાળવા વડે
अलतुष्याति પુર્ણ સતોષ પામે છે

શ્લોક ૬૮) મો.

धर्म ધર્મ पुमभवः પુરૂષ થકી છે
ઉત્પત્તિ જેની એવો
यत् જે કારણ માટે
एतत् એ વાત इदमेव એમજ છે
आर्यांपि તપોધના પણ
पूज्या પૂજવા લાયક पुन પરતુ

यस्या જે આર્યાની
धर्मसमुद्भवाः ધર્મથકી ઉત્પન
गुरुजनेषुअपि ગુરૂજનને [થઇએવી
उन्नति ઉન્નતિ, ચઢતી [વિષે પણ
यत पुरा જે કારણ માટે પુર્વે
सौनंदेयनृपे સુનદાનો પુત્ર બાહુ
બળી રાજાને વિષે
अग्निकासुतगुरौ અગ્નિકા પુત્ર
ગણધરને વિષે
श्रीचदनाया શ્રીચદનબાળાયા વીને
नकि શુ (મુક્તિનેમાટે)નથઇ [વિષે
ब्राह्मी બ્રાહ્મી બેન
पुष्पवतीसुता પુષ્પવતીની પુત્રી
किल નિશ્ચે [પુષ્પચુલા સાધવી
मृगावती મૃગાવતિ સાધવી
अपि પણ अभूत થાતી હવી
मुक्तये મુક્તિને માટે ॥૬૮॥

શ્લોક (૬૯) મો.

किंपूज्यान શુ પૂજવા લાયક નથી

श्रमणी સાધવી मा श्रुतरसा તે
સાભળ્યો છે શાસ્ત્ર રસ જેણે
दुर्बोधहृत् માઠાબોધનેહરણકરનાર
मोहहृन् મોહને હરણ કરનાર
मात्रासक्त માતાનેવિષેઆસક્તએવો
कुबेरदत्तदयिता જે કુબેરદત્ત તેની
દયિતા એવી કુબેરદત્તા
साधवी इव સાધવીની પેઠે
जातावधिः ઉત્પન્ન થયુ છે અ-
વધિ જ્ઞાન જેને
धन्या एव ધન્યજ જાણવી
चिरतना ઘણા કાળની
व्रतवनाः વ્રતરૂપવનછેએવીસાધવી
अपिआधुनिक्यः પણ આધુનિક
शुभाः પવિત્ર એવી [એવી
याकिन्या યાકિનીનામા સાધવીએ
हरिभद्रवादि વાદકરનારાઓનેવિષે
मुकुटः મુકુટ સમાન એવા જે
હરિભદ્રસૂરિ
सः बोधितः તે બોધ પમાડયો

वाहमात्रतः એકગાથામાત્રે કરીને

श्लोक (૭૦) મો.

अकृत કરતા હતા
भरतचक्री ભરતચક્રવર્ત્તી
विश्वसाधर्मीकार्चां સર્વ સાધર્મિક
कुरुत કરો [ભાઇઓની અર્ચાને
तदनुमानात् તેના અનુમાનથી
श्रेयसे મોક્ષરૂપ કલ્યાણ માટે
अत्र અહીયા उद्यम ઉદ્યમને
तत् તે માટે यदि જો
सकलधरित्रीं સર્વ પૃથ્વીને
प्रीणयति પૂરે છે अबुवाहः મેઘ
किमु શુ नतन् ન ત્યારે
अरघटः અરહટ
क्षेत्रमात्र ક્ષેત્ર માત્રને
पृणातु પુર્ણ કરે ॥૭૦॥

श्लोक (૭૧) મો.

श्राद्धाना શ્રાવકોને
सदुपासका શ્રેષ્ઠ ઉપાસના કરનાર

बहुमताएव અતી અભીષ્ટ એવા
एकधर्मत्वत· સાધર્મીપણાથી
साधुनामपि સાધુઓને પણ
जातु કોઇ સમયે
गौरवपद ગૌરવના સ્થાનરૂપ
वीतस्पृहाणाम् નિસ્પૃહ એવા
अमी આ (ઉપાસકો)
रग्नाशात् રોગને નાશ કરના૨
उपसर्गहृत्स्तवनतः ઉપસર્ગહરસ્તો-
ત્રથી ગૌરવતાના સ્થાનરૂપ થયા
श्रीभद्रबाहो શ્રીભદ્રબાહુના
यथा જેમ [(ઉપાસકો
चद्रार्काब्द्वन् ચદ્ર સર્ય અને
મેઘની પેઠે
उत्तमेषु ઉત્તમ પુરૂષોને વિષે
सहज સ્વાભાવિક
विश्वोपकारि વિશ્વનો ઉપકાર
व्रत વ્રત [કરનાર

श्लोक (७२) मो.

स्त्रीपुसोपिअधिका સ્ત્રી પુરૂષ થકી
પણ અધિક એવી
त्रिपक्षविशदा માતૃપક્ષ, પિતૃપક્ષ
અને શ્વસુરપક્ષ એવા ત્રણે
પક્ષોએ કરી નિર્મળ
पुरत्नखानिः પુરૂષરૂપ રત્નનીખાણ
स्वामिन्या સ્વામિની
मरुदेवया મરૂદેવા
तु सदृशी
सदृशी સરખી કોઇપણ
नभूता નથી થઇ
नभाविनीअपि થવાનીપણકોઇનથી
विश्वार्यो સર્વ વિશ્વમા આર્ય છે
जिनचाक्रिणौ શ્રીરૂષભદેવજિનેશ્વર
થયાછે તથા શ્રીભરત ચક્રવર્તી
प्रथमत પેહેલેથી [થયાછે
यत्पुत्रपौत्रौ જે મરૂદેવનાપુત્ર રૂષભ
દેવ અને પાત્રા શ્રીભરત
अहो આશ્ચર્ય या જે
प्रागेव પ્રથમજ

शुभेह्नि શુભ દિવસને વિષે
अभूत् થતા હવા
शिवपुरप्रस्थानकरस्था શિવપુર પ્રત્યે
પ્રસ્થાનને વિષે રહેનાર
प्रभो શ્રીઋષભદેવ તીર્થંકરની

श्लोक (૭૩) મો.

या જે श्राविकाअपि શ્રાવિકા પણ
अमलशीलपवित्रितागांनिર્મળ એવા
શીળે કરી પવિત્રિતછે અંગજેના
साश्लाघ्यते તે વખણાય છે
त्रिभुवनेपि ત્રણભુવનને વિષે પણ
यथा सुभद्रा જેમ સુભદ્રાશ્રાવિકા
यस्याः જે તે જેમ
त्रिवारिचुलकाहित પાણીની ત્રણ
અંજલીનેછાંટવેકરીનેકરીછેસર્વ
लोकतुष्टेः લોકની તુષ્ટિ જેણે એવી
स्रोत सहस्रकृतमुत् પોતાના હજારો
પાણીના પ્રવાહોએ કરી લોકોને
હર્ષ દેનારી થાય છે

सदृशी સમાન
कगगा ગંગા ક્યાંથી હોય

श्लोक (૭૪) મો.

पुष्पाक्षताद्भुत પુષ્પ,અક્ષત,અદ્
गुणस्तवनादिभेदात् ભુત એવા ગુણ
સ્તવનાદિક તેના ભેદે કરીને
त्रैविध्यतः ત્રણે પ્રકારે કરી કરવી
प्रतिदिन પ્રતિ દિવસ
जिनपादपूजा જિનેશ્વરનીપગનીપૂજા
श्रीश्रेणिकादि શ્રીશ્રેણિકાદિ રાજા-
जनवत्जिनतादि ની પેઠે તીર્થંક-
दत्ते આપે છે [રાદિક પદવીને
चक्रादयः ચક્ર, લાકડી, દોરડી,
કુભાર પ્રમુખ જે છે તે
कलशतामिव કુભાદિકનેજેમઆપેછે
मृद्दलस्य મૃત્તિકાના દલના ॥૭૪॥

श्लोक (૭૫) મો.

स्यात् હોય जिनार्चनकृतः જિનનુ
અર્ચન કરનારને

त्रिकशुद्धया मन वचन અને કા-
યાની શુદ્ધિયે કરી
श सुख विपद्यपि विपत्तिने विषे
यथा જેમ
दवदत्याः દવદતીની પેઠે
म्वस्तरु કલ્પવૃક્ષ
फलति किं नहि ફળેછે, શુ નથી
गौरे ગોરમા न इदुः ચદ્રમા નહી
अस्याति કે કે છે
तृष તૃષાને, તૃષ્ણાને
चचकोरे વળી ચકોર પક્ષીને વિષે

श्लोक (७६) મો.

श्रीरामवत् શ્રીરામચદ્રની પેઠે
भो હે ભવ્ય જનો
नय एव ન્યાય તેજ
सेव्य સેવવા યોગ્ય
प्रजानुराग પ્રજાને વિષે અનુરાગ
व्रत वित्तमूल પ્રતીતિ,વ્રત,આચાર
અને દ્રવ્યના મૂળરૂપ એવો
क કયો પુરૂષ
दक्षिणावर्त्त દક્ષિણાવર્ત્ત નામના
उपेत्य પામીને शख શખને
त्यजेत त्याग કરે
मुधा ખોટા એવા
श्यामल्लचित्रक કાળી ચિત્રવલ્લી-
वा અથવા પણ રૂપ કોડાને

श्लोक (७७) મો.

मनसि મનમા
वचसि વાણીને વિષે
शश्वत निरतर
न्यायएव ન્યાયજ યોગ્ય
उत्तमाना ઉત્તમોને
यत् જે કારણ માટે
अमरवरलब्ध्या પ્રધાન દેવતાની
પ્રાપ્તિએ કરી
पारदारिक्यचौर्ये પરદારાની ચો-
રીના કાર્યને
अनुविषय देश દેશપ્રત્યે

भरौत्सीन् निवारणु करनो हुतो
चक्रभृतब्रह्मदत्तः ब्रह्मदत्त नामना
क क्यां [चक्रवर्त्ती
सुरसरिति स्वर्ग गगाने विषे
पक कुचरो क क्यां
ईशचद्रे शकरना शिर उपर च-
कलकः कलक [द्रने विषे

श्लोक (७८) मो.

विद्याविभूतिमहिम विद्या, लक्ष्मी,
व्रतधर्ममोक्ष व्रत, धर्म | महिमा
सपत्तये सपत्तिनेमाटे | अनेमोक्ष
विमयएवविभुः विनयतेजसमर्थ छे
किमन्ये बीजाओए करीने शु ?
कि कि शु शु नामि नमि ते
सविनमि तेविनमीएसहितएवो
जिनतः श्रीरीखवदेव तीर्थ करथी
नलेभे न पामतो हवो
पूज्याघ्रिरेणुरपि पूज्यएवा तीर्थ-
करना चरणुनी रज पण

पश्य जुएा
नमस्यएव नमन करवा योग्यज छे

श्लोक (७९) मो.

कि मर्त्य माणुसनुतो शु ज कहेवु
त्रिदशोपि देवता पण
अपास्तविनय. त्याग कर्यो छे वि-
म्लानेः पराभवनु [नयजेणेएवा
सहाने हानिये सहित एवा
पद स्थानक यक्ष यक्ष तेने
वृद्धकर' वृद्धकर नामा
किआर्यखपुटाचार्येण शु आर्य
खपुटाचार्ये
नाशिक्षितः न शिक्षा कर्यो
किवा विष्णुकुमारतः वळी शु
विश्नुकुमार जे मुनीश्वर जेथकी
न नही नमुचिःमृत्वा नमुचीमरीने
अगमत पाम्यो दुर्गति दुर्गतिने
नद्योघः नदीना जळनो समुह
तरुंउन्नत उच्चा एवा वृक्षने

रुजति भंग करे छे

वा नम्र अथवा नम्र

तुनोवेतसम् वेतस नामना वृक्षने
भंग करतो नथी ॥ ७९ ॥

श्लोक (८०) मो.

राज्य राज्य शक्रकृताभिषेचन इंद्रे
कर्यो छे अभिषेक जेनो

अहो आश्चर्य रुप रुप

त्रिलोकेऽपि त्रण लोकने विषे पण

असत् नथी विद्यमान

सारूप्य समानपणुं

च अने वळी

सनत्कुमारनृपतेः सनत्कुमार राजाने

सोऽपि ते पण [हता

अंगवैराग्यतः अंगने विषे वैरा-

चक्रे कर्यो [ग्यथी

चारुतपः मनोहर तपने

सलब्धिरपि ते लब्धिओ सहीत

तत् ते [थयो तो पण

स्व पोताना अंगने सारु करवानो

नाचिकित्सन् उपाय न करतो हवो

पुनः फरीने

रुज्येद्रा राजी थाय वारु

प्रतिकर्मनिर्मलरुचौ प्रतिकर्मे करीने
छे निर्मळ कांती जेनी

कः कयो पुरुष

कुप्यपात्रे ताम्र पात्रने विषे

सुधी रुडी बुद्धि ॥८०॥

श्लोक (८१) मो.

आजन्मात जन्मथी आरंभीने

अनतदुःमुदि अनंतछे [मरणपर्यंत
दुःखाकुलमुद जेमां

भवे संसारने विषे

वेराग्य वैराग्य अस्त्येव होय छेज

तद्व्यक्त ते स्पष्ट देखाय छे

हेतुषु वृषभादि हेतु छते

सत्सु प्रसिद्ध एवा

किन्तु केम भवति थयो

प्रत्येकबुद्धेष्विव પ્રત્યેક બુદ્ધોને
વિષે જેમ વૈરાગ્ય
सूर्याश्मनि સૂર્યમણીને વિષે
अनल અગ્નિને पयः અમૃતરૂપદુધને
शशिमणौ ચાંદ્રમણીને વિષે
स्वर्ण સુવર્ણને
सुवर्णावनौ સુવર્ણની પૃથ્વીમા
कोऽद्राक्षीत् કોણ જોતો હવો
पुन વળી [વિષે
अर्कचन्द्रहुतभुग्योगात સૂર્યમણિ,
ચંદ્રમણિ, સુવર્ણ તેને એટલે
અનુક્રમે સૂર્યમણિને સૂર્યનો,
ચંદ્રમણિને ચંદ્રનો, તથા સ્વ-
ર્ણભૂમિને અગ્નિનો યોગ હો-
વાથી અગ્ની, દુધ, અને સુવર્ણ
कुतोपि ક્યારેપણ [ઉત્પન્ન થાય છે
एतिवा ઉત્પન્ન થાય છે તેમ

શ્લોક (૮૨) મો.

सुप्राप પ્રાપ્ત થએલુ હોય

शुद्धपात्र શુદ્ધ પાત્ર
धनमपि દ્રવ્યપણ विशद શુદ્ધ
किंतु તો પણ
निष्पुण्यकामा પુણ્ય રહિત જીવોનુ
नो वित्त નથી દ્રવ્ય
पात्रदानप्रति પાત્રદાન પ્રત્યે
भवति થાય છે मतिः બુદ્ધિ
यत्र જેને (વિત્તને) વિષે
शुद्धाशनाद्यै શુદ્ધ અશનાદિ વડે
દાન દેવાની
आद्योऽर्हन આદિનાથજીજેતીર્થંક'
वर्षमेक એક વર્ષ પર્યંત
प्रतिदिन દરરોજ अगमत् જતાહવા
शुद्धभैक्ष्येऽपि શુદ્ધ છે અન્ન જેમા
देश દેશને વિષે
श्रेयासस्तु શ્રેયાંસ રાજા જે છે તેજ
आद्यएक અદન કરવા યોગ્ય એક
सुकृतिषु સુકૃતિજનનેવિષે [એવા
कृतवान् કૃતાર્થ એવો

स्व પોતાની પાસે રહેલા શેલડીના રસને

प्रभो पारणेन શ્રી આદિનાથના પારણાના રૂગવવે કરીને

श्लोक (૮૩) મો

यदपि तदपि સરસ વિરસ એવુ

शुद्ध બેતાળીનદોષરહિતએવુ દાન

चदनावत् ચદન બાળાની પેઠે

प्रदत्त દીધેલુ झटिति ઉતાવળથી

फलति ફળે છે पात्रे પાત્રને

अन्यत्र કુપાત્રને વિષે नो નહી

चार्वपि સારૂ એવુ

स्व પોતાનુ દ્રવ્ય દીધુ હોય તોપણ

जलधिजल સમુદ્રનુ ખારૂ પાણીછે

वारिवाहे મેઘને વિષે

अमृतिस्यात અમૃતવાળુ થાય અથવા અમૃત સમાન મિષ્ટ થાય

मधुरमपि મધુર એવુ પણ

हि નિશ્ચે दुग्ध દુધછે તોપણ

पन्नगास्ये સર્પના મુખને વિષે

विषीस्यात् વિષવાળુ થાયછે॥૮૩॥

श्लोक (૮૪) મો.

स्त्रीविभ्रमै સ્ત્રીના હાવભાવ કટાક્ષાદિકે કરી

चलति ચલાયમાન થાય છે

लोलमनाः ચચળ છે મન જેનુ એવો પુરૂષ

न धीरः ધીર પુરૂષ ચલાયમાન

श्रीस्थुलीभद्रइव શ્રીસ્થૂલિભદ્રનીપેઠ

तादृशमकटेपि તેવા પ્રકારના સકટને વિષે પણ

चूर्णीभवेत ચૂનો થઇ જાય છે

दृषद् પાષાણ अयोपि લોહપણ

विलीयते વિશેષે કરી લય પામેછે

च અને वैडूर्य વૈડૂર્ય નામનુ રત્ન

एति પામેછે विकृति વિકારને

ज्वलनात् અગ્નિ થકી

पुनः न પરતુ નથી ॥૮૪॥

શ્લોક (૮૫) મો.

मद्रूपयौवन સારૂ રૂપ અને સારૂ
गुण સારા ગુણોએ કરી [યૌવન
आगतसानुराग આવ્યોછે અત્યંત
સ્નેહ જેને
वित्तेशदत्ततनया ધનદત્ત નામના
વ્યવહારીની કન્યા તેના
પિતાએ આપી
नयनेष्वभेदात् તો પણ તેના(કન્યા
ના)નયણ બાણે કરી ન ભેદાણા
वज्रेण વજ્ર સમાન
वज्रमुनिना વજ્રમુનીએ
स्त्रयशोऽर्णसा પોતાના યશ રૂપ
જળે કરી
असत्सगाशुचि અસત્સંગ થકી
અપવિત્ર થએલું એવું
कचित् કોઇ વખત
अपूयत પવિત્ર કરતા હવા
शीलमेव શીલનેજ ॥૮૫॥

શ્લોક (૮૬) મો.

तप તપને
शिवकुमारवत् શિવકુમારની પેઠે
चरति આચરણ કરે છે
मंदिरस्थोऽपि મંદિરને વિષે રહ્યો
यः જે પુરૂષ છતો પણ
स તે પુરૂષ
देवपरिषद्यपि દેવતાઓની સભાને
વિષે પણ
द्युतिमहत्त्वविस्फूर्त्तिभृत् તેજનામહ-
ત્વની વિસ્ફૂર્તિને ધારણ કરનારો
कृशान्वककृशतापनोल्लसितवर्णिक અ-
ગ્નિનાના મોટા તાપે કરી પ્રકા
શીત છે વર્ણ જેનો
काचन સોનું જે છે તે
नधातुषु નથી ધાતુઓને વિષે
विशिष्टता વિશેષપણાને શું
नृपति मौलिता રાજાના મુકુટ-
પણાને શું નથી પામતો

गतिच વળી પામે છે ॥૮૬॥

श्लोक (૮૭) મો

तप તપ

सकलकर्मभिद् સકળ કર્મને ભેદનારૂ

विविधलब्धिकृत અનેક પ્રકારની લબ્ધીનેકરનારે

निश्चित નિશ્ચેછે

गृह ઘરને વિષે

पुरिच પુરને વિષે વળી

दुर्भगोपि દુર્ભાગ્ય એવો પણ

अहह ખેદે

नदिखणोद्विजः નંદિખેણ નામા બ્રાહ્મણ

व्रते વ્રતને વિષે

शमतप पर શમ અને તપને વિષે તત્પર છતો

सुरनरैकवद्यः દેવતાનેઅને મનુષ્યને વાદવા યોગ્ય

अभवत् થનોહવો

रविज्वलनतापितः સૂર્ય અને અગ્નિ એણે તાપ પમાડયો છતા

श्रयति આશ્રય કરે છે

दीप्ति દીપ્તિને

आमोघटः માટીનો કાચો ઘડો

श्लोक (૮૮) મો.

दान દાન

वित्तव्ययेन દ્રવ્યના વ્યયે કરી

अपरयुवतिरतित्यागत પરસ્રીને વિષે રતીના ત્યાગ થકી

शीललीला શીલની લીલા પ્રાપ્ત થાય છે

नानाहाराप्रचारात નાના પ્રકારના આહારના પરિત્યાગથકી

तपः इह આ લોકને વિષે તપ થાય છે

तत् તે માટે

अहो આશ્ચર્યે હે ભવ્ય જનો

हृदि હૃદયને વિષે

अपध्यानहीनाः દુષ્ટ ધ્યાન રહિત છતા

भावकुर्वंतु ભાવને કરો

येन જે ભાવે કરી अपि પણ

अखिलसुखभृता સમગ્રસુખનેધાર- ણ કરનારા એવા પુરૂષોની મધ્યે
वलकलस्यइव વલ્કલ મુનિની પેઠે
मुक्तिः મુક્તિ થઈ
मिष्टास्वादैः મિષ્ટ ભોજનોએ કરી
यदि જો स्यात् થાય
ननुतनुपटुता वितर्ड શરીર પટુ-
कःन કયો પુરૂષ નહી [તાને
ता તે कारयेत्तत् કરે ॥૮૮॥

श्लोक (૮૯) મો

य જે (ઇલાપુત્ર) दान દાનને
नददौ આપતો ન હતો
तथैव તેમજ न तप તપ ન હતુ
शीलार्हदर्चागमे શીલ અને જિનની પૂજા તથાઆગમ શ્રવણને
यस्य જેનામા [વિષે
अनार्ययुज॰ અનાર્યલોકોનેયોજના
अत्र અહીંઆ [કરતા એવા
केवल કેવળ જ્ઞાન अभूत् હોતુ હતુ
भावात् ભાવના ભાવવા થકી
इलनदने ઈલાનદનને વિષે
स्वर्णाद्रौ સુવર્ણાદ્રિને વિષે
ज्वलनेन અગ્નિએ કરી
वन्हिदृषदो ચકમકના પાષાણને વિષે
गाढमिथोघट्टनैः અત્યત પરસ્પર ઘસવાથકી પ્રકાશ ઉત્પન્ન થાય છે
आदर्शे દર્પણને વિષે
रविणा સૂર્ય થકી (કાતી ઉત્પન થાય છે)
महौषधिवने મહૌષધિના વનનેવિષે
किंतु શુ स्वभावेन સ્વભાવે કરીને
भा કાંતિ ॥ ૮૯ ॥

श्लोक (૯૦) મો

मातुः માતાના
गर्भावतारे ગર્ભાવતારને વિષે
चतुरधिकदशस्वप्न समूचितौ ચૌદ સ્વપ્નાએ કરી ભાગ્ય સપત્તિ
प्राक् પહેલા [વાળાએવા

जातौ ઉત્પન્નથયા यौ જે બે
एक रात्रौ એક રાત્રીને વિષે
अजितसगरयोः શ્રી અજિત નાથ
તીથકર અને સગર ચક્રીની
पुण्ययौ પુણ્યશાળી એવા
पश्य જુઓ जातिं જાતીને
आगर्भोत्पाद ગર્ભે રહેવાના આર-
ભથી તે ઉત્પત્તિ પર્યંત
इंद्रै ઇંદ્રોએ असुरसुरनरै અસુર
દેવો તથા મનુષ્યોએ
सेवनीयः સેવન કરવા યોગ્ય
त्रिलोकिनाथः ત્રણ લોકના નાથ
अर्हन् તીથકર एक એક
आसीद् થયા
भरतनृपनतः ભરત ખેત્રના રાજા-
ઓને નમસ્કાર કરવા લાયક
अन्यः બીજા કોઇ च અને
चक्री ચક્રવર્તી द्वितीय બીજા

श्लोक (૯૧) મો

तुल्य તુલ્ય
तीर्थाधिपत्य તીર્થાધિપતિ પણુ
बलमपि બળપણ(સર્વ તીર્થંકરોનુ)
सदृश સરખુ सर्व तीर्थकराणा સર્વ
किंतु તોપણ [તીથકરોનુ
श्रीमल्लिनाथः શ્રી મલ્લીનાથ
प्रथयति વિસ્તાર કરે છે
सुकृतै સુકૃતોએ કરી
किंचिन કાંઇક आश्चर्य આશ્ચર્યને
उच्चै ઉત્તમ એવા
पूर्वाह्णे પૂર્વ પહોરને વિષે
यस्य જેને (મલ્લિનાથને)
जज्ञे ઉપન્યુ वृतमपि વ્રતપણ
सुलभ સુલભએવુ केवल કેવળજ્ઞાન
च વળી अपराह्ण અપરાહણ
ज्ञान જ્ઞાન [કાળને વિષે
नाभेयवीरप्रभृतिजिनपत्तेःअपि રૂષભ
દેવથી વીરભગવાન પ્રમુખ જીન
अभूत् થયુ [પતિને પણ

यत् જે (કેવળ જ્ઞાન)
चिरेण ઘણા કાળે ॥ ૬૧ ॥

श्लोक (૯૨) મો

श्रुत्वा શ્રવણ કરીને
आह्वान આહ્‌વાનને स्त्रियः સ્ત્રીના
ता તેને (સ્ત્રીને)
अनुसरति અનુસરેછે रसः પાગે
हसकोन्नादपादेन નેપુરે કરી અધિક
નાદ કરતા એવાસ્ત્રીના પગે
अशोक અશોક વૃક્ષ [કરીને
स्पृष्टमात्र સ્પર્શ કરાણો એવો
तिलककुरबकौ તિલક અને કુર-
બકનો વૃક્ષ
चुबनालिंगनाभ्या સ્ત્રીનાચુબનઅને
આલિગનથકીપોષણનેપ્રાપ્તથાયછે
पुष्येत् પોષણને પ્રાપ્ત થાય છે
वक्त्राब्जवासाधिकरससुरया કામિ-
નીના મુખ કમળનાપરિમળેકરી
અધિકછેરસજેમાએવીમદિગએ

કરી છાટયો એવો
केसरः કેસર વૃક્ષ પાષણ થાયછે
चेत् જેવળી विकारः વિષયવિકાર
अपि પણ [ઉત્પન્ન થાયછે
एषाम् એ પૂર્વોક્ત વૃક્ષ વિગેરે
तत् તો [એકેદ્રિ જીવોને
सत्यकीव સત્યકીની પેઠે
अधिकविषयरतिः અધિકછેવિષયમા
यातु પામે [પ્રીતિજેને એવોજીવ
किं કેમ नो નહી
भवार्त्ति સસારના દુખનો॥૯૨॥

श्लोक (૯૩) મો

ससारारण्यमध्ये સમાર રૂપ વગ-
ડાને વિષે
मधुरमुखकटुप्रांतभूत् પ્રથમ મધુર
અને અતે કડવા ફળનો દેનાર
कामधूर्त्त' કામ રૂપ ધૂર્ત [એવો
दक्षान ડાહ્યા એવા
मूढान् च મૂઢો અને વળી

तत्तत्सुखलवभजनैः તેતુચ્છવિનિ-
શ્વર એવાલવમાત્રસુખનાભોગ-
प्राणिन પ્રાણીઓને [વાએકરીને
विप्रतार्य છેતરીને हृत्वा હરણકરીને
तत्पुण्य वित्त તેના પુણ્યરૂપ વિત્તને
पमयति પમાડે છે
कुगति નરક ગતિ પ્રત્યે
ब्रह्मदत्तयथा બ્રહ્મદત્તને જેમ તેમ
तत् તે पूर्व भ्राताइव (બ્રહ્મદત્તનો)
પૂર્વ જન્મનો ભાઇ જેમ
धीर ધીર એવો शिव મોક્ષ પ્રત્યે
अटति અટન કરે છે
पुन त વળી તે કામદેવને
तपोऽस्त्रेण તપ રૂપ અસ્ત્રે કરીન
भित्वा ભેદીને ॥ ९३ ॥

श्लोक (૯૪) મો.

गीतामृताविरतिकर्णपुट ગીત રૂપ
અમૃતને વિષે છે અત્યંત પ્રીતિ
જેને એવા છે કર્ણપુટ જેના
त्रिपृष्ट पर्यंक पालइव ત્રિપૃષ્ટ રાજાને
कष्ट કષ્ટને [શય્યાપાલકતેજજેમ
उपैति પ્રાપ્ત થયો घोर ઘોર
सच्छद्मलुब्धककृताद्भुतगीतलुब्ध
છળયુક્ત એવા પારધીએ કરેલા
અદ્ભૂત ગીતનેવિષે લોભાએલો
એવો અને તે ગાને કરી
बद्ध બંધાએલો विलोक्य જુઓ
मृग મૃગને भयविह्वलागम् ભયેકરી
કંપાયમાન જેનુ અંગછે ॥ ९४ ॥

श्लोक (૯૫) મો.

स्यात् હોય
क्षुल्लकाभिधकुमारवत् ક્ષુલ્લકનામા
કુમારની પેઠે
अस्थिरेषु અસ્થિર પદાર્થોને વિષે
स्थैर्याय સ્થૈર્યને માટે
गीतमपि ગીત પણ
बोधकर બોધ કરનારૂ
कदाचित् ક્યારેક

बालोपि બાલક પણ
निर्वृत्ति નિર્વૃતિને
उपैति પ્રાપ્તથાય निशम्य સાંભળીને
सम्यक् રૂડે પ્રકારે
मात्रोदितानि માતાએ કહેલા
कलमन्मथगीतकानि મનોહર કામ
ગીતોને ॥ ૯૫ ॥

श्लोक (૯૬) મો.

नोविदति જાણતો નથી
उष्णशीताद्यपि ઉષ્ણ શીતાદિકને
न सद् નથી સારૂ [પણ
असनअपि ખરાબપણ उक्त કહેલુ
आविष्करोति પ્રગટ કરે છે
दु सद्गवान् સુગંધ દુર્ગંધને
नवेत्ति જાણતો નથી
प्रथयति વિસ્તાર કરે છે
न रसान् રસોને નહીં
रूपनिर्मग्नदृष्टि રૂપને વિષેજ છે
નિમગ્ન દૃષ્ટી જેની એવો પુરૂષ

तनदृष्ट्वा તે રૂપ જોઇને
एकेंद्रिये એકચક્ષુ ઇંદ્રીયના વ્યાપા-
अस्मिन આ [રમાઆસક્તહોવાથી
अहिताहितमतिः અહિત અને હિ-
कः કોણ [તની મતિવાળો
कुमारायनदौ કુમારાગ્ર નદી
चपापुःस्वर्णकारे ચંપાપુરીનોસોની
विवशदृशि પરવશ દ્રષ્ટી થએ છતે
यथा જેમ
पचशैलेशदेव्योः પંચ શૈલ દ્વીપની
(હાસા પ્રહાસા નામની દેવી
ઓનુ રૂપ જોઇને) ॥ ૯૬ ॥

श्लोक (૯૭) મો.

आस्ता રહો सत्यरूपम् પ્રગટ રૂપ
आलेख्यबिंबस्य ચિત્રિતએવારૂપના
आलोकेऽपि જોવાને વિષે પણ
क्लेशएव કલેશ એજ
अतिरागात् અત્યંત રાગથી
सुज्येष्ठा સુજ્યેષ્ટા સ્રીની

श्रीश्रेणिकक्ष्मापवत् श्रीश्रेणिकराजा-
स्यात् होय [नी पेठे
नण्णश्राति हरणने थाक नथी
श्रातवारीक्षणात् जळ जोवाना
किम शु ॥९७॥ [जोवाथी

श्लोक (९८) मो.

स्यात् होय गधोपि गध पण
यत:तत:अपि ज्याथी त्याथी पण
अधिगतः आव्यो एवो
क्लेशाय क्लेशने माटे
नाशाय नाशने माटे च वळी
तन्त्राणाक्याधियाऽतुरः तेनो त्राण
बचनी बुद्धिए करी आतुर
थको क्लेशने प्राप्त थएलो
श्रुतिनअगात् शु तमारा काने न
आव्यो
मत्रं सुबधुः सुबधु नामा मत्री
कि शु पश्य जुओ [ते हे भव्यो
क्लिश्यति क्लेश पामे छे

पुष्पसौरभधृत पुष्प सौरभने
धारण करतो छतो
सर्प सदर्पोपिसन अहकार युक्त
एवो छतो सर्प
साय सायकाळने विषे
चअबुजकोशबधन अने कमळ
कोशना बधनने
अलि:प्राप्नोति भमरो पामे छे
गधातितृट् गधने विषे अत्यत छे
तृष्णा जेने एवो ॥९८॥

श्लोक (९९) मो.

विस्त्रै बीभत्स एवा
धातुभिः सात धातुए करी
अग अग एतत् आ
अघटि बनेलु छे प्रागेव पूर्वेज
तत्रापि वळी ते अगने विषे पण
अहो आश्चर्य दुर्गंध दुर्गंधथायछे
प्रतिकर्मणापि दुर्गंधमटाडवानेमाटे
हि निश्चे (दुर्गंधज निकळे छे)

चहि બાહ્ય કૃત્રિમ સ્નાનાદિ
સુશ્રૂષાયે કરીને શુદ્ધ કરે છે
प्राक्कर्मतः પૂર્વ કર્મના યોગથી
कश्चन કોઈક
दुर्गंधेव દુર્ગંધાનામા નારીની પેઠે
मृगातनूजवत् મૃગાપુત્ર લોઢકની
अतः એકારણ માટે પેઠે
सौरभ्ययत्नं સુગંધનો યત્ન
अत्र એ પૂર્વોક્ત અંગને વિષે
कः શો કરવો
गंधद्रव्यचयैः ગંધ દ્રવ્યના સમૂ-
निर्बाध જાણો હોએ કરી
शुचिता પવિત્રતા का શી
नीलिकाभाजने ગળિના પાત્રને વિષે

श्लोक (१००) મો.

स्पर्शे तिगृध्नु સ્પર્શનેવિષેઅતિઇચ્છા
अतिबलीअपि અત્યંતબળવાનએવા
याति પ્રાપ્તથાયછે પણ પ્રાણી
दुःख અત્યંત દુખને

प्रद्योतभूपइव પ્રદ્યોતનામારાજાનીપેઠે
मत्र्यभयेन (અભયકુમાર નામા)
મંત્રીના ભય વડે
बद्ध બાંધેલોએવો कोवा કયોપુરૂષ
अग्रहीष्यन् ગ્રહણ કરી શકશે
इम હસ્તીને एषः આ (પ્રત્યક્ષ
જગતમા પ્રસિદ્ધ એવો હસ્તી)
नचेत् જો નહી
करेणुस्पर्शांधधी હાથણીના સ્પર્શને
વિષે છે અંધ બુદ્ધિ જેની
स्थगितगर्तगतो તૃણથી ઢાંકેલા ખા-
अभविष्यत् થશેતો ડાનેવિષેપ્રાપ્ત

श्लोक (१०१) મો

यः જે स्पर्शसौख्यलव સ્પર્શઇંદ્રિય
इच्छति ઇચ્છેછે રૂપસુખન લેશને
मूढबुद्धिः મૂઢ છે બુદ્ધિ જેની
એવો પુરૂષ
सिद्धिप्रदेन સિદ્ધિને દેનારા એવા
तपसा તપે કરીને

सुकुमारिकाइव सुકુમારિકાનીપેઠે
चिंतामणः ચિંતામણીથી
सकलभूतलराज्यदातुः સમગ્ર પૃથ્વી-
ના રાજ્યને દેનાર એવા
बाल મૂર્ખજન सः તે
भृष्टचणकान ભુંજેલા ચણાને
वृणुते માગેછે क्षुधार्तः ભુખ્યોછતો

श्लोक (૧૦૨) મો.

निःसत्त्व નિઃસત્વપણું
निर्दयत्व નિર્દયપણું
विविधविनटना વિવિધપ્રકારનીજે
જીવોને વિડંબના તે સર્વ
शौचनाशात्महानि પવિત્રતાનો
નાશ તથા આત્માની હાની
अस्वास्थ्य અસ્વસ્થપણું
वैरवृद्धिः વૈરની વૃદ્ધિ
व्यसनफल કુવ્યસનના ફળ
इह આલોકમા अमुत्र પરલોકમા
दुर्गत्यवाप्तिः દુર્ગતિની પ્રાપ્તિ
चौलुक्यक्ष्मापवत् ચૌલુક્યરાજાની
तत् તે માટે | પેઠે
व्यसनविरमणे વ્યસનના વિરમ-
किं શું | ણને વિષે
दक्षा ડાહ્યા પુરૂષો
नयतध्व યત્ન નથી કરતા
जानतः જાણતા છતા
अवकूपे આંધળા કુવાને વિષે
मा पतत મા પડો चलतमा માચાલો
दगविषाहे· દૃષ્ટિમાજ જેને વિષ
पथा માર્ગે રહ્યુંછે એવા સર્પના
हे હે (દક્ષો) ॥ ૧૦૨॥

श्लोक (૧૦૩) મો.

रुक् રોગ पथ्य પથ્ય
च વળી रसैः રસોએ કરી
यथा જેમ बहुतया ઘણીરીતે
ससेवितै સેવન કરેલા
लोलुपै રસ લોલુપ એવા પુરૂષોએ
धीरै વીર પુરૂષોએ यत् જે

विधिना विधिએ કરીને સેવન
મવેત થાય [કરેલા રમે કરીને
अपि પણ पाठांतरे પાઠાન્તરથી
बहुतयाद्दृतेन અત્યંત ભોજનના
[પ્રીતિવાળાને
सतोपिणा સંતોષી એવા પુરૂષ
योग्यायोग्यतयाऽशितैः યોગ્યાયો
इह અહિં [ગ્ય ભોજનથી
तथा તેમ ससारमोक्षावपि સંસાર
અને મોક્ષપણ પ્રાપ્ત કરાયછે
यत् જે કારણ માટે
नानारसलालस નાના પ્રકારના
स તે [રસમા લોલુપ એવા
मथुरामगु મથુરા મંગુ નામે
भव સંસાર પ્રતે [આચાર્ય
भ्रांतवान् ભમતો હવો
यत् જે કારણ માટે
तीर्णः સંસારથી તરી ગયો
च વળી सुढढण સુઢઢણ મુનિ
समभूअघैः પાપ રહીત

सन्मोदकक्षोदकः સારા લાડુને
ચુરણ કરી પરઠવનારા ૧૦૩॥

श्लोक (૧૦૪) मो

कि शु जेयः જીવતા યોગ્ય
रसनेंद्रियेण રસના ઇંદ્રિયે કરીને
स તે પુરૂષ महान મોટો પુરૂષ
य જે सत्वरक्षारुचि જીવરક્ષણમા
यद्वत् જેવીરીતે [છેરૂચીજેનેએવો
धर्मरुचिः ધર્મરૂચીનામા સાધુતેણે
कुतुबक કડવા તુંબડાને असौ એ
पक्काम्रवत् પાકેલી કેરીની પેઠે
भक्षयेत ભક્ષણ કર્યું किवा શુ વળી
विश्वहिताय વિશ્વના હિત માટે
न उदरगत ન ઉદરમા રહેલા
सिधु સમુદ્ર दधौ ધારણ કરતો
वाडव વડવાનળને [હવો
सारग्राहिसुराः સમુદ્રમથનકરતી
વખતે સાર ગ્રહણ કરનારા
દેવતાઓનો થયા

तआशु તે જલદી नविष વિષને નહીં
किं શું नीलकठ મહાદેવ
पपौ પાન કરતા હવા ॥૧૦૪॥

श्लोक (१०५) મો.

सप्तापि સાત એવા પણ
व्यसनानि વ્યસનો
पापसदनानि પાપનાઘર एतानि એ
वर्ज्यानि વર્જવા યોગ્ય
यत् જે કારણ માટે
सत्कर्मापि સારા કર્મને કરનારો
न નથી [હોય તો પણ
शस्यते વખણાતો व्यसन દુ ખ
अत्यासेवया અતિ સેવનાએ
स्यात् હોય यथा જેમ
स्नेहोपि સ્નેહપણ अर्हति અરિહંત
ભગવાનને વિષે પણ
गौतमस्य ગૌતમને
गणना પૂર્વની ગણના
अकाले च અકાલને વિષે વળી

कोशागुरो' સ્થૂલિભદ્રને
ग्लानि' વ્યસન રૂપ
पारदमावितं પાગ માયે અત્યંત
हि નિશ્ચે [ભાવના કરેલા
कनके સુવર્ણને વિષે
अरिष्टं અરિષ્ટ થાય છે
फले ફળને વિષે अनार्त्तवं રૂતુ વિ-
નાના સમયમા ઉત્પન્ન થએલા

श्लोक (१०६) ઠો.

ध्रुतेन ઘ્રુતે કરીને
अर्थ ધન અથવા શાસ્ત્રના અર્થ
यश યશ कुलक्रम કુલાચાર
कला બોતેરકળા सौंदर्य સુંદરપણુ
तेजः તેજ सुहृत् સુમિત્ર
साधूपासन ગુરૂ પર્યુપાસ્તિ
धर्मचिंतन દાન શીલાદિ ધર્મચિંતા
गुणाः ગુણો नश्यति નાશ પામેછે
सतःअपि વિદ્યમાન એવા પણ
हि નિશ્ચે यद्वत् જેમ

पाडुसुतेषु પાચ પાંડવોને વિષે
तद्युतसुधीषु તે ઘુત થકી ભ્રષ્ટ
થઇ છે બુદ્ધિ જેની એવા
आदित्यभावर्जिते આદિત્યની કાંતી-
વિશ્વે વિશ્વને વિષે [થી રહિતએવા
कितममा શુ અધિકારે કરી
स्फुट પ્રગટપણે
घटपटस्तभादि ઘટ, પટ, સ્ત ભાદિક
वा लक्ष्यते અથવા લક્ષ્ય થાય છે

श्लोक (૧૦૭) મો.

गूत ઘૂતને न નથી कि શા માટે
तजत ત્યાગ કરતા कि શા માટે
दहत બાળોછો स्वदेह પોતાનાદેહને
छाग બકરાને च અને
मूत्रयासि મૂત્રાવોછો कि શા માટે
वदने મુખને વિષે स्वकीये પોતાના
तन તે માટે तादृशी તેવી
प्रियतमा પોતાની સ્ત્રી દમયતી
सहित સહીત

नलःअपि નળ રાજા પણ
जानीत તમેજાણો रोरइव દરિદ્રીની
राज्यसुखात् રાજ્ય સુખથી જેઠ
निरस्त ભ્રષ્ટ થયો છતો॥૧૦૭॥

श्लोक (૧૦૮) મો.

मासाशनान માસ ખાવા થકી
न नरकण्व નરક ન હોય એમ
ततः તે માટે [બનતુજ નથી
म देव તેદેવ तल्लोलुप તે માસના
અશનમા લોલુપ એવો
हरिनृप હરિ નામના રાજાને
कृतवान् કરતો હવો
सरोष રોષ યુક્ત એવો कि શુ
पाकपेशलतराशनदत्ततृष्णे પાકે ક-
રીને અત્યત મનોહર એવુ છે
અશન જેનુ એવા પદાર્થને
વિષે દીધી છે તૃષ્ણા જેણે એવા
किंपाकभोजिनि વિષવૃક્ષના ફળનુ
ભોજન કરનારને વિષે

मृतेरपि મરણનો પણ
स्तशयोम्ति स દેહ છે ॥૧૦૮॥

श्लोक (૧૦૯) મો.

स्नह સ્નેહ दयापि દયા પણ
हृदि હૃદયને વિષે का શી
आमिषलोलुपाना આમિષને વિષે
લોલુપ એવા પ્રાણીયોના
कि શુ चिल्लणापि ચિલ્લણા પણ
पतिमासदलानि પતિ શ્રેણિક ગ-
જાના માસના કડકાને
नैच्छत ન ઈચ્છતી હવી
नाश्नानिकिं શુ નથી ખાતી
निजकुटुम्बमपि પોતાના કુટુંબને
द्विजिव्ही सर्पिणी [પણ
स्थान સ્થાનને स्व પોતાનુ
अन्यतअपि બીજા સ્થાનને પણ
किं શુ दहतिइह અહીં બાળે છે
न अग्नि નથી અગ્નિ ॥ ૧૦૮॥

श्लोक (૧૧૦) મો.

न નથી अकृत्यकृत्यवित અકૃત્યઅને
अल પૂરી રીતે [કૃત્યને જાણનારો
मधुपानमत મધુ પાનથકી મદો
ન્મત થએલો
भूताभिभूतइव ભૂત પ્રેતાદિકે પરા
ભવ પમાડેલો હોય નહીં શુ ?
शुन्यमनोवचांग: શુન્યછે મન વચન
कि શુ [અનેકાયાજેનીએવોછતો
देवकीपरिणये દેવકીનાપરિણયનેવિષે
मदपारवश्यात મદનાપરવશપણાથી
नआश्लेषि ન આલિંગણ કર્યો
जीवयशशा કંશનીસ્ત્રીજીવયશાએ
अपि પણ अपिमुक्तकर्षिः અતિ
મુક્ત નામના રૂષીને ॥૧૧૦॥

श्लोक (૧૧૧) મો.

मधु મધને, દારૂને मधुरवचोभि:
મધુર એવા વચનોએ કરી
प्रेयसीप्रेरित. પ્રિયાએ પ્રેર્યો એવો
य. જે પુરૂષ पिबाति પીએ છે

निजकुलोच्चाचारचिंता પોતાના કુળના ઉચા આચારની ચિંતાને
विमुच्य મુકીને
वररुचिवत् વરરુચિની પેઠે
इहापि આલોકને વિષે પણ
प्रेक्षते જુએ છે दुर्गतिं દુર્ગતિને
सः તે પુરૂષ क्व અને ક્યાંથી
तनुदृढता શરીરની દ્રઢતા
स्यात् હોય भोगिमुक्ताज्यभोगैः સર્પે ઓટેલા ધૃતથી ॥ ૧૧૧ ॥

श्लोक (૧૧૨) મો.

वेश्या વેશ્યા
विश्वकलत्र આખા વિશ્વની સ્ત્રી છે
अत्र આ સંસારને વિષે
तत् તે કારણ માટે अहो આશ્ચર્યે
पानीयशालाजले પાણીની પરબના [જળને વિષે
यद्वत् જેમ
कादविकाशने કદોઇના ભોજન [ગૃહને વિષે
च વળી
शुचिता પવિત્રતા का શી
प्रायशः પ્રાયે બહુ પ્રકારે કરી
तादृशी તેવીજ [વેશ્યા પણ
तस्मात् તે કારણ માટે सा તે
कृतपुण्यवत् કૃત પુણ્ય નામા શેઠની પેઠે
कृतकमुच्छोकोदया પહેલાં કર્યોછે મોદ એટલે હર્ષ આણંદ જેણે અને પછી કર્યો છે શોકનો ઉદય જેણે એવી વેશ્યા
किं प्रिया શું મનો વાચ્છીત થાય
पूर्णे પૂર્ણ [ના નજ થાય
अल અત્યંત विशदा નિર્મળ
स्वभावकलुषा સ્વભાવથીજ મેલી
दोषापि રાત્રી પણ नैंदौ નહીં ચંદ્ર
क्षीणे ક્ષીણ થયે છતે [છતે

श्लोक (૧૧૩) મો.

क શા માટે लघुनि હલકા એવા
गणिकाना વેશ્યાઓના

हृदि હૃદયને વિષે अनेके અનેક
गवाक्षा ગોખના જેવા છિદ્રો
दधाति ધારણ કરે છે यत् જે કારણ
अनुवेल प्रति સમય [માટે
ताः તે (વેશ્યાઓ) रस રસને
नव्यनव्य નવીન નવીન એવા
तत તે માટે अजनि થયો
हृतवृत હરણ કરીછે વૃત્તિ જેની
कूलवालोऽपि કુળવાળ નામના
તપસ્વી પણ
ताभिः તેમણે (તે વેશ્યાઓએ)
गलति ગળેછે हिमगिरि હેમાચ-
ળ જેમ [ળગિરિ હીમમય છે તે
भानुभाभि સૂર્યના કિરણોએ કરી
दृढाभि દૃઢ એવી ॥૧૧૩॥

શ્લોક (૧૧૪) મો

व्याध પારધિ अन्यहिताय અન્યના
सत्य એ વાતનો સત્યછે [હિત માટે
असकृत् વરવાર

विश्वस्तजतून् મૃગાદિજ તુઓને માટે
तुदन દુખ દેતો એવો न નથી
स्वास्मिन अपि પોતાને વિષે પણ
तुष्ट्ये તુષ્ટિને માટે
न्युतशरकोडादितः પોતાના હા-
થથી છોડેલા એવા બાણો તે
अत બ તને [શુકરાદિકને લાગ્યા
व्रजन પ્રાપ્ત થયો એવો
मृत्यौ મરણથયેછતે दुर्गतिं દુર્ગતિને
आप्तवान् પામતો હવો च વળી
मृगया શીકાર કરવો
लोकद्वयार्तौ બને લોકમા દુ ખને
ततः તે માટે, તે થકી [અર્થે
गांगेयन ભીષ્મ પીતામહે स તે
शांतनुक्षितिपति શાંતનુ રાજાને
तस्याः તે (મૃગયા) થકી निषिद्धः
तत તે (હિંસા) થકી [નિષેધ કર્યો

શ્લોક (૧૧૫) મો.

पापर्द्धौ હિંસા રૂપ ઋદ્ધિને વિષે

तनुमत શરીરધારી
वधोज्झितघृण: પ્રાણીના વધને વિષે
ત્યાગ કરી છે દયા જેણે એવો
पुत्रेपि પુત્રને વિષેપણ दुष्टाशय: દુષ્ટ
चड: તીક્ષણ [છે અંત કરણ જેનુ
ग्राडवपावकादपि ખાડવ વન બા
ળવા મુકેલા અગ્નિ થકી પણ
मुग। વિનાપરાધ कक કયા કયા
न हन्यात् ન હણતો હવો [પ્રાણીને
जड: જડ किं શુ बाणेन બાણે
जरासुनो જરા પુત્ર [કરીને
वनगत: વનને વિષે ગએલો
विव्याधनो ન મારતો હવો
बाधव પોતાના ભાઇ કૃષ્ણને
श्राप: પામતોહવો उच्चै અત્યતપણે
मुनिघातपातकभर મુનિ ઘાતના
कि શુ न નથી [પાતક ભારને
अजराजागज અજ રાજાનો પુત્ર
દશરથ રાજા ॥ ૧૧૫ ॥

श्लोक (११६) મો.

चौर ચોર दु ख દુખને
उपैति પામે છે
नारकमम નારકી સમાન
मत्योपि चौर्य કર્મ રહિત એવો
સાચો પુરૂષ પણ
तत्मन्निधे' તેના સહવાસ થકી
शुष्के સુકુ प्रज्ज्वालिने સળગે છને
हि सार्द्रमपि લીલુ કાષ્ટ પણ
किंनोवन्हिनादह्यते શુ અગ્નિ વડે
નથી બળતુ ના બળેછેજ
सघोल्लुटन સ ધના લુટવામા
सज्ज સજ્જ ભૂત થયા
दग्ध चरटग्रामे બાળેલા છે ચોર
જેમા એવા ગામમા
अग्नितप्तप्रजामध्योत्पत्तिभवेतेचोरोनी
મધ્યે અગ્નિથી તપીને પ્રજા લોક
પણ બળી ગયા તે સાઠ હજાર
ચોરોની ઉપતિ કેટલાક ભવે

ममसगरजैः સગર રાજાના પુત્ર
પણે સર્વની સાથેજ થઇ
किंकिं શુશુ नलेभे (જીવ) ન પામે
तथा તે પ્રકારે ॥ ૧૧૬ ॥

श्लोक (૧૧૭) મો.

चौर्यं ચૌર્ય स्वेन પોતાના च અને
वर्णकेन च અને પોતાની જાતી-
कृत કર્યું [વાળા મબવીએ
मूढा. હે મૂઢજનો दुरत દુરત
भवे ભવને વિષે राज्ञा રાજાએ
मंडिकशालकोपि ચોરી કરનારો
મડિક નામનો પોતાનો શાલક
न हतः ન માર્યો
कि मूलदेवेन શુ મુળદેવે सः તે
किं શુ चैत વળી આ
त्रिजगत्प्रियोपि ત્રણ જગતને વા-
मदनः કામદેવ [હલો એવો
तच्चितचौर्योद्यत તેના ચિતને ચો-
રવામા ઉદ્યુક્ત એવો

शाप શાપને प्राप પામતો હવો
न किं શુ નહી
प्रजापतिगिरा બ્રહ્માની વાણીથી
दाहच અને દાહને
रौद्राग्निना (શંકરના ત્રીજા લોચ-
નમાથી નીકળેલ અગ્નિ વડે)

श्लोक (૧૧૮) મો.

पुण्यापुण्यचयेन પુણ્ય તથા અપુ-
बुद्धिः બુદ્ધિ પુણ્યના સમુહે કરી
अमला નિર્મળ स्यात् હોય
कश्मलाऽपि પાપીષ્ટ પણ
अगिना સર્વ પ્રાણીયોની
वातेन વાયુએ કરી इव જેમ
युगवरी યુગવરી सदसता સાર
અને નરસા વાયુએ કરી
मुक्ताफल મુક્તા ફળની
अगारभा અગારની કાતીને
लंकेश રાવણ
नलकुबरप्रियतमा નલકુબરની પ્રીયા

नाम्नोपरमा ઉપ૨ભા નામે હતી
रता આસક્ત એવી । તેને
अत्याक्षीत् ત્યાગ કર્યો હવે।
अरता च વળી આસક્ત નહી
रामवनिता રામની સ્ત્રી । એવી
सीता સીતાને जहार હરણ કરતો
आशुवत् શીઘ્રતાની પેઠે [હવે।

श्लोक (११९) मो.

मूढः મૂઢ પુરૂષ परस्त्रिय પરસ્ત્રીને
उपेत्य પ્રાપ્ત થઇને कुवाक्य દુર્વશ
बध રોધનાદિ घात તાડન
अपकीर्ति અપકીર્તિ मृति મરણ
दुर्गति દુર્ગતિ दुःखपात्र દુખનુ
स्यात् હોય [પાત્ર
ब्रह्मराजचुलणीरतदीर्धवत् બ્રહ્મરાજા
નીચુલણીનામેસ્ત્રીનેવિષેઆસક્ત
એવા દીર્ઘરાજાને પેઠે થાય છે
क शु लक्ष्मक्षयादिव કળાના ક્ષય
विधोः ચદ્રમાને [થકી જેમ દુખ

गुरुतल्पगम्य બ્રહસ્પતિની સ્ત્રી
સાથે વ્યભિચારને કરતા એવા

श्लोक (१२०) मो.

सुभूमजमदग्निजप्रतिमपुद्रमाघर्षजे
સુભૂમ રાજા અને જમદગ્નિ પુત્ર
પરશુરામ તેના સરખા પુરૂષ
રૂપ ઝાડના ઘસાવા થકી
ઉત્પન્ન થએલો એવો
कषायदवपावके કષાય રૂપ દાવા-
ગ્નિને વિષે
विषयवात्ययादीपिते વિષયરૂપ વટો-
ળીયા વાયુએ કરી પ્રદીપ્ત એવો
महद्गुणवन મોટા ગુણરૂપ વન
दहति બાળે છે अहह અરેરે
पुण्यकल्पद्रुम પુણ્યરૂપ કલ્પદ્રુમ
तत अस्ति તે ત્યા રહે છે [જે છે તે
यदि જો दैवतः ભાગ્ય થકી
शमघनाघनः શમ રૂપ મેઘ
वर्षति વરસે છે ॥ १२० ॥

શ્લોક (૧૨૧) મો

जीवा જીવો कषायविवशाः કષાયથી વિવશ એવા
नविचारयति વિચાર કરતા નથી
चाणाक्यवत ચાણાક્યની પેઠે
किमपि કાંઈ પણ कृत्यमअकृत्यम
अत्र આહિં [કૃત્યને અપકૃત્યને
कल्पातवातविततिक्षुभितस्य કલ્પાતકાળનો જે પવન તેનો જે વિસ્તાર તેણે કરી ક્ષુભિત એવો
पूर्णरोदोऽतरस्य પૂર્ણ છે પૃથ્વી આકાશનો અંતર જેને વિષે એવા
जलधेः સમુદ્રને ननु નિશ્ચે
काविवेकः શું વિવેક હોય ?

શ્લોક (૧૨૨) મો

मिष्टान्न મિષ્ટાન્ન ભોજનને
भुक्त્વ જમ हृद આણંદ કરનાર
पिब પી जलमपि જળને પણ
तान ते षड्‌ रसान्‌ ૭ રસોને
मा च નહીં વળી कृद्धि રોક
कायक्लेश કાય ક્લેશને
त्यज ત્યાગ કર अग અંગને
विमलय નિર્મળ કર
सुकर રૂડી રીતે થાય
कूरकुभर्षिणा કરગડુ રૂષિએ
उक्तः કહેવો मोक्षोपाय' મોક્ષનો
अस्ति છે कोप ક્રોધને [ઉપાય
जय જીત भज ભજ
शिवज મોક્ષથી થએલાં એવા
शर्म સુખને साधो હે સાધુ
निबोध જાણ द्राक्षेक्षु દ્રાક્ષા, ઇક્ષુરસ
क्षीररसड દુધ ખાંડ प्रभृति પ્રમુખ
रसवलात રસ બળથી
सन्निपातेऽपि સન્નીપાત થયો હોય
अदुष्ट અદુષ્ટ ॥ ૧૨૨ ॥

શ્લોક (૧૨૩) મો.

यदि જો शिवगति મોક્ષ ગતિ
इष्टा ઇચ્છિત सा ते

आर्यमेतार्यवत् મેતાર્ય મુનીનીપેઠે
तन्जय તે। જીત रुष રોષને
उपसर्गेपि ઉપસર્ગમા પણ
इप्सिना પ્રગ્છીત હોય તો
दुर्गतिः દુર્ગતિ चेत् જો
करडकुरडवत કરટ કુરડની પેઠે
तक्रोध તે ક્રોધને उच्चैः ઉચ્ચી રીતે
विधेयः કરવો सुरतरुकनकद्रो ક-
ल्પ વૃક્ષ અને પર્વતના મધ્યે
यःमत त જે મનમા માનેલો
भजस्व સેવ [હોય તેને

श्लोक (१२४) मो

मानी અભિમાની
तप श्रुतशमव्रतधर्महीन તપ, શા-
સ્ત્રાધ્યયન, સમતા વ્રત અને
स्यान् થાયછે [ધર્મ તે થકી હીન
नदिखेणइव નદિષેણ મુની જેમ
पण्यवधूपहासे વેશ્યાએ [થયા તેમ
કરેલા ઉપહાસ્યને વિષે

कि तारकः શુ તારકાસુર દૈત્ય
कमलभूवरदृद्धरोऽपि બ્રહ્માના વર-
દાન થકી દુર્ધર એવો પણ
न अकारि न કર્યો शमुगिशुना શિવ
પુત્ર કાર્તીક સ્વામી તેણે
हृतसर्वगर्वः હર્યો છે સર્વ ગર્વ
જેનો એવો ॥ ૧૨૪ ॥

श्लोक (१२५) मो

स्वस्य પોતાના अपरस्य પરના
च વળી बलानि શક્ત્યાદિકને
अविचिंत्यमानः નચિતનકરતોછતો
शक्राऽस्यमित्र સૌધર્મ સુરેદ્રની
પાસે ગએલા
चमरेंद्रवत् એવા ચમરેદ્રની પેઠે
आपदे આપદને માટે स्यात् હોય
शुक्रः શુક્રનુ (તારાનુ)
कदाचित ક્યારેક इह અહિ
चेततनुते વિસ્તારે છે ખરો પરંતુ
प्रकाशलेश લેશ માત્ર પ્રકાશને

ततः તેથી स्थगयति ઢાંકી શકે છે
इदुमहः ચ દ્રમાના તેજને
महन् किं મોટા એવાનુ

श्लोक (૧૨૬) મો.

माया માયા दुर्गतये દુર્ગ તિ માટે
परत्र પરલોકને વિષે विपदे વિપ-
च તથા अस्मिन આ [ત્તિને માટે
भवे ભવને વિષે सभवेत् ન ભવે
श्री वीरेण શ્રી વીર ભગવાન
सुरःअपि દેવ પણ कैतवसखा ક-
પટથી થએલો સખા
कुब्जीकृतो કુબ્જ કરી નાખ્યો
मुष्टिना મુષ્ટીએ કરી
कि શુ कर्णस्य કરણ રાજાની
ननिष्फला નિષ્ફળ ન થઈ
युधि યુદ્ધ कला કળા
विप्रच्छलात्ता બ્રાહ્મણનો વેશ લેઇને
છળ કરવાથી લીધેલી
अभवत् થઇ किं શુ
श्रिशः લક્ષ્મીપતિ જે વિષ્ણુને
न जगाम નપામતાહવા वामनतनुः
વામનરૂપ ધારણ કરનારએવા
दैन्य દીનપણાને, ભિક્ષાવૃત્તીને
वलेः બળીરાજાના बचन બધનને

श्लोक (૧૨૭) મો

सवे સર્વ, ચાર अपि પણ ग्ते એ
कषाया કષાયો सदृशबलभृतः
कितु તોપણ [સમાન બળવાળા
तीव्रैव તીવ્ર એવી माया માયા
जित्वा જીતીને या જે
आषाढमूति આષાઢભૂતિ મુનીને
नटमिव નટની પેઠે
नटयामास નચાવતી હવી
गौरी પાર્વતી (પોતાની આગળ)
इवरुद्रम् રૂદ્રનેજેમ નચાવતી હતી
स्त्रीत्व સ્ત્રીપણુ કરવાને [તેમ
स्त्रीलीगभावात् સ્ત્રીલીંગના ભાવ
इव જાણે [થકી

नृषु પુરૂષોને વિષે न ના
ददौ દેતી હવી मल्लिमुख्येषु મલ્લી-
નાથ તીર્થંકર પ્રમુખને વિષે
या જે किं શુ सत्य સત્યવાત
दुर्दांतदैत्य દુર્દાંત નામે દૈત્યને
कपटसुरमणीरूप કપટે કરી રમ-
ણીય સ્ત્રીનુ રૂપ લેનાર
विष्णु વિષ્ણુ जघान મારતા હવા

શ્લોક (१२८) મો

लोभी લોભી પ્રાણી तृप्यति તૃપ્તિ
नो નથી | પામે છે
वन्नैःअपि ઘણા એવા પણ
वन्नैः ધનેકરી इच्छन् ઈચ્છાકરતો
नवस्व નવા ધનની
नवादपि નવા એવા દ્રવ્ય આવ-
आद्यः આદ્ય [વાથી
पितृकल्पितानुजपद પોતાના પિ-
તાએ આપેલા એવા પોતાના
किंवा શુ [નાના ભાઇઓના પદને

आर्षभिः ઋષભ દેવજીના પુત્ર
ભરત ચક્રવર્તી
नाच्छिदत् નહીં છીનવી લેતો હવો
अश्रांत નિરંતર सरिता નદિઓના
शतैः શેકડાઓએ કરી अपिभृतः
किंवा શુ | પુરાયો છતો પણ
अबुधिः સમુદ્ર પૂર્યેને પુરાય છે
किंवा શુ शाम्यति શાંત થાય છે
काष्टकोटिभिःअपि ક્રોડો કાષ્ટોએ
કરીને પણ
ज्वालाकराल જ્વાળાએ વિકરાળ
अनल. અગ્નિ [એવો

શ્લોક (१२९) મો.

चित्तावन्या ચિત્તરૂપ અવનીને
जनाना જનોની [વિષે
कपिलसमधिया કપિલ બ્રાહ્મણ
સમાન બુદ્ધિવાળા
वित्तलेशाप्तमूलः પ્રાપ્ત છે વિત્તના
લેશરૂપ મુળ જેનાં એવો

प्रत्याशावारिसिक्तः આશા અને
પ્રત્યાશા તે રૂપ જે જળ તેણે
કરી શીંચાએલો એવો
धनिविविधधनप्रार्थनाभोगवल्गु
અનેક ધનવાનની વિવિધ પ્ર-
કારની પ્રાર્થનાનો જે વિસ્તાર
તેણે કરી મનોહર
भूपेंद्रत्वादिसंपन्मतिकुसुमततिः
મોટા મોટા રાજાદિકની જે
સંપત્તિ તેને વિષે મતિ રૂપ
છે કુસુમનો વિસ્તાર જેમાં
भोगचिंताफलर्द्धिः ભોગની જે
ચિંતા તે રૂપ જે ફળ તેની સં
પતિ જેને વિષે એવો
लोभवृक्षः લોભરૂપ, મનોરૂપ,
श्रवत्या નદીએ કરી
व्रजतु તણાઈ જાઓ
कलितरुः ભયંકર વૃક્ષ
वप्तुः अपि રોપનારને પણ
आर्त्तिहेतु પીડાનું કારણ

॥ श्री कस्तूरी प्रकरणं ॥

॥ श्लोक १ ॥	श्रीनाभिसूनोर्लसन नाभी राजना
कस्तुरीप्रकर કસ્તુરીનાસમુહસરખો	દીકરા ઋષભદેવજીનો ઉલ-
कृपाकमलदृग्गल्लस्थले દયા રૂપી	સાયમાન થતો
કમળલોચનીના ગાલ ઉપર	॥ श्लोक २ ॥
षटपदव्रातः ભ્રમરનાસમુહસરખો	वाग्देवीरगवित्तवित्तपतयः સરસ્વ-
मातसरोजसुदररमे સુખરૂપી કમ-	તીના વરદાન રૂપી ધનથી
ળના સુંદર રમ પ્રત્યે	કુબેર જેવા
खड्ग તરવાર સરખુ स्मरध्वसने	कारुण्यपण्याआपणप्राविण्यप्रसिता:
કામદેવનો નાશ કરવામા	દયારૂપી દ્રવ્યની દુકાનમા પ્રવી-
कल्याणद्रुमसेचने કલ્યાણ રૂપ	પ્રસત્તિ આનંદમા નિપુણતાને પામેલા
વૃક્ષને સીંચવામા	पटव લીન થયેલા તે તે એવા
घनचयो વરસાદના સમુહ સરખો	सन्तु થાઓ सन्तः સજ્જનો
लावण्यवल्ल्यकुरः લાવણ્ય રૂપી	मयि મારા વિષે आमोद સુગન્ધ
વેલડીના અંકુરા સરખો	सरसीरुहाम् કમળોનો इव જેમ
केशाना કેશોનો निचयः સમુહ	मरुत्पुरैः વાયરાના સમુહ વડે
पुनातु પવિત્ર કરો भुवन ભુવનને	प्रथाम् વિસ્તારને प्राप्यते પમાયછે

वाचा વાણીયોને।
विश्वसभासु સમગ્ર જગતમા
यैः જે સજ્જનો વડે जडमुषाम्
अपि પણ [જડ માણસોની
उल्लमाद्भिः આનંદવાળા गुण ગુણ

॥ श्लोक ३ ॥

अमृतम् અમૃત अब्धिसुता લક્ષ્મી
दृशोः દ્રષ્ટિમા सताम् સજ્જનોના
वसति વસે છે चेतसि ચિત્તમા
निश्चय નિશ્ચય एषः એવો
न અમારો विबुधता પણ્ડિત
પણુ (દેવપણુ)
पुरुषोत्तमता પુરૂષમા ઉત્તમપણુ
यत કેમકે ['શ્રીકૃષ્ણપણુ '
स्थितिम् સ્થિતિને उपैति પામે છે
नरं માણસ तत् તે
उरीकृते સ્વીકાર કરવાથી

॥ श्लोक ४ ॥

सौरभ्यात् સુગંધીથી इव જેમ
सूनम् પુ'પ ओदनम् ભાત इव જેમ
स्वादप्रसादात् સ્વાદિષ્ટ પણાથી
इह અહી स्निग्धत्वात् ચિકાશથી
इव જેમ गोरसम् દુધ, દહી, ઘી
पिकयुवा જુવાન કોયલ [વિગેરે
सोत्कठकठात् મધુર કંઠ થકી
इव જેમ वाजिराजिः ઘોડાની
जवात् इव વેગ થકી જેમ । શ્રેણી
औषधरसः ઔષધી રસ
दुर्व्याधिरोधात् इव ખરાબ રોગને
श्लाघाम् પ્રશંસાને રોકવાથીજેમ
एति પામે છે जनः માણસ
जनेषु માણસોમા नितराम् અત્યંત
पुण्यप्रभाव પુણ્યના પ્રભાવની
उदयात् ઉદયથી

॥ श्लोक ५ ॥

तोयै इव પાણી વડે જેમ
पयोमुचाम् વરસાદના
भवति થાય છે यत् જે

नीरन्ध्रनीरम સંપૂર્ણ જલવાળુ
सर સરોવર पादै एव કિરણોથી
नभामणेः સૂર્યના [જેમ
भवति થાય છે लोकः જગત્
सदा હમેશ आलोकवान प्रकाश-
तैलै एव તેલવડે भवेन થાય [વાળા
अभङ्गरतर અખંડિત
ज्योतिर्मणिः દીપક सद्मन ઘર પ્રત્યે
पुण्यै एव પુણ્યો વડે भवेन થાય
अभङ्ग पूर्ण विभव વૈભવથી
भाजिष्णु શોભાવાળો आत्मा આત્મા
अत्र આ જગતમા तन् તે

॥ श्लोक ६

न नहि बहुधर्मविनिर्मितिकर्मठे ઘ-
ણા ધર્મની કરવાને મજબુત
मनुजजन्मनि મનુષ્ય જન્મમા
यै જે માણસોએ सुकृतम પુણ્ય
कृतम् કર્યુ गृहम ઘર પ્રત્યે
उपेयुषि પ્રાપ્ત થયેલો

तैः તે માણસોએ अधनैः નિર્ધન
स्थितम् રહેવાયુ [એવા
त्रिदशशाखिनि દેવાનુ વૃક્ષ (કલ્પ-
वाछितदायिनि ઇચ્છિત [વૃક્ષ)
વસ્તુ આપનાર

॥ श्लोक ७ ॥

भोज्य ખાવાના પદાર્થમા
निर्जरराज ઈન્દ્રવડે भोज्य ખાવા
मधुरे મીઠા એવા [યોગ્ય
हालाहलः ઝેર अक्षेपि નાખ્યુ છે
तैः તે માણસોએ दुग्धे દુધમા
स्निग्धरसे સ્નિગ્ધ રસવાળા
रसेन સ્વાદની ઇચ્છાથી
निदधे નાખ્યુ तै તે માણસોએ
आलनालम હરતાલનુ
जलम પાણી क्षिप्ता નાખી
उच्चै ઊંચે પ્રકારે शिशिरे ઠંડા
चदनरसे ચંદનના રસમા [એવા
तै તે માણસોએ

आत्मगुप्ता जीवयनु ई़ल
जडैः જડ માણસોએ यैः જે
धर्मे ધર્મને વિષે [માણસોએ
अनवधानता પ્રમાદ प्रविदधे કર્યોછે
स्वर्गअपवर्गप्रदे સ્વર્ગ તથા મોક્ષ-
ને આપનાર

॥ श्लोक ८ ॥

मालद्रुम વૃક્ષને (કલ્પવૃક્ષને)
स्वर्गसदा દેવોના छिनत्ति કાપે છે
समिधेः લાકડાંમાટે चूर्णाय ચુના
चिंतामणिम रत्नने [माटे
वह्नौ અગ્નિમા प्रक्षिपति નાખે છે
क्षिणोति નાશ કરે છે
तरणीम् હોડીને एकस्य એકએવા
शङ्कोःकृते ખુટા માટે
दत्ते આપેછે देवगवीम કામધેનુને
सः તે માણસ
गर्दभवधूग्राहाय ગધેડી લેવા માટે
गर्हागृहम निन्हानु સ્થાન

यः જે માણસ
ससारसुखाय મ ભાગના સુખ માટે
सूत्रिताशिवम् મોક્ષને આપનાર
धर्मम ધર્મને पुमान પુરૂષ
उज्झति तજે છે

॥ श्लोक ९ ॥

भूयास घणा प्रमदाकटाक्षविशिखैः
જુવાન સ્રીયોના કટાક્ષ રૂપી
विद्धा વિધાયેલા [બાણો વડે
स्मरासङ्गिन કામમા આસક્ત
सन्ति છે एके કેટલાક सहस्रशः
श्रितधना ધનવાળા [હજારો
सक्षोभलोभाकुलाः ક્ષોભ સહિત
લોભ પામેલા
एतद्दानमनिदानम् એ એનુ આપવુ
अत्र આ લોકમા [કારણ
सुकृतम ધર્મને मत्वा માનીને
सृजन्ति કરે છે त्रिधा ત્રણ પ્રકારે
ये જે માણસો अत्यर्थम् અતિશય

पुरुषार्थम पुरुषार्थने
अनिशम निरन्तर ते, के ते कोइ
अनल्पेतरा विरलाज

॥ श्लोक १० ॥

मणि इव मणी जेम
रज पुञ्जे धुळना ढगलामा
कुंजे गुफामा वनेचर वनेचर
गह्वरं भय कर [illegible] प्राणीथी
पुरमइव नगरनी पेठे तरुच्छाया
अनच्छा मोटी [illegible] झाडोनी छाया
मरौइव मरु देशमा जेम
निस्तरौ झाड विनाना
जाडिम जडता रूपी कुसुम पुष्पोना
आरामे बगीचा रूप ग्रामे गाम
सभाइव सभा जेम [illegible] डामा
वचस्विनाम पण्डितोनी कथमपि
भवे मनुष्यमा [illegible] महा दुःखे
क्लेशावेशे दुःखना आवेश रूप
मति बुद्धि शुचि पवित्र

आप्यत प्राप्त थाय छे

॥ श्लोक ११ ॥

दानाद्यम् दानविगेरे सुकृतम पुण्य
कषायविजय कषायोनी जीत
पूजाम पूजाने पित्राः मातापितानी
गुराः गुरुनी देवानाम देवोनी
विनयम विनयने नयम न्यायने
पिशुनता चुगलीयोनो
त्याग तजवु सताम् सज्जनोनी
सगतम सोबतने
हृद्शुद्धिम मननी शुद्धि
व्यसनक्षति व्यसनोनी क्षति
इन्द्रियदम इन्द्रियोनु दमन
अहिंसा दया आदिधर्मान विगेरे
गुणान सारा गुणो [illegible] धर्मने
वैराग्यम वैराग्यने विदग्धताम च-
कुरु धारण कर [illegible] तुराईने
चेत् जो भोक्तुम भोगववाने
विमुक्तिम् मोक्षना सुखने

मन: મન છે

॥ श्लोक १२ ॥

ख्यातिम् કીર્તિને पुष्यति પોષે છે
कौमुदीम ચાંદનીને इव જેમ
शशी ચંદ્રમા सूते પેદા કરે છે
पूतात्मताम् પવિત્ર આત્મા પણાને
उद्योतम् ઉદ્યોતને द्युतिमान् સૂર્ય
इव જેમ अवति રક્ષણ કરે છે
सुखम् સુખને तोयम જલને
तडित्वान् મેઘ इव જેમ
चातुर्यम् ચતુરાઇને चिनोति એ-
यौवनवयः જુવાની [કઠી કરે છે
सौभाग्य સૌભાગ્યની
शोभाइव શોભાને જેમ
क्षेत्रे ક્ષેત્રમા बीजमृइव બીજની
अनघे પવિત્ર [પેઠે
विनिहितम् આપેલુ पात्रे સુપા-
वनम् ધન [ત્રને વિષે
धीधनैः બુદ્ધિ રૂપ ધનવાળા

॥ श्लोक १३ ॥

ये જે માણસો शीलम शीलने
परिशीलयन्ति પાલન કરે છે
ललितम મનોહર ते તે માણસો
सन्ति છે भूयस्तराः ઘણાઓ
तायन्ते તપે છે ननु નિશ્ચય
ये જે માણસો सुदुस्तर આકરૂ
तप તપને ते તે માણસો
सन्ति છે अनेकश ઘણાઓ
ते તેઓ सन्ति છે प्रचुराः ઘણાઓ
भासुरतरम् દેદીપ્યમાન
ये જે માણસો भावम ભાવને
आबिभ्रते ધારણ કરે છે
ये જે માણસો दानम् દાનને
वितरन्ति આપે છે भूरि અતિશય
करिवन् હાથીની માફક
केचिदेव થોડાજ अवनौ પૃથ્વીમા

॥ श्लोक १४ ॥

सजात ઉત્પન્ન થયેલ

आत्मज पुत्रना सभवानइव थवाथी
महादेवी मोटी देवीना [जेम
प्रसादात् इव महेश्वानीथी जेम
प्राप्त मळेलु ऐश्वर्यपदात् इव ऐश्व-
र्यस्थानथी जेम
स्थिरतर श्री स्थिर लक्ष्मीना
संगयोगात् भोगना योगथी
इव जेम लब्धस्वर्ण मळेलायोनाना
रसायनात् इव रसायणथी जेम
सदा हमेश सगात् इव मोबतथी
प्रेयसाम् वहाला माणसोना [जेम
देहि आप इति ए प्रमाणे
अक्षरयो' बे अक्षरोना
श्रुतःअपि सांभळवाथी पण
भवेत थाय दाता दातार
अवदात प्रफुल्लित आनन मुखवाळो

॥ श्लोक १५ ॥

धैर्यम् धीरजपाणु धावतु जाओ
दूरतः दूर प्रविशतु पेसो
ध्यानम ध्यान धूमध्वजे अग्निमा
शौर्यम् शुरना जर्जरताम् जर्जर-
प्रयातु पामो [पणाने
पटुता चतुराई दुष्टादवीम भय कर
टीकताम् चालीजाओ [जगवप्रते
रूपम् रुप कूपम् कुवामा
उपैतु पडो मूर्च्छतु मुर्छा पामो
मतिः बुद्धि वश अपि वश पण
विध्वसताम् नाश पामो
त्याग दान तिष्ठतु रहो
येन जे दान वडे सर्वम् बधु
अचिरात् तुरत प्रादुर्भवेत् प्रगट थाव
अपि पण असत् अछता

॥ श्लोक १६ ॥

काव्यम् काव्य
काव्यकला काव्योनी कलाना
कलापकुशलान् समुहमां कुशल
गीतम् गीत
गीतप्रियान् गीतो प्रिय छे एवा

स्मेराक्षी प्रફુલ્લ નેત્ર વાળી
स्मर કામનો घस्मर નાશની
आर्ति પીડાથી विधुरान વ્યાકુલ
वार्ता વાત [એવા
वार्तारतान વાતોમા પ્રિય
चातुर्यम् ચતુરાઈ चिरम निरन्तर
विचारचतुरान વિચારમ ચતુર
तृप्नोति ખુશ કરે છે दानपुन વળી
सर्वेभ्य:अपि સર્વ થકીપણ [दानने।
अधिकम् અતિશય जगन्ति જગતને।
युगपन् એકી વખતે
प्रीणाति ખુશ કરે છે यन જે
त्रिणिअपि ત્રણે પણ

॥ श्लोक १७ ॥

शीलानूण्व શીલ થકીજ
भवन्ति થાય છે मानव મનુષ્ય
मरुद्र દેવ સબધી
सपत्तय: સપદાઓ पत्तय: પાળા
शीलानूएव શીલ થકીજ
भुवि પૃથ્વીમા भ्रमन्ति પથરાય છે
शशभृन् ચદ્ર જેવી विस्फुर्तय.
कीर्तय: કીર્તિયો [સ્ફુરાય માન
शीलातएव શીલ થકીજ
पतन्ति પડે છે पादपुरत: પગની
सद्शक्तय સર્વથીઉત્તમ [આગળ
शक्तय: શક્તિયો शीलातण्व શીલ
पुनन्ति પવિત્ર કરે છે [થકીજ
पाणिपुटकम હસ્ત પુટને
सर्वर्द्धय: સઘળી ઋદ્ધિયો
सिद्धय સિદ્ધિયો

॥ श्लोक १८ ॥

वाल्लभ्यम પ્રેમને वितनोति વિસ્તાર
यन्छाति આપે છે [કરે છે
यश જશ पुष्णाति પોષે છે
पुण्यप्रभाम પુણ્યની પ્રથાને
सौन्दर्यम સુન્દરતાને
सृजति પેદાકરેછે प्रभाम કાન્તિને
प्रथयति વિસ્તારે છે

श्रेय:श्रियम કલ્યાણની શોભાને
सिचति છાંટે છે प्रीणाति આપે છે
प्रभुताम ઐશ્વર્યપણુ
विनोति આપે છે धृतिम ધીરજને
सूते ઉત્પન્ન કરે છે सुरौकः સ્વર્ગની
स्थितिम् સ્થિતિને कैवल्यम् કેવલ
करस्मान હાથોહાથ [જ્ઞાનને
करोति કરે છે सुभगम સુન્દર
शीलम શીલને नृणाम મનુષ્યોનુ
शीलितम् પાળેલુ

॥ श्लोक १९ ॥

तावत् ત્યાં સુધી
व्यालबलम હાથીઓનુ બલ
केसरिकुल સિંહનો સમૂહ
तावत् ત્યાં સુધી क्रुधा ક્રોધવડે
व्याकुलम ગભરાયલુ तावत् ત્યાં
भोगिभयम् સર્પનો ભય [સુધી
जल પાણી जलधेः સમુદ્રના
तावत् ત્યાં સુધી भृशम् અત્યન્ત
भीषणम ભયાનક तावत् ત્યાં સુધી
आमय રોગ चौर ચોર बध બંધનો
रण રણ સગ્રામની ભી બીક
तावत् ત્યાં સુધી लसन्ति શોભે છે
अग्नयः અગ્નિઓ यावत् જ્યાંસુધી
न एति નથી આવતો
जगज्जयी જગતને જીતનારો
हृदि હૃદયને વિષે महान મોટો
श्रीशील શ્રી શીલરૂપી
मत्राधिप, મોટો મંત્ર

॥ श्लोक २० ॥

न्यस्ता સ્થાપન કરી છે
तेन તે પુરૂષે कुलप्रशस्ति કુલના
अमला નિર્મળ [પ્રશંસા પત્ર
शीतद्युते ચંદ્રના મંડલે મંડળમાં
भ्राम्यन् ફેલાતો तेन તે માણસે
नभस्वताम વાયુનો सहचरः સોબતી
चक्रे કરાયો स्वकीर्ते પોતાની
भर ભાગ [કીર્તિનો સમૂહ]

तेन ते પુરૂષે अलेखि લખ્યું છે
निज પોતાનું अभिधान નામ
अनघम् પાપરહિત बिम्बे બિમ્બમાં
रोचिष्मतः અર્થના कामम અત્યન્ત
कामित ઇચ્છિત काम અર્થ
कामकलश કામ કુંભ ભરખું
य જે માણસ शीलम શીલને
आसेवते સેવન કરે છે

॥ श्लोक ૨૧ ॥

न નહિ स्वभोज्यमिव દિવ્ય ભો-
त्यजन्ति તજે છે [જનની પેઠે
वदनात મુખ થકી
न्नर्योषित દેવાંગનાઓ
तद्यशः તેના યશને
नएव નથીજ उज्झन्ति તજે છે
तदङ्घ्रिरेणुम તેના ચરણની રજને
नमरा દેવો मौलेः મુકુટની
मालामिव માળાની પેઠે
सिद्धव्यानमिव સિદ્ધાનાધ્યાનની પેઠે
उद्वहन्ति વહન કરે છે
हृदये હૃદયમાં तन्नाम તેના નામને
योगीश्वराः મહા યોગીઓ
शीलालङ्कृतिम् શીલ રૂપી અલંકારને
अगमगतिम અગમના મગને
येजन्तवः જે માણસો कुर्वत કરે છે

॥ श्लोक ૨૨ ॥

नोभूयात् થતો નથી
ज्वलनै विना અગ્નિ વિના
रसवतीपाक રસોઈનો પાક
यथा જેમ कर्हिचित કોઈપણવખત
नजायेत ઉત્પન્ન થાય यथा જેમ
मृदुमृदा કોમલ માટીના
पिण्डमविना ગોળા વિના न નહિ
कुम्भः ઘડો कचित् ક્યારે પણ
ततूनाम् તાતણાઓના
निचयाद्विना સમૂહ વિના
सुवासनम સુન્દરવસ્ત્ર नस्यात નથાય
यथा જેમ जातुचित કોઈપણ વખતે

न उत्पद्येत न थाय उत्कटेन उग्र
तपसा तप वडे नाश नाश
तथा ते प्रमाणे कर्मणाम कर्मोनो

॥ श्लोक २३ ॥

कुशलकमल कुशल रूपी कमळोने
विकस्वर करवामा
सूरम सूर्य जेवो शीलमाल शील
रूपी वृक्षने वधारवामा
अबुधरम पाणीना समुह जेवो
विषयविहग विषय रूपी पक्षीने
पाशम पाश जेवो [पकडवामा
क्लेशवल्ली क्लेश रूपी वेलने बाळ-
हुताशम अग्निना जेवो [वामा
मदनमुख कामदेवना मुखने
पिधान आच्छादित करनार
स्वर्गमार्ग स्वर्ग मार्गमा जवाने
वक्रयान वाहन जेवो कुरुत करो
शिवनिदान मोक्षनु कारण
सद्तपः शुद्ध तप
निनिदानम कारण रहित

॥ श्लोक २४ ॥

मार्गम रस्ताने मनोरमम सुन्दर
अपास्य तजीने
यथाभिलाषम इच्छा प्रमाणे
अश्वद्विपेषु इन्द्रियो रूपी हाथीयो
विचरत्सु विचरे छे त्यारे
तप तपश्चर्या सृणि अंकुश रूप
स्यात थाय तत्र तेटला माटे
तद्दमाय ते इन्द्रियो दमवा माटे
महनीय मोटा पदप्रदाय मोक्षस्था
तस्मिन् त तपने विषे [नने माटे
यतध्वम् यत्न करो अपहाय तजीने
रसेषु रसोमा मूर्छाम मुर्छाने

॥ श्लोक २५ ॥

नार्यः स्त्रीयो युवानम् युवान प्रत्ये
इव जेम वार्धिमिव समुद्रप्रत्ये जेम
अब्धिपत्न्यः समुद्रनी स्त्रीयो
त्रिधा विधा [(नदीयो)

विनीतमइव विनयवाळा प्रत्ये जेम
भानुमइव सूर्य प्रत्ये जेम
उशवः किरणो वहय वेलाओ
ध्रमारूहमिव वृक्ष प्रत्ये जेम
इन्दुम चन्द्र प्रत्ये जेम
उडवः नागाओ
मनलब्धयः उत्तम लब्धियो
समुपयान्ति प्राप्तथायछे तपः तपने
चरन्तम आचरता माणसने

॥ श्लोक २६ ॥

क्षारैः खार थकी इव जेम
अम्बरम वस्त्र अपाम जलना
प्रकरैः समुह वडे अङ्गमइव शरीर
शाणै इव सराणथी जेम [जेम
अस्त्रम शस्त्र अनलै इव देवता वडे
जातरूपम् सुवर्ण [जेम
भूः पृथ्वी मार्जनै इव मार्जनथी
नैर्मल्यम् स्वच्छ पणाने [जेम
आवहति प्राप्त थाय छे

तीव्रतपोभि तीव्र तपथी
आत्मा आत्मा दत्त दान करवाथी

॥ श्लोक २७ ॥

येनविना जे भाव विना
घनेपि पुष्कल पण धने द्रव्य जे ते
स्यात थाय दु मह न महन थाय
तद्व्यय ते धननो नाश [एवो
चीणे पाळवाथी येनविना जे
अभिकाम इच्छन [भावना विना
विमले स्वच्छ शील शील
भोगक्षयः भोगनोज क्षय
तप्ते तपवाथी येनविना जे भावना
दुस्तरतपः आकरा तपनो [विना
स्तोमे समूह काइर्योदय कृशतानो
कार्यः करवो जोइए [उदय
तत्फलम् ते कार्यना फलने
इच्छुभिः इच्छा करनारे
शुभतरे शुभ एवा
भावे भावने विषे अत्र अहीं

भव्यै भव्य लोकोએ
लय' આસક્ત પણુ

॥ श्लोक २८ ॥

श्री' લક્ષ્મી हानिम् નાશને
ददताम દેનારાઓની उपैति પામે
दधताम् ધારણ કરનારાનુ [છે
शीलम શીલ भोगक्षय ભોગનો
सक्लेश. ક્લેશ [ક્ષય
सृजताम કરનારાઓની तपः તપને
पठताम् ભણનારાઓના
कंठे ગળામા भवन् થાય
कुठता કુણ્ઠિતપણુ पूज्याना પૂજ્ય
नमता નમવાથી [માણસોને
मानमथनम માનની હાની
दुःखम् દુઃખ वृतम् વ્રતને
बिभ्रताम् ધારણ કરનારાઓને
मत्वा માનીને एव એ પ્રમાણે
कथनकरोषि કેમ નથી કરતો
सुकरे સુખે કરવા યોગ્ય

भावे ભાવને વિષ मनस्विन હે
मनः મનને [બુદ્ધિવાન

॥ श्लोक २९ ॥

नीरेणइव પાણી વડે જેમ
सरः સરોવર सरोरुहमइव કમળ
आमोदन સુગન્ધ વડે [જેમ
सीतांशुना ચન્દ્રમા વડે
तुगीइव રાત્રીની પેઠે
अम्बुजबधुना કમળનો બન્ધુ(સૂર્ય)
इव જેમ दिवस દિવસ
कुम्भीइव હાથી જેમ
दानाम्बुना મદ જલ વડે
पुत्रेणइव પુત્ર વડે જેમ कुलम् કુળ
कुरङ्गनयना મૃગ જેવા નેત્રવાળી
भर्त्राइव ધણી વડે જેમ [(સ્ત્રી)
धत्ते ધારણ કરે છે श्रियम् શોભાને
भावेन સારા ભાવથી
प्रचुरापि ઘણી એવી પણ
पुण्यपटुत પુણ્યની પટુતાના

प्रोल्लासम अतिशय पणाने
इता पामे छे क्रिया शुभ क्रियाओ

॥ श्लोक ३० ॥

कश्चिन् केटलाकोए दानम दान
अदायि अपायु शीलम् साङ शील
समलम स्वच्छ अपालि रक्षणकर्यु
कैश्चिन् केटलाकोए
निवासः रहेठाण
अनिशम् निरन्तर
कैश्चिन केटलाकोए तपः तपश्चर्या
कष्टम् दुःख अधायि धारण कर्यु
अकारि कराये विपिने अरण्यमा
ध्यान ध्यान अधारि धारण कर्यु
अनघम निर्मळ अपूजि पुजायो
देवव्रजः देवोनो समूह यत पण
तेषा ते सर्वोनु   फलम् फळ
आपि मेळव्यु अपर नरैः बीजा
तद्भाव तेमा भावनु [नरोए
विस्फुर्जितम् प्रबल मालु

॥ श्लोक ३१ ॥

सिद्धाजनम् भाव रुपी अजन
जनित उत्पन्न कर्यु छे
योगिजन योगी जनो प्रत्ये
प्रभावन् प्रभावने जेणे
भावम् भावने वदन्ति कहे छे
विदुषाम पण्डितोना
निवहाः समूह नवीनम् नवाएवा
सिद्ध सिद्ध भवेत थाय मनसि म
सन्निहिते धारण करवाथी [नमा
अस्मिन भाव रुपी अजन नेत
पश्यन् जेनो एवो जगन्ति जग
मनुजः मनुष्य   [तोने
जगताम् जगतोने
अदृश्यः अदृश्य थाय छे

॥ श्लोक ३२ ॥

स्कन्ध थड साखो
युद्धमहीरुहस्य युद्ध रुपी वृक्षना
कुमते. दुष्ट मतिनो

सौधः મહેલ જેવો निबन्धः ઠામણુ
अहसाम् પાપોનો योधः યુદ્ધો
दुर्नयभूपते અન્યાયરૂપી રાજાનો
कृतकृपारोधः દયાને રોકનાર જે
अप्रबाधः બાધ ન આપનારો
हृदाम् હૃદયને વ્યાધઃ પારધી જેવો
धर्मभूगे ધર્મરૂપી મૃગને મારવામાં
वरः વધ કરનારો
धृतिधियाम् ધીરજ અને બુદ્ધિનો
राहुः રાહુ સરખો
विपद्विरुचाम् આપત્તિરૂપીવેલોનો
अन्धः અંધ સરખો
दुर्गतिपद्धतौ દુર્ગતિના રસ્તે ના-
समुचितः યોગ્ય છે [ખવામાં
क्रोध ક્રોધ विहातुम् તજવાને
सताम् સજ્જનોને

॥ श्लोक ૩૩ ॥

वायु વાયરો यथा જેમ
जलमुचाम् મેઘાનો નાશ કરવામાં
समिधाम् કાષ્ઠોનો નાશ કરવામાં
यथा જેમ अग्निः દેવતા
सिंहः સિંહ यथा જેમ
करटिनाम् હાથીયોનોનાશકરવામાં
तमसाम् અંધકાર છેદવામાં
यथा જેમ अर्क સૂર્ય
हस्ती હાથી यथा જેમ
अवनिरुहाम् વૃક્ષોને ભાંગવામાં
पयसा પાણીનો નાશ કરવામાં
यथा જેમ उष्णः ઉનાળો
शक्तः સમર્થ છે तथा તે પ્રમાણ
प्रशमाय નાશ કરવામાં
शमः શમતા रुषाणाम् ક્રોધનો

॥ श्लोक ૩૪ ॥

तप पूरम् તપના સમુહને
पाथोमुचामिव મેઘને જેમ
मरुत् પવન संहरति નાશ કરે
य જે કોપ
कृपाकेलिम् દયાની ક્રીડાને

मुस्ताङ्कुरम मोथना अंकुराने
इव जेम वराहः डुक्कर
खनति उखेडी नाखे छे
यः जे क्रोध सुहृद्भावम मित्राछन
नाशम् नाशने हिममिव हिम जेम
पयोजम कमळने
नयति प्राप्त करे छे यः जे कोप
स कोप ते क्रोध
साटोप आटोप सहित
प्रविशति प्रवेश करे छे
सता सज्जनोना
चतसि चित्तमा किमु शु

॥ श्लोक ३५ ॥

त धन्या तेओने धन्यवाद छे
अभिवदनीयम वादवा योग्य छे
इह अहीया
तत्पादारविन्दद्वयम तमना चरणु
ने ते माणसो [कमळनु युग्म
पात्रम् सुपात्र छे
सकलश्रियाम सघळी लक्ष्मीना
जगति जगत्मा
तनकीतिः ते माणसोनी कीर्ति
नरीनर्ति नाच्या करे छे
तन्माहात्म्यम तेमनु महात्म्य
असमिभम असुल्य छे
सुरनराः देवताओ
सर्वेऽपि सघळा पण
तत्किंकरा तेमना नोकरो थाय छे
ये जे माणसो कोपद्विप कोप रूपी
हाथीने (हणवामा)
सिंहशाव सिंहना बच्चानी
सदृशम तुल्य स्वान्त चित्तमा
शमम शमताने
बिभ्रति धारणु करे छे

॥ श्लोक ३६ ॥

वनवह्नि दावानल कोऽपि कोई पण
क्रोधरूपः क्रोध रूपी
प्रकल्पितः जणावेलोज छे

सान्तरम् અંતર સહિતુ જેઠાપાશ્રિ
तपोवित्तम् તપ રૂપી ધનને
भस्मसात् ભસ્મ રૂપ कुरुते કરે છે
क्षणात् ક્ષણ વારમા

॥ श्लोक ३७ ॥

जाति જાતિનો મદ
ऐश्वर्यम् ઐશ્વર્યતાનો મદ
बल બલના મદને
श्रुत શાસ્ત્રના મદને
अन्वय વંશના મદને
तप, તપના મદને रूपम रूपना मदने
उपलब्धिरश्रितम् ધનના મદને
गर्वम् મદને
सर्वगुण સંપૂર્ણ ગુણ રૂપી
एक पर्वत એક પર્વતમા
पावम નવ જેનો મા નહિ
आत्मन् હે આત્મા कृथा કર
सर्वथा સર્વ પ્રકારે सगम् સોબતને
गच्छति જાયછે यत्र यत्र જ્યા જ્યા
असौ આ गर्व तद्तद तेतेणानो
विनाशास्पद નાશનુ સ્થાન
प्रेत्य પર ભવમા
प्राणभृतः प्राणीयोने भवन्ति થાય છે
अभिमतप्राप्ति ઇચ્છિતની પ્રાપ્તિ
प्रहीणा વિનાના
क्षणात् ક્ષણ વારમા

॥ श्लोक ३८ ॥

औचित्य ઔચિત્યતા રૂપી
चारुचरित જે મનોહર આચરણ
રૂપી
अम्बुज કમલને નાશ કરવામા
शीतपादम् ચંદ્ર સરખો
सत्कर्म ઉત્તમ કાર્યની
कौशल કુશલતા રૂપી
कुवेल ચંદ્ર વિકાશી કમલને
कठोरपादम् સૂર્ય સરખો
समव्य આચરવા લાયક
सेवन કાર્ય રૂપી

वनद्रुम વન વૃક્ષને નાશ કરવામાં
सामयोनिम હાથી સરખો
मान અભિમાનને विमुञ्च તજી દે
मुक्त પુણ્ય રૂપી
अम्बुधि સમુદ્રને શોષવામાં
कुम्भयोनिम અગસ્ત્ય મુનિ જેવો

॥ श्लोक ३९ ॥

विपदाम આપદાઓના
सद्म સ્થાન જેવો
गर्वःअयम् આ ગર્વ
अपूर्वः આશ્ચર્ય કારક
पर्वतः પર્વત स्मृतः કહેલો છે

॥ श्लोक ४० ॥

दष्टः ડખાયેલો
येन જે અહંકાર રૂપી સર્પ વડે
जनः માણસ जहाति તજી દે છે
विनयप्राणान् વિનય રૂપી પ્રાણોને
प्रसिद्धिप्रदान કીર્તિને આપનારા
यद्दष्टेन જેના ડખવા વડે

विवेकनीति વિવેક અને નીતિ રૂપ
नयने બન્ને નેત્રો समील्य મીચીને
सम्धीयते ગ્રહેવાય છે
यद्दष्टस्य જેનાથી ડખાયલાનું
कीलकीलितमिव ખીલાથી બના
स्तब्धम સ્થિર [સ્તબ્ધ] હોય તેમ
वपुः શરીર जायते થઈ જાય છે
दर्पम અહંકારને
सर्पमिव સર્પની પેઠે
अतिजिह्मगहन અત્યન્ત ભયંકર
कः કયો માણસ तम् તેવા પ્રકારના
स्पृशेत સ્પર્શ કરે
कोविदः ડાહ્યો માણસ

॥ श्लोक ४१ ॥

दम्भम् દંભને बका इव બગલા જેમ
विधाय કરીને
दुराशया દુષ્ટ આશયવાળા
ये જે માણસો
मीनानिव મત્સ્યોને જેમ

अखिलजनान सर्व जनोने
प्रतिवचयन्ति ठगे छे ते न एवा
मादृशात मित्राशथी अमल निर्मळ
कीर्ति यश रुपी लता वेल प्रत्ये
पर्यायान वरनार मरणो
आत्मा पोतानोज आत्मा
प्रपचचतुरः प्रपचमा चतुर
अचतुरै मुर्ख एवा ए
अवचि ठग्यो छे

॥ श्लोक ४२ ॥

मायाम मायाने
इमाम आवा प्रकारनी
कुटिलशील दुराचरणना
विहारविज्ञाम विहारमाचतुरएवी
मन्यामहे मानीए छीए
हृदि हृदयमा भुजगवध्रुम सर्पिणीने
नवीनाम् आश्चर्य कारक
दष्ट डख्यायेलो
जनथा आ माया वडे
स्मितसरोज विकस्वर कमळनी
सहोदराम्य समान मुखवाळो
मादृम माहने नयेन प्राप्त करे छे
यद्दूइनरान जे बीजा माणसोने
मधुरम मीठु ब्रवाण बोलनो

॥ श्लोक ४३ ॥

विश्रमम विश्वासने
भुजर्गइव सर्पिणी जेम
जीविततनुम जीवता शरीरने
व्याहन्ति हणे छे या जे माया
देहिनाम माणसोना या जे माया
सौहार्दम मित्रताने
अपाकरोति दूर करे छे
शुचिताम पवित्रताने स्पश. स्पर्श
अशुचिताइव अपवित्र वस्तुनो
या जे माया जेम
कौटिल्यकला कुटिलतानी कळान
कलामइव कळाने जेम
विधोः चद्रमानी पुष्णाति पोषे छे

पक्ष पખवाડीयु मित शुકલ
नाम तेवा प्रકારની
निर्मोकमूइव કાચળીને જેમ
उरग सर्प
क्षतगतिम् शुभ गतिने रोકનારી
मायाम मायाने कः કयो माણस
नमुञ्चति नथी छोडने।

॥ श्लोक ४४ ॥

ये जे माणसो
कौटिल्यकला કપટની કલાના
कलापकुशलाः समूहमा કુशल
न तेवा माणसो [એवा
सन्ति छे अनेके घणा
क्षितौ पृथ्वीमा ये जे माणसो
हार्य मनोहर आर्जव सरलता
वर्यवीर्य उत्तम पराक्रमनु
मदनम स्थान રૂપ त ते माणसो
केचिदएव विरलाज ध्रुव निश्चय
लभ्यन्त मेળवाय छे

पदेपदे पगले पगले
फलभरे उत्तम ફળોથી
नम्राः नमेલा दरिद्रद्रुमाः तुच्छवृक्षो
सप्रीणन खुशी કરનાર
भुवनानि त्रણ भवनोने
पेशलफल उत्तम ફળો वडे
अन्य अल्पज हि निश्चय
कल्पद्रुमः કલ્પ वृक्ष

॥ श्लोक ४५ ॥

उमाया इव पार्वतीनो जेम
मायाया मायानो सपर्कम संबंधने
रेमुञ्चमुञ्च अरे तु तजी दे
इश्वरःअपि ईश्वर पण
नरः माणस नूनम् निश्चय
यतसगात् जेना सगथी
भमिताम भयકરપणाने
भजन् भजे छे

॥ श्लोक ४६ ॥

नाशम नाशने यः जे लोभ

यशसाम यशोना क्षराति करे छे
रजसाम धूळना व्रात समूह
अनिलानामइव वायुना जेम
त्रासम् त्रासने य जे लोभ
महसाम तेजना
तनोति विस्तार करे छे
वयसाम उम्मरने पात पतन
शराणामइव बाणोना जेम
शोभाम् शोभाने य जे लोभ
वचसाम वचनोनी हिनस्ति हणे छे
पयसाम् पाणीनी वृष्टि' वरसाद
घनानामइव मेघनीजेम सचक्त्वात जन
कृत्यकरींद्र कार्य रूपी हाथीना
कुम्भ कुंभ स्थळने भेदवामा
शरभम् सिंहसमान लोभम् लोभने
शुभयु भव कल्याण कारक था

॥ श्लोक ४७ ॥

किं ध्यानैः ध्यान करवाथी शुं
मुखपद्म मुख रूपी कमळवत
मुद्रणचणेः बंध करनारा किंच शुं
इन्द्रियाणाम इन्द्रियोना
जये' जीतवा वडे शुं
रुद्धेच्छैः इच्छाने रोकनार
तपसाम् तपना पुन वळी
प्रतपनै तपवा वडे किम् शुं
मेदसाम चरबीना
शापणै शोषनारा किम शुं
वाचाम वचनोना
जनितश्रमे श्रम युक्त एवा
परिचये' परिचय वडे किम शुं
क्लेशयुक्ते क्लेश करनारा
व्रतै व्रतावडे चन् जो लाभ लोभ
अखिलदोष समग्र दोषोने
पोषणपटु पोषवामा चतुर
जागर्ति जागे छे चित्ते मनमा
अतिभूः दुःखना स्थान रूप

॥ श्लोक ४८ ॥

स ने मा[illegible]

स्थैर्यैक સ્થિરતાનુ એક
निकेतनम् સ્થાન રૂપ
सः તે માણસ
सुभटश्रेणिषु યોદ્ધાઓની પંક્તિમા
चूडामणि, અગ્રેસર सः તે માણસ
प्रागल्भ्य મોટાઇના
परानुभाव ઉચા ભાવથી
सुभगः મનોહર ध्यानधुर ધ્યાન
धुर्वहः સમર્થ [રૂપી ધુસરીને
सःश्रेष्ठः તે માણસ શ્રેષ્ઠ છે
सःपुण्यवान् તે પુણ્યશાળી છે
सःशुचिः તે પવિત્ર છે
स श्लाघनीयः તે વખાણવા યો-
सताम् ઉત્તમ જનોને [ગ્ય છે
येन જે માણસે अगण्य ઘણા
गुणालि ગુણના સમૂહ રૂપી
वल्लि વેલોના નાશમા
कलभः હાથી જેવો लोभ લોભ
भृशम् અતિશય
स्तंभित અટકાવ્યો છે

॥ श्लोक ४९ ॥

मैत्रीम मित्राइने
विमुञ्चति તજી દે છે सुहृद् મિત્ર
विनयम विवेकने विनेयः શિષ્ય
सेवाम् सेवाने
सेवकजनः નોકર વર્ગ
प्रणयम् સ્નેહને पुत्रः છોકરા
नीतिम् नीतिने नृपः રાજા
व्रतम व्रतने ऋषिः યતિ
तप तपने तपस्वी તપસ્વી
लोभाभिभूतहृदयः જેનુ મન લો
ભથી પરાભવ પામ્યુ છે એવો
कुलज अपि કુલીન માણસ પણ
लज्जाम શરમને

॥ श्लोक ५० ॥

लोभाम्भोज લોભ રૂપી કમળની
आलि શ્રેણીને નાશ કરવામા
शीतद्युतिः ચંદ્રમા જેવો

अहिमरुचि सूर्य जेवो
पुण्यपाथोज पुण्य रुपी कमलोना
पुंजे समूहमा (विकस्वर करवामा)
शुद्धध्यान शुद्ध ध्यानमा
एकसौध' एक महेल जेवो
प्रगुणगुण उत्तम गुणो रुपी
मणिश्रेणि मणिनी श्रेणीयोने
उत्पन्न करवामा
माणिक्यखानिमाणेकनीखाणजेवो
श्रेयोवल्लि कल्याण रुपी वेलने विषे
आलवाल बगीचा जेवो
कलिमल कजीयोअनेमलीनतारूपी
कमलाराम कमलना बगीचानो
सहार नाश करवामां
हस्ती हाथी जेवो तृष्णा तृष्णा रुपी
कृष्णाहि काळा सर्पने वश कर-
मन्त्र मन्त्र सरखो [वामां
विशतु प्रवेश करो हृदि हृदयमां
सताम् उत्तम जनोना

एषः एवो आ
सतोषपोष' सतोषनी पुष्टि

॥ श्लोक ५२ ॥

तेन ते माणसे अवादि वगाडयोछे
यशःप्रसिद्धि, कीर्तिनी प्रसिद्धीनो
पटहः डंको प्राकारि कर्यो छे
यात्रोत्सवः यात्रानो उत्सव
तीर्थानाम तीर्थोनो
सताम् उत्तम जनोना
अमोदि आनंद कर्यो हृदयम् हृदयने
प्राणोदि नाश करी
पापप्रथा पापोना विस्तारने
श्रेयःश्रेणिः कल्याणनी श्रेणिने
अवापि मेळवी छे
वशसदने वश रुपी घरमा
आरोपि आरोपण कर्यो छे
धर्मध्वजः धर्मनी ध्वजा
येन जे माणसे अपूजि पूज्या छे
पदद्वयी बन्ने चरणोने

हितवर्ती હિતકારક
पित्रोः માતા પિતાના
पवित्रात्मनोः પવિત્ર સ્વરૂપ

॥ श्लोक ૫૨ ॥

लक्ष्मी લક્ષ્મી तत्र ત્યાં
पयोनिधौ સમુદ્રમા इव જેમ
सरित्श्रेणिः નદીયોની પંક્તિ
समेति આવે છે
स्वय પોતાની મેળે भोगाः ભોગો
तत्रवसन्ति ત્યા વસે છે
शाखिशिखर વૃક્ષની ટોચ રૂપી
आवासे સ્થાનમા
विहङ्गाइव પક્ષિયો જેમ
पूजास्फातिम् માન્યના વિસ્તાર
उपैति પામે છે तत्र ત્યા [પણાને
सालिले જલમાં वीथीइव શ્રેણિ જેમ
पाथोरुहाम् કમલોની भक्तिः ભક્તિ
यत्र જ્યા पवित्रपुण्यपरयो પવિત્ર
પુણ્યમાં તત્પર

पित्रोः માતા પિતાની
अनुष्ठीयते કરાય છે

॥ श्लोक ૫૩ ॥

नस्नानैःअपि સ્નાન કરવાવડે પણ
तीर्थपूत તીર્થો વડે પવિત્ર [નહિ
पयसा પાણીના शुद्धैः શુદ્ધ એવા
सिद्धात्मनः સિદ્ધ પ્રભુના
नोजापैःअपि જપ વડે પણ નહિ
नअपि પણ નહિ
चारुचरितै મનોહર આચરણથી
नअपि પણનહિ श्रुतानाम શાસ્ત્રોના
श्रमैः પરિશ્રમો વડે
नत्यागैःअपि દાન વડે પણ નહિ
सपदाम् લક્ષ્મીના भवति થાય છે
सा તે શુદ્ધિ नअपि પણ નહિ
व्रतानाम व्रतोना व्रजैः સમૂહ વડે
या જે શુદ્ધિ पित्रौः માતા પિતાના
पदपूजनै પગ પૂજવા વડે
सुभगयोः મનોહર એવા

शुद्धि शुद्धि भृशम् અતિશય
जृम्भते થાય છે

॥ श्लोक ५४ ॥

विद्म જાણીએ છીએ
स्वर्गतरंगिणी સ્વર્ગગંગા
प्रकटिता પ્રગટ થઇ છે तत् તે
जांगले જંગલના मण्डले દેશમાં
दुःस्थस्य દરિદ્રીના
प्रविवेश પ્રવેશ કર્યો છે
वेश्मनि મકાનમાં
मनःकामप्रदा ઇચ્છિત ફળ આપ-
स्वर्गवी કામધેનુ [નારી
प्रादुर्भावम् ઉત્પત્તિને
उपेयिवान પામ્યો છે
मरुभूवि મારવાડમાં
क्षोणिभुवः વૃક્ષ स्वर्गिणाम् દેવોનો
यत् જે पित्रोः માતા પિતાની
प्रविधीयते કરાય છે प्रतिदिनम् રોજ
भक्तिः ભક્તિ शुभा શુભ

अस्मिन् युगे આ યુગમાં

॥ श्लोक ५५ ॥

यत्प्रसाद જે માત પિતાની મહે-
वशतः વશ હોવાથી [રબાનીને
करिलीलाम હાથીના જેવી લીલાને
पूतरप्रतिमितः પૂરા સરખો
अपि પણ उपयाति પામે છે
पादयोः બે ચરણની
न, प्रविदधीत ન કરે
पित्रोः માત પિતાની
किम् શા માટે तयोः તે એવા
सःतनयः તે પુત્ર समुपास्तिम् સેવાને

॥ श्लोक ५६ ॥

किम् શા માટે पाथसाम् જલોના
मथनवत् મથનની પેઠે कुरुषे કરે છે
सुखेच्छु સુખની ઇચ્છાવાળો
हेबन्धो હે બન્ધુ [એવો
मुधाएव ફોકટજ
विविधम् જુદી જુદી પ્રકારનો

निकरम સમૂહને
क्रियाणाम ક્રિયાઓના
वस्तुप्रकाशन વસ્તુઓને પ્રકાશ
पटुः સમર્થ એવા [કરવામાં
प्रकटप्रभावः પ્રગટ પ્રભાવવાળા
એવા
दीप्रप्रदीपः પ્રકાશિત દીવાની
इव પેઠે चेत् જો गुरु ગુરૂ
न, आदृतः ન સેવ્યા

॥ श्लोक ५७ ॥

ध्वसम् હત્યાને
नविदधाति કરતા નથી यः જે ગુરૂ
तनुमताम જીવાની ब्रूते બોલે છે
न નહિ भाषाम् ભાષાને
मृषा અસત્ય स्तेयम ચોરીને
नवितनोति કરતા નથી
नप्रकुरुते ભોગવતા નથી
वक्रभ्रुवाम् સ્ત્રીયોના भोगान् ભોગો
स्वर्णादि સોનુ વિગેરે

परिग्रह પરિગ્રહની
ग्रहिलताम् મોહ પણાને
धत्ते ધારણ કરે છે चित्ते મનમા
क्वचिन કોઇપણ વખતે
ससेव्य સારી રીતે સેવવા જો-
गुरुःएष એ ગુરૂ [ઇએ
दोषविमुख નિર્દોષ એવા
ससारपार સંસારના છેડાને
इच्छुभिः ઈચ્છનારાઓએ

॥ श्लोक ५८ ॥

ये જે ગુરૂઓ
विश्रामपदम વિશ્વાસનુ સ્થાન
प्रतिभुवः સાક્ષિ રૂપ
निर्वाणशर्म મોક્ષના સુખને
अर्पणे અર્પણ કરવામા
अधोगति નરક ગતિના
दुर्गमार्गे વિષમ માર્ગમાં
गमनद्वार ગમન કરવાના દ્વાર પ્રત્યે
प्रवश પ્રવેશ કરવામા

अर्गला' ભૂગળ જેવા
धर्मअधर्म ધર્મ અને અધર્મ
हितअहित હિત તથા અહિતને
प्रकटन પ્રકટ કરવામા
प्राप्तप्रमोदा હર્ષને મેળવનારા
ये જે ગુરૂઓ
तेसेव्याः તે ગુરૂઓ સેવવા જોઇએ
भववारिधौ સસાર સમુદ્રમા
सुगुरव સારા ગુરૂઓ
निश्छिद्रपोताःइव અખડ વહાણ જેવા

॥ श्लोक ५८ ॥

ये જે કુગુરૂઓ
व्यापारपरायणा વ્યાપારમાં તત્પર
प्रणयिनीप्रेम સ્ત્રીયોના પ્રેમમા
प्रवीणाःच પ્રવીણ થાય છે
ये જે કુગુરૂઓ
धान्यादिपरिग्रह ધાન્ય વિગેરે પરિગ્રહના
आग्रहगृहम् આગ્રહમાં સ્થાન તુલ્ય
सर्वाभिलाषाःच સર્વ વસ્તુના લાલચુ
ये જે કુગુરૂઓ
मिथ्यावचन મિથ્યાવાદના
प्रपचचतुराः પ્રપચમા ચતુર એવા
ये જે કુગુરૂઓ
अहर्निशम રાત્રી દિવસ
भोजिन ભોજનમા આશક્ત એવા
ते તેવા પ્રકારના
सेव्या'न સેવવા ન જોઇએ
भवोदधौ સસાર સમુદ્રમા
कुगुरव નિન્દિત ગુરૂઓ
साच्छिद्र છિદ્રવાળા
पाताः વહાણ इव જેમ

॥ श्लोक ५९ ॥

चेत् જો दानशीलतपसा દાન શીલ અને તપના
फलम् ફળને
आप्तुम् મેળવવાને
ईहा ઈચ્છા હોય તો

स्वर्गअपवर्ग સ્વર્ગ તથા મોક્ષના
पुर्यो નગરના
पथि, चेत् માર્ગમાં જો
यियासा જવાની ઇચ્છા હોય તો
वाछा, चेत् ઇચ્છા હોય તો
सुकृतदुःकृतयोः પુણ્ય પાપના
विवेके તફાવતમાં
सेव्यः સેવવા જોઇએ
समाधिनिधिः સમાધિના ભંડાર
एष गुरु તે ગુરૂ तदा તો [૩૫
आर्यैः ઉત્તમ પુરૂષો વડે

॥ श्लोक ६० ॥

ज्योतिर्जालम् જ્યોતિનો સમૂહ
इव જેમ अब्जिनी કમલિની
प्रियतमम् પતિને (સૂર્ય)
प्रीतिः પ્રીતિ
तनमुञ्चति તેને છોડતી નથી
श्रेयःश्री' કલ્યાણની લક્ષ્મી
भवति થાય છે इह અહીંયા

तत् सहचरी તેની સહચરી
ज्योत्स्ना ચાંદની
सुधाशो'इव ચંદ્રની જેમ
सौभाग्यम् સૌભાગ્ય
तमउपैति તેની પાસે આવે છે
नाथम धणीने, (રાજાને)
अवने પૃથ્વીના
सेनाइव સેના જેમ तम् તેને
काक्षति ઇચ્છા કરે છે
स्वः સ્વર્ગની ब्रह्म મોક્ષની
अब्धिसुता લક્ષ્મી वशाइव સ્ત્રીજેમ
तरुणम જુવાન પુરૂષને
य' જે માણસ अर्चाम् પૂજાને
विधत्ते કરે છે
अर्हताम् અરિહન્ત પ્રભુની

॥ श्लोक ६१ ॥

स તે માણસ
श्लाघ्य વખાણવા લાયક છે
कृतिनाम् કૃતાર્થ જનોમાં

ततिः શ્રેણિ
सुकृतिनाम् પુણ્યવન્તોની
तम् તે માણસને
स्तौति સ્તુતિ કરેછે तेन તે માણસે
आत्मन પોતાનુ वश કુલ
अशोभि શોભાવ્યુછે नमन्ति નમેછે
योजितकराः હાથ જોડનારા
तस्मै તેને व्रजा સમૂહ
भूभुजा રાજાઓના तस्मात् તેનાથી
नप्रथित પ્રસિદ્ધિ પામેલો નથી
परः બીજો માણસ अस्ति છે
भुवने જગત્‌મા जागर्ति જાગે છે
चित्तार्त्तिहृन् મનની પીડાને હર
कीर्तिः યશ નારી
तस्य તે માણસની वसन्ति રહે છે
भोगनिवहा ભોગના સમૂહો
तस्मिन् તે પુરૂષને વિષે
जिनम् જીનેશ્વરને य જે માણસ
अर्चति પૂજે છે

॥ श्लोक ६२ ॥

तस्मात् તે પુરૂષથી दूरम् દૂર
उपैति જાય છે दुःखम् દુઃખ
अखिलम् સમગ્ર
सिंहात्इव સિંહથી જેમ
इभव्रज હાથીયોનો સમૂહ
विघ्नौघः વિઘ્નોનો સમૂહ
बिभेति બીયે છે
सर्पनिकरः સર્પોના સમૂહ
कंसारि કંસના શત્રુનુ (કૃષ્ણ)
यानात्इव ગરૂડ થકી જેમ
बिंबात् બિંબ થકી
पंकजिनीपते. સૂર્યના इव જેમ
निशा રાત્રી नश्यति નાશ પામે છે
अनर्हागतिः અશુભ ગતિ
पूज्यन्ते પૂજાય છે
जिनमूर्तयः જીનની મૂર્તિયો
प्रतिदिनम् હમેશ
यद्धाम्नि જેના મકાનમા

સસ્ફુર્તય' સ્ફુરાયમાન એવીયો

॥ શ્લોક ૬૩ ॥

પત્રે: વજ્રની ધારાકારા ધારા સરખી
વ્યસનશિખરિણિ દુખ રૂપી પર્વતમા
ઉત્સવવને ઉત્સવ રૂપી વનમા
વસન્ત: વસન્ત ઋતુ જેવી
સકેત: સકેત જેવી ત્રિદિવ સ્વર્ગ
શિવ મોક્ષની સપત્તિ સપદ રૂપ
યુવતે: જુવાન સ્ત્રીને બોલાવવામા
ભવામ્બોધૌ સસાર સમુદ્રને તરવામા
પોત: નાવના જેવી
સુકૃત પુણ્ય રૂપી
કમલાનામ કમળોને ઉત્પન્ન કરવામા
મરસી તલાવ સરખી
જિનેન્દ્રાણામ જીન પ્રભુઓની
અર્ચા પૂજા
પ્રથિતમહિમાના ફેલાયેલા મહિમાના
મદનમ્ સ્થાન સમાન

॥ શ્લોક ૬૪ ॥

ન નહિ ભ્રૂ ભ્રુકુટિ
સાટોપકોપા આટોપસહિતકોપવાળી
કરયુગલમ બન્ને હાથો ચાપ ધનુષ્
ચક્રાદિ ચક્ર વગેરેથી
ચિહ્નમ્ ચિન્હવાળા
કાન્તાકાન્ત: સ્ત્રી મનોહર
ન, અઙ્ક નહિ—ખોળો
મુખકમલ મુખ કમળ
સપ્રકોપ કોપ તથા
પ્રસાદમ્ પ્રસન્તાવાળુ
યાન આસીના વાહન પર બેઠેલી
મૂર્ત્તિ'ન મૂર્તિ નથી બેસતી
નયનયુગમ બન્ન આંખો
કામ કામ કામની ઇચ્છાથી
અભિરામમ્ મનોહર એવુ
હાસ્ય હાસ્યથી ઉત્ફુલ્લૌ પ્રફુલ્લિત
ન, ગલ્લૈ ગાલનથી સભય ભયયુક્ત
ભયભિદ' ભયને ભેદનારા

यस्य જે દેવની स'देव તે દેવ
सेव्यः સેવવા જોઇએ

॥ श्लोक ६६ ॥

केन કયા પુરૂષે अकारि કરેલી છે
प्रशस्या વખાણવા લાયક
शशिनि ચન્દ્રમામા
धवलिमा ધવલપણુ
बर्हिणाम् મોરોના प्रबर्हे મનોહર
बर्हे પીછામા चित्रम् ચિત્ર
विचित्रम જુદી જાતનુ
जलरुहपटले કમલોના સમૂહમા
मारसौरभ्य મનોહર સુગન્ધિની
सपद् સપદા दुग्धे દૂધમા
स्नैग्ध्यम् ચીકાશ
सितायाम् સાકરમાં
असममधुरिमा અતિશય મીઠાસ
पद्मपाणौ सूर्यमा प्रतापः પ્રતાપ
नैर्मल्यम् નિર્મલતા
सानुकूल्यम् અનુકુલતાવાળી

पयसि પાણીમા विनयः વિવેક
पुंसि પુરૂષમાં
सद्वंशजाते સારાવ શમાં જન્મેલો

॥ श्लोक ६७ ॥

धिष्ण्यानाम् તારાઓનુ
गगनः ગગન पयोनिधिः સમુદ્ર
अपाम જલોનુ अम्भोजबन्धुः सूर्य
त्विषाम् કાન્તિનુ
देवानाम દેવતાઓનુ
त्रिदिवम સ્વર્ગ नृणाम મનુષ્યોનુ
वसुमती પૃથ્વી
विंध्याचलः તે નામનો પર્વત
कुम्भिनाम् હાથીયોનુ
आरामः બગીચો
पृथिवीरुहाम् વૃક્ષોનુ
कुमुदिनीप्रेयान् ચ દ્રમા
कलानाम् કલાઓનુ यथा જેમ
कासारः તળાવ
सरसीरुहाम કમળોનુ

विनय विवेક स्थानम् સ્થાન
गुणानाम् સદ્ગુણોનુ
तथा તે પ્રમાણે

॥ श्लोक ૬૮ ॥

न નહિ स्वर्णाभरणै· સોનાના
આભૂષણથી
विभूषितवपु. શોભિત શરીરવાળો
स्रग्भिः પુષ્પની માલાઓથી
भ्राजितः પ્રકાશ થયેલો नो નહિ
मुक्ताफल મોતીયોના हार હારો વડે
हारिहृदयः મનોહર હૃદયવાળો
नो નથી શોભતો
दिव्यवासोवृत दिव्य વસ્ત્રોવાળો
रूपोपचितः અતિશય રૂપવાળો
सिधुरवर ઉત્તમ હાથીના
स्कधाधिरुढ સ્કન્ધ રૂપ બેઠેલો
तत्सौभाग्यम् તે શોભાને
समुपैति પામે છે यत् જે શોભાને
विनयिता વિનય રૂપી
भूषा અલકારથી
अभिरामः મનોહર એવો
पुमान પુરૂષ

॥ श्लोक ૬૯ ॥

अन्यै બીજા એવા
गुणैः ગુણો રૂપી अलम् બસ છે
अलकरणै આભૂષણો વડે
नराणाम् મનુષ્યોને
यदि,अस्ति,चेत् જો છે તો
विनयमडनम् વિનય રૂપ અલકાર
एक ફક્ત अङ्गे શરીરમા
आयान्ति આવે છે
नायकम् इव સેનાપતિને જેમ
ध्वजिनीजना સેનાના માણસો
यत् જે सर्वे गुणा સમગ્ર ગુણો
स्वयम પોતાની મેળે
इदम् તે વિનયને हृदये હૃદયમા
वहन्तम् ધારણા કરનારને

॥ श्लोक ७० ॥

प्रेमपात्रम् પ્રેમના પાત્રરૂપ
प्रजायन्ते થાય છે
विनीताः વિનયવાળા
पशवःअपि પશુઓ પણ
तस्मात् તેટલા માટે
विनयःएव વિનયજ अयम् આ
स्वीकार्यः સ્વીકારવો જોઇએ
कार्यकोविदै કાર્યમા ચતુર મા-
ણસોએ

॥ श्लोक ७१ ॥

प्राणा પ્રાણો यान्तु ચાલ્યા જાઓ
सुरेन्द्रचापरुचयः ઇન્દ્રધનુષ જેવી
सपत्तयः સપત્તિયો [કાન્તિવાળા
अचिरा ચચલ એવીઓ
सचाराः સચાગે पितृ પિતા
पुत्र છોકરો मित्र ભાઈબન્ધ
रमणीमुख्याः સ્ત્રી વિગેરે
समाः સરખા बुद्बुदैः પરપોટાની
तारुण्यादि જુવાની વિગેરે
वपुर्गुणा શરીરના ગુણો
गिरिनदी પર્વતની નદીના
वेगैक વેગ સરખા
पारिप्लवा ચચલ એવા
कीर्त्तेः યશની
केलिगृहम् ક્રીડાનુ સ્થાન
नीतिवनितासङ्गः ન્યાયરૂપીસ્ત્રીનો
चिरम् નિરન્તર तिष्ठतु રહો [સગ

॥ श्लोक ७२ ॥

यथा જેમ उपायैःविना ઉપાયવિના
निम्नावनीम् નીચી જમીન પ્રત્યે
एति જાયછે नदीवह’ નદીનો પ્રવાહ
स्वयम પોતેજ
नयवतः ન્યાય વાળાની
अभ्यर्णम् સમીપમા
तथा તે પ્રમાણે अभ्येति પામેછે
श्रियाम् લક્ષ્મીનો भर. સમૂહ

॥ श्लोक ७३ ॥

सवन्धी સબધવાળો

प्रणयै· प्रीतिथी सर. सरोवर
कुवलयै कमळो वडे सेना लश्कर
रगदूहयैः उछळता घोडाओ वडे
स्त्रीबाहुः स्त्रीनो हाथ
वलयै ककणोथी पुरी नगरी
निलयैः महेलोथी नृत्यम् नाच
तातालयैः "ताताथइ" शब्दोवडे
गन्धर्वैः घोडा रयैः वेग वडे
सभा सभा सहृदयैः विद्वानोथी
आत्तव्रतः मुनि
वाङ्मयै शास्त्रो वडे
शिष्यौघः (शिष्योनो समूह)
विनयैः विनयो वडे कुलम् कुळ
तनयैः पुत्रो वडे आभाति शोभे छे
भूप· राजा नयैः न्याय थकी

॥ श्लोक ७४ ॥

नीति न्याय
कीर्तिवधू कीर्ति रूपी स्त्रीने
विलाससदन विलास करवानु स्थान
प्रसिद्धेः प्रसिद्धीने
धुरा धारण करनारी
पुण्यधराधपि पुण्य रूपी राजानी
प्रियतमा वहाली स्त्रीना जेवी
श्रियाम् लक्ष्मीनो
सगमः सग करावनारी
सद्गतिमार्गे सद्गतिना मार्गमा
दीपकलिका दीवानी कली सरणी
सखी सखी जेवी
श्रेयसाम् कल्याणोनी
प्रीतिपरपरा प्रीतिनी परपराने
प्रसविनी उत्पन्न करनारी
प्रतीतेःपदम् विश्वासनु स्थान छे

॥ श्लोक ७५ ॥

पूज्योपास्ति पूज्योनी सेवा
अनादर आदर नही
अधमनरे नीचा माणसमा
नोवचना न ठगवापणु
धर्मिणाम् धर्मीजनोने

सत्यावाक् સત્ય વાણી
पुरत' આગળ प्रभोः અધિકારિની
अनुचितत्याग અયોગ્યને ત્યાગ
अनुरागः સ્નેહ
निजै. સગાઓ સાથે
सगः સોબત साधुषु સાધુઓની
नित्यकृत्यकरण નિત્ય કર્મોનુ કર-
स्नेहः પ્રેમ सह સાથે [વાપણુ
ओजस्विभि પ્રતાપીયોની
दीन अनाथ ગરીબ અને અનાથ
जनेषु માણસોમા [એવા
उपकरणम् ઉપકાર
न्याय्यः ન્યાયને। अयम् આ
अध्वा માર્ગ सताम् સજ્જનોને।

॥ श्लोक ७६ ॥

चेत् જો पापापचयम् પાપનાનાશને
चिकीर्षसि કરવાની ઇચ્છા છે તો
रिपोः શત્રુના मूर्ध्नि મસ્તકમા
क्रमौ બન્ને ચરણને

धित्सासि મુકવાને ઇચ્છે છે તો
क्लेशध्वसम् ક્લેશના નાશને
अभीप्ससि ઈચ્છા છે તો
प्रवसनम् પ્રવાસ
सर्वांगसाम સર્વ અપગાંધાને
दुःकीर्तिम् અપકીર્તિને
प्राजिहीर्षसि હરવાને ઇચ્છે છે તો
प्रतिपदम् પગલે પગલે
प्रेत्य બીજા ભવમા श्रियम લક્ષ્મીને
लिप्ससे મેળવવા ઈચ્છા છે તો
सर्वत्र સર્વ જગાએ प्रविधेहि કર
तत् તો हेप्रियसखे હે પ્રિય મિત્ર
पैशुन्यशुन्यम् ચાડી વિનાનુ
मन. મનને

॥ श्लोक ७७ ॥

न નહિ अग्नौ અગ્નિમા
नीररुहम् કમળ
सर्पलपने સર્પની જીભમા
पीयूषभरः અમૃતનો સમૂહ

प्रभाभर्तु सूर्यने

न, अभ्युदयः उदय थतो नथी

पश्चिमगिरौ अस्ताचलनी उपर

वल्ली, न वेलडी, नथी

व्योमनि आकाशमा

न स्थैर्यम स्थिरता, नथी

पवने पवनने विषे

मरौ मारवाडमा मरताम देवोनो

उर्वीरुहः वृक्ष (कल्पवृक्ष)

न, स्यात् थतो नथी यथा जेम

दौर्जन्ये दुर्जनतामा

यशसाम कीर्तिनो तथा ते प्रमाणे

नहि नथी भर समूह

मोमात्विषाम चन्द्रनी कान्तिना

मोदरः समान

॥ श्लोक ७८ ॥

तत् ते संपत्तिम संपत्तिने

अनुद्यमम् उद्यम विना

प्रकटयन् प्रगट करतो

कीर्तिम् यशने कुर्वन करतो एवो

कलिम् कजीयाने प्राणान प्राणोने

प्राणभृताम् प्राणीयोना

हरन् हरण करतो एवो

सुकृतम् पुण्यने नृत्यम् नाचने

वितन्वन् विस्तार करतो

तृपाम् लज्जाने

आरोग्यम निरोगी पणाने

गिलन करतो अपथ्यम् कुभोजनने

अशनम भोजनने विद्याम् विद्याने

निद्राम निद्राने दधत् धारण करतो

कांक्षति इच्छा करे छे एषः ए

यदृइहते जे इच्छे छे

सुभगताम् सोभाग्य पणाने

पैशुन्यताम् पिशुनताने

आसूत्रयन् करतो एवो

॥ श्लोक ७९ ॥

धर्मम् धर्मने धुनोति नाश करे छे

विधुनोति दूर करे छे

धियाम् બુદ્ધિના समृद्धिम સમૃદ્ધિને
श्लाघाम કીર્તિને
सिनोति નાશ કરે છે
दुनोति દુભાવે છે
दयाविलासम દયાના વિલાસને
चिताम् ચિંતાને
चिनोति ઉત્પન્ન કરે છે
तनोति વિસ્તારે છે
तनूप्रतापम् શરીરના તાપને
क्रोधम ક્રોધને धिनोति વધારે છે
नृणाम મનુષ્યોને
पिशुनत्वम् પિશુનપણાને

॥ श्लोक ८० ॥

सौभाग्यातइव સૌભાગ્યથી જેમ
सुदरी સુન્દરી
सुविनयात्त સારા વિનયથી
विद्याइव વિદ્યા જેમ
वीथिश्रिया લક્ષ્મીની શ્રેણિ
उद्योगातइव ઉદ્યોગ થકી જેમ
साहसातइव સાહસ થકી જેમ
महामत्रादिसिद्धिः મહા મંત્ર વિ-
पुनः વળી [ગેરેની સિદ્ધિ
पीयूषातइव અમૃત થકી જેમ
नीरुजत्वम् નિરોગીપણું
अचिरात् તુરન્ત पूजा મોટાઈ
पुण्यातइव પુણ્ય થકી જેમ
स्फुर्जत् સ્ફુરાયમાન
कीर्तिभरः કીર્તિનો સમૂહ
नरम् માણસ પ્રત્યે
पिशुनतात्यागात् પિશુનતાને તજ-
उपागच्छति પામે છે [વાથી

॥ श्लोक ८१ ॥

यत् જે एक अपि કાદવ પણ
नरेन्द्रभालफलके રાજાના લલાટ
कस्तूरिका કસ્તુરીના [સ્થલમાં
भावभाक ભાવને ભજનારો
काच अपि કાચ પણ
आभरणेषु ઘરેણામાં

भूपसुद्दशाम ગણ્યિયોના
हीरोपमाम् હીરાની ઉપમાને
याति પામે છે यत જેમ
काकःअपि કાગડો પણ
रसालशाल આંબાના વૃક્ષની
शिखरे ટોચ પર
ताम्राक्षताम् કોયલ પણાને
अश्नुते પામે છે तद् તે પ્રમાણે
सगात् સોબત થકી
महताम् મોટા પુરૂષોની
भवन्तिअपि થાય છે
गुणैः हीनाअपि ગુણ વગરના પણ
गुणानाम् ગુણોનુ गृहम् સ્થાન ૩૫

॥ श्लोक ८२ ॥

पाप, अपाप પાપ અને ધર્મ
हित, अहित હિત અને અહિત
प्रियतम प्रिय अप्रेय અપ્રિય
अभिधेय અભિધેય
इतर, અન્ય (અનભિધેય)
ध्येय ધ્યાન કરવા યોગ્ય
अध्येय ન ધ્યાન કરવા યોગ્ય
शुभअशुभ શુભ તથા અશુભને
प्रकटन छेके પ્રગટ કરવાથી જ-
विवेके વિવેકમા [ણાતા
रतिः પ્રીતિ यूनाम् યૂવાનજનોના
चेतासि ચિત્તમા
कादिशिक દિગમૂઢ થયેલી
हरिणीनेत्राइव મૃગના જેવા નેત્ર
चेत्, वः જો તમોને [વાળીસ્રી
प्रिया પ્રિય હોય तत् તો
सतसगम् સજ્જનોની સોબત
अभङ्गरङ्ग અભગ રગમા
रसिका. રસવાળા सेवध्वम् સેવો
आत्मप्रिया આત્મા પ્રિયછે એવા

॥ श्लोक ८३ ॥

कीर्तिम् કીર્તિને
कदलयति મૂલ રોપેછે अघम् પાપને
दलयति દળી નાંખે છે

प्रह्लादम् હર્ષને
उल्लासयाति ઉપજાવે છે
आयासम् પરિશ્રમને
निरुणद्धि રોકે છે
बुद्धिविभवम બુદ્ધિના વિભવને
सूते ઉત્પન્ન કરે છે
निशेते નાશ કરે છે
रिपून् શત્રુઓને श्रेयः કલ્યાણને
साचिनुते એકઠું કરે છે
बन्धुरधियम् મનોહર બુદ્ધિને
धत्ते આપે છે पिधत्ते ઢાંકે છે
भयम ભયને किंकिम શુ શુ
कल्पलताइव કલ્પવલ્લીની પેઠે
नएवतनुते નથી વિસ્તારતી
सद्यः તુરત
सतासगति સજ્જનોની સોબત

॥ श्लोक ૮૪ ॥

सगात् સોબતથી
सताम् સજ્જનોની
प्रथित વિસ્તાર કરેલ છે
बुद्धिसमृद्धि બુદ્ધિની સંપદ્
सिद्धे સિદ્ધિ જેણે
उच्चैःपदम् ઉંચા સ્થાનને
समुपयान्ति પામે છે
अपमाननीया નીચ માણસો પણ
यत् જે
सूत्रतन्तुमपि સૂત્રના તારને પણ
सौरभसार સુગન્ધિવાળા ઉત્તમ
पुष्पसगात् પુષ્પના સંગથકી
वहान्ति વહન કરે છે
मुकुटेषु મુકુટોમાં
नराधिपाः રાજાઓ

॥ श्लोक ૮૫ ॥

दत्तेचेत् આપે જો रसना જીભોને
पतिः સ્વામી (શેષ)
फणाभृताम् નાગદેવોના
आयुः આયુષ્ય पाथोजभूः બ્રહ્મા
स्थैर्यम् સ્થિરતાને

निर्जरभूधर मेरु पर्वत
सुरगुरुः बृहस्पति
गोःकौशलम् वाणीनी कुशलता
अतुलम अतिशय
सर्वज्ञत्वम सर्वज्ञपणु
उमापति महादेव
रजनीराज. चन्द्रमा
कलाः कलाओने
पेशला· मनोहर एवीओ
स्तोतुम स्तुति करवाने
तान् ते गुणोने तदयम तो आ
क्षमेत समर्थ थाय
महताम मोटा पुरुषोना
ये जे एवा सगत सोबतथी
स्युः थाय गुणाः गुणो

॥ श्लोक ८६ ॥

चेत जो वाच वाणी
निर्विकाराः विकार रहित एवी
यदि जो शमनिभृते शमतावाळा

नेत्रपत्रे नेत्र रुपी पत्रो
पवित्रे पवित्र होय
गात्रे शरीरमा (मुखमा)
मध्यानमुद्रा ध्याननी मुद्राहोय
यदि जो गतिः गमन
मदमदप्रचारा मदमद प्रचारवाळी
क्रोधादीनाम् क्रोध विगेरेनो
निरोधः रोकाव यदि जो
वने वनने विषे अवस्थिति रहेठाण
प्रीतिपूर्णा प्रीतिपूर्वक
क्लेशआवेश क्लेशना आवेशना
प्रवेशच्छिद् प्रवेशने छेद करनारी
इह अही हृदि हृदयमा तदा तो
स्वैरम् ईच्छा प्रमाणे
अभ्येति आवे छे शुद्धिः शुद्धि

॥ श्लोक ८७ ॥

असौ आ एवो
भस्माभ्यग भस्मने चोळवाथी
किमु शु? किमुत शु थवानु छे

भूमौ પૃથ્વીમા विलुठनम् આળોટવુ
जटाटोपः જટાને। આડંબર
क अयम् શા કામનો છે
किमु શા માટે वपु'इदम् આશરીર
निर्विवसनम् વસ્ત્ર વિનાનુ
कचालोच કેશનો લોચ
क अयम् શુ કરવાનો છે
प्रचुरतपसाम् ઘણા તપોનુ
किम, तपनम् શા માટે તપ
नचेत् નથી તો
चेत शुद्धिः મનની શુદ્ધિ
सुकृत પુણ્યને
सफलीकार સફલ કરવામા
करणम् કારણ ભૂત એવી

॥ श्लोक ८८ ॥

स्वैरम् ઇચ્છા પ્રમાણે
भ्रमन ભમતા એવો
जगति જગતમાં
चित्तनिशाकरः મન રૂપી રાક્ષસ

अयम् આ यैः જેમણે
यन्त्रितः બાધેલો છે
सुकृतकृत्य પુણ્યની ક્રિયા રૂપી
मनोज्ञमंत्र' મનોહર મંત્રો વડે
तेषाम् તે માણસોનો
अशेषसुख સમગ્ર સુખોને
पोषिणि પોષણ કરનારા
सिद्धिसौधे મોક્ષ રૂપી મહેલમા
वासः સ્થાન सदा હમેશ
समजनिष्ट થયેલો છે
समाधिभाजाम् સમાધિવાળાઓનો

॥ श्लोक ८९ ॥

विना मन शुद्धिम મનનીશુદ્ધિવિના
अशेषधर्म સમગ્ર ધર્મના
कर्माणि કર્મોને
कुर्वन्नपि કરતો એવો પણ
नएतिसिद्धिम् મોક્ષને પામતો નથી
दग्भ्याम्विना નેત્રો વિના
किम् શુ ? मुकुरम् દર્પણને

करेण હાથ વડે
वहनअपि ફરતો પણ
इक्षेत જોઈ શકે છે जनः માણુસ
स्वरुपम् પોતાના રૂપને

॥ श्लोक ९० ॥

दूतीम દૂતીની સમાન
मुक्तिमृगीदृशः મુક્તિ રૂપી સ્ત્રીને
यदि જો [(વશ કરવામા)
मनःशुद्धिम् મનની શુદ્ધિને
विधातुम् ધારણ કરવાને
रति ઇચ્છા હોય तद् તો
स्वर्णे સુવર્ણમા
रमणीजने સ્ત્રી વર્ગમાં हृदयम હૃદય
रक्ष्यम् રક્ષણ કરવુ જોઇએ
प्रलुभ्यत् લોભાતુ हे सखे હે મિત્ર
एतद्लोभभर એ વિષયક લો-
ભના સમુહથી
अभिभूतहृदये પરાભવ પામેલા
न નથી [હૃદયમાં

स्वार्थसार्थ સ્વાર્થના સમૂહનો
प्रथा વિસ્તાર प्रादुर्भावम ઉત્પત્તિને
उपैति પામે છે
शवररुहाम् કમલોનુ रोह ઉગવુ
शिलायाम्इव પથ્થરમા જેમ

॥ श्लोक ९१ ॥

भक्तिम् ભક્તિને
भनक्ति તોડી નાખે છે
विनयम् વિવેકને
विनिहन्ति નાશ કરે છે
तृष्णाम् તૃષ્ણાને पुष्णाति પુષ્ટિ કરે છે
तर्जयाति તર્જના કરે છે
वर्यम् મનોહર એવા
अजर्यवीर्यम् ની બિડ વીર્યની
पूजामपगाभवति કીર્તિનો નાશ
नीतिम् નીતિને [કરે છે
अपाकरोति દૂર કરે છે
द्युतम् જુગારને विदूरयत દૂર કરો
तद्व्यसनध्व તે દુખના માર્ગને

सूतम् ઉત્પન્ન કરનાર

॥ श्लोक ९२ ॥

वन्ध्याम् વાંઝણી धाम्नि ઘરમા
वधूम् વહુને विधाय રાખીને
सः તે એવો
कुधीधुर्यः મુર્ખનો સરદાર
सुताम् પુત્રોને ईहते ઈચ્છા કરે છે
झभापातम् ઝભા પાતને
उपेत्य પામીને
पर्वतपते· મેરૂ પર્વતથી
प्राणान्स· તે માણસ પ્રાણોને
प्रेप्सयति મેળવવા ઇચ્છે છે
सच्छिद्राम् છિદ્રવાળી
अधिरुह्य બેશીને नावम् નાડીમા
उदधेः સમુદ્રના कूलम् કિનારાને
काक्षति ઈચ્છા કરે છે
असौ એ માણસ कृत्वा કરીને
कैतवकौतुकम् જુગારનુ કૌતક
प्रकुरुते કરે છે

वित्तस्पृहाम् ધનની સ્પૃહાને
यःजड જે મુર્ખ

॥ श्लोक ९३ ॥

भ्रातॄन् ભાઇઓને
भूतभर ભૂતોના સમૂહથી
अभिभूतःइव પરાભવ પામેલો
હોય તેમ
यल्लुब्धः જે જુગારમાં આશક્ત
दृशा નેત્ર વડે [થયેલો
नईक्षते જોતો નથી
भक्तउक्तिम् સેવકની વાણીને
शृणुते न સાભળતો નથી
ज्वरितवत् તાવ ચઢેલાની માફક
यद्दत्तचितः જુગારમા આપેલા
पुमान् પુરૂષ [ચિત્તવાળો
लज्जाम् લાજને उज्झति તજી દે છે
मद्यमूर्च्छित. મદિરાથી મૂર્ચ્છિત
इव થયેલો હોય તેની પેઠે
आसक्तः પ્રીતિવાળો

यत्र જે જુગટામા द्युतम तुरन्त
द्युतम જુગારને
वित्तविनाशिनम ધનનો નાશ ક-
त्यज તજી દે [રનાર
हे मरवे હે મિત્ર तद् તે જુગટાને
मूर्खमैत्रीमिव મુર્ખાની મિત્રાઇ પેઠે

॥ श्लोक ९४ ॥

यत्र જે જુગારમા
आपदाम આપત્તિયોનુ
वृन्दम् સમૂહ उपैति પામે છે
वृद्धिम् વૃદ્ધિને कन्दः મૂલ
तरूणामइव વૃક્ષોનુ જેમ
वारिभूमौ જલની ભૂમિમા
त्यजन्ति તજે છે
तत्, किम्, न તે જુગટુ, કેમ, નથી
मनीषिमुख्या પંડિત મુખ્યો
द्युतम જુગટાને
दुराकूतम् દુષ્ટ આશયવાળા
अनूतम् નહિ સ્તુતિ કરાયેલા
आर्यः ઉત્તમ જનોએ

॥ श्लोक ९५ ॥

स्थानम् સ્થાનક
शून्यगृहम ઉજ્જડ ઘર
विटा લફંગાઓ
सहचराः સોબતીયા स्निग्ध સ્નેહી
वेश्याजनः વેશ્યાઓનો સમૂહ
पार्षदा પાસે રહેનારા
परमोषिणः પરાયાને ઠગનારા
परिजनाः પરિવાર
कादबरीपायिनः મદિરાપાન કર-
व्यापार ક્રિયા [નારા
परप्रियापरिचयः (બીજાનીસ્ત્રીયો-
ख्यातिः પ્રસિદ્ધ, [નો પરિચય
वित्तव्यय ધનનો નાશ
येषाम् જે એવા
द्युतकृताम् જુગારીયાઓનુ
कथामपि કથાને પણ
कथकुर्यात् કેમ કરે समम સાથે

तैः ते जुगारीयानी
सुधी डाह्यो माणस

॥ श्लोक ९६ ॥

नि कर्णेषुइव बहेरा जनोमा जेम
गीतिरीतिः गायननी रचना
अफला निष्फल सदध्यान साउ' ध्यान
धौरेयता अग्रेसरपणु
कारुण्यस्य दयानी
कथा,वृथा कथा, निष्फळ छे
मृगदृशाम् स्त्रीयोना
न्क्केलि कटाक्षनी क्रीडा
अंधेपुइव आंधळाओने विषे
निर्जीवेषु मडदाने विषे इव जेम
वस्त्रवेषरचना वस्त्रना देखावनी रचना
वैदग्ध्यबुद्धिः चतुराइनी बुद्धि
मुधा निष्फळ
मासास्वादिषु मांस खानारा एवा
देहिषु प्राणीयोमां

प्रणयिता स्नेही पणु
व्यर्थां निष्फळ छे
लताइव वेलनी माफक
अग्निषु देवताओमा

॥ श्लोक ९७ ॥

हित्वा तजीने हारम हारने
उदारमौक्तिकमय मोतीनो मनो-
तैः ते माणसो वडे [हर एवा
धीयते धारण कराय छे अहि सर्प
गले गळामा त्यक्त्वा तजीने
क्षीरम् दुधने
अनुक्षणधामधवलम् चन्द्रना जेवा
मूत्रम मुतर [धोळा
तै पीयते तेमणे पीवाय छे
मुक्त्वा तजीने चदनम चदनने
इन्दु चन्द्रमा
कुन्दविशदम् कुन्द पुष्प जेवु
तैः ते पुरुषोए भूतिः भस्म
अभ्यग्यते लेप कराय छे

मन्त्यज्य તજીને
अपरभोज्यम् બીજુ ભોજન
अद्भुततरम् મનોહર એવા
यै. જે માણસોએ आमिषम् માસ
भुज्यते ખવાય છે

॥ श्लोक ९८ ॥

स्वम् પોતાના આત્માને
ज्वालाजटिले જવાલાઓથી આકુલ
अनल અગ્નિમા सः તે માણસ
बहले મોટા એવા क्षिप्त्वा નાખીને
ईहते ઈચ્છા કરે છે
शीतताम् ઠંડકને उत्सङ्गे ખોળામા
भुजङ्गम् સર્પને
निधाय ધારણ કરીને
सविषम ઝેરવાળો स તે માણસ
प्राणितम જીવીતનને
काक्षति ઈચ્છા કરે છે
कीर्तिम् કીર્તિને अक्रशाम् અતિશય
कृपणताम કંજુસાઇને
आसूत्र्य રાખીને सः તે એવો
त्रस्तधीः બુદ્ધિ વિનાનો
यः જે માણસ कर्त्तुम् કરવાને
करुणाम् દયાને
अभीप्स्यति ઇચ્છા કરે છે
जड મુર્ખ जगध्वा ખાઇને
पलम् માંસને प्राणिनाम् પ્રાણીયોના

॥ श्लोक ९९ ॥

चैतन्यम् ચૈતન્ય
विभक्षणातइव ઝેર ખાવાથી જેમ
मद्यो મદિરાના
पानात्इव પાન થકી જેમ
प्राज्ञता ડાહાપણ विद्या વિદ્યા
आलस्य આળસના
समागमातइव આવવાથી જેમ
गुणग्रामः ગુણનો સમૂહ
अभिमानात्इव અભિમાનથી જેમ
शीलम् શીલ स्त्रीजन સ્ત્રી વર્ગના
सस्तवात्इव પરિચય થકી જેમ

मन क्लेशात्इव मनना કલેશ થકી
ध्यानधीः ધ્યાનની બુદ્ધિ [જેમ
देवार्चा દેવોનુ પૂજન
शुचिता પવિત્ર પણુ
आदिपुण्यम् વિગેરે પુણ્ય
अखिलम् સમગ્ર
मासाशनात् માંસ ખાવાથી
नश्यति નાશ પામે છે

॥ श्लोक १०० ॥

पारदारिकनरः પર સ્ત્રીનો લોભી
परपत्नीम् બીજાની સ્ત્રીને [માણસ
तस्कर च અને, ચોર
परकीयविभूतिं પરાયાની સંપત્તિને
भोक्तुम् ભોગવવાને
इच्छति ઈચ્છા કરે છે यथा જેમ
इह અહીં तथा તે પ્રમાણે
असौ એ માણસ
आमिषउपचित માંસથી પુષ્ટ પશુને
आमिषलुब्धः માસનો લોભીયો

॥ श्लोक १०१ ॥

स्वामित्वम् શેઠ પણાને
समुपैति પામે છે
किंकरनरः નોકર માણસ
प्रेष्यत्वम् નોકર પણાને
एति પામે છે प्रभुः શેઠ शत्रुः શત્રુ
सोदरताम् ભાઈ પણાને
उपैति પામે છે भजते માને છે
प्रत्यर्थिताम् શત્રુ પણાને
सोदरः ભાઈ जायात्वम् સ્ત્રી પણાને
जननी માતા प्रयाति પામે છે
जननीभावम् માતા પણાને
जायाजन સ્ત્રી જન
धर्मध्वस ધર્મના નાશ રૂપી
धुराधुरीणः ધુસરી ધરવામાં બળદ
मधुनः મદિરાના [સરખો
पान પીવાથી
अभिभूत પરાભવ પામેલા
आत्मनाम् સ્વરૂપવાળા

॥ श्लोक १०२ ॥

ददाति આપે છે
अदेयम् ન આપવા યોગ્ય
दधाति ધારણ કરે છે
अधेयम् ધારણ ન કરવા લાયક
गायति ગાયન કરે છે
अगेयम् ન ગાવા યોગ્ય
पिबति પીયે છે
अपेयम् ન પીવા યોગ્ય
जयति જીતે છે
अजेयम् ન જીતવા યોગ્ય
नयति લેઇ જાય છે
अनेयम् ન લેવા યોગ્ય
न, किम् શુ નથી
सुरापानकर. મદિરા પાન કરનારો
करोति કરે છે

॥ श्लोक १०३ ॥

यत्भ्राम्यन्ति જે ભમે છે
गृहेगृहे દરેક ઘેર
विवसनाः વસ્ત્ર વગરના
चत्वरे ચોટામાં शेरते સુઇ રહે છે
यत्भूमौ જે જમીનપર
निपतन्ति પડે છે
अमुद्रितमुखा' ઉઘાડા મુખવાળા
यत्आरटान्ति બરાડા પાડે છે
स्फुटम् પ્રગટ રીતે
यत्वीथीषु જે ગલીયોમાં
विशन्ति પ્રવેશ કરે છે
कोशितदृश મીચેલી આખોવાળા
जल्पन्ति બબડે છે
अजल्प्यम् અપ શબ્દોને
यतबाढम् જે અતિશય
रुदन्ति રૂએછે मूढमतय મુર્ખાઓ
यत्मद्यविस्फुर्जितम् તે મદિરાનુ પરિણામ છે

॥ श्लोक १०४ ॥

व्याधीनाम् દુખોની
अवधिम् સીમા સરખી

पदम् સ્થાન સરખી
विपदाम આપત્તિયોના
उन्माद ઉન્માદ
माद्यनधिया પ્રમાદની બુદ્ધિના
वाम સ્થાન સરખી
अधन्यागिराम् ખરાબ વચનોની
गुहाम् ગુફા સરખી
अयशसाम् અપયશના
स्थानम् સ્થાન સરખી
खनिम् ખાણ સરખી
एनसाम् પાપોની
आधारम् આધાર રૂપ
युधाम् લઢાઇની क्रुधाम् ક્રોધની
परिषदम् સભા સરખી
सभोगभूमिम् સંગમના સ્થાન જેવી
भियाम् ભયોને मुञ्च તજી દે
आचारविचार આચાર વિચારની
चारुरचना સુન્દર રચનાને
निर्वारिणीम् અટકાવનારી
वारुणीम् મદિરાને

॥ श्लोक १०५ ॥

मतिकमलिनी મતિરૂપીકમલિનીનો
नागम् નાશ કરવામાં હાથી જેવા
दुरूहहविर्भुज કુતર્ક રૂપી અગ્નિને
छागम् બકરા જેવા
प्रकटित પ્રકટ કરી છે
दयादैन्यम् દયાપ્રત્યે દીનતા જેણે
सैन्यम् સૈન્ય સરખા
प्रमादमहीपतेः પ્રમાદ રૂપી રાજાના
व्यसनपयसाम् આપદા રૂપી પા-
सिन्धुम् સમુદ્ર સરખા [ણીના
बन्धुम् બન્ધુ સરખા
कषायधरास्पृशा કષાયરૂપી પ્રાણી-
परिहर ત્યાગ કર [યોના
सुरापानम् મદિરા પાનને
यानम् વાહન સરખા
विपत्पुर વિપત્તિ રૂપી નગરના
वर्त्मनि માર્ગમાં

॥ श्लोक १०६ ॥

यद्‌वक्त्रम् જે સ્ત્રીનુ મુખ
विटकोटि કરોડો લફંગાઓના
वक्त्रनिपतत् મુખમાથી પડતા
निष्ठीवनानाम् થુંકની
घटी કુંડી સરખી
यद्‌वक्षः જે વેશ્યાની છાતી
जनगमादि ચંડાલ વગેરે
जनता મનુષ્યોના
पाणिप्रहार હાથના પ્રહારનુ
आस्पदम् સ્થાન રૂપ
यद्‌गात्रम् જે વેશ્યાનુ શરીર
बहुबाहुदण्ड ઘણાના બાહુ દંડથી
निबिडक्रोडी અતિશય આલિંગન
कृतिश्रशितम् શિથિલ થયેલુ [થી
प्रेम સ્નેહને एतासु એ એવીયો
दधाति ધારણ કરે धावक ધોબીની
शिलातुल्यासु શિલા સરખી
वेश्यासु વેશ્યાઓમાં

कः કયો માણસ

॥ श्लोक १०७ ॥

रत्याइव રતિવડે જેમ
असमसायकः વિષમ બાણવાળો
पशुपतिः મહાદેવ [(કામ)
पुत्र्याइव પુત્રી (પાર્વતી)વડે જેમ
भूमिभृतः હિમાલયની
शच्याइव ઇન્દ્રાણીથી જેમ
अप्सरसापति ઇન્દ્ર मुररिपु વિષ્ણુ
पुत्र्याइव પુત્રી (લક્ષ્મી)વડે જેમ
पाथोनिधेः સમુદ્રની
रोहिण्याइव રોહિણીવડે જેમ
सुधामरीचिः ચન્દ્રમા જેમ
अवनेःपुत्र्याइव પૃથ્વીની પુત્રી
पौलस्त्यजित રામ [(સીતા)વડેજેમ
बाहुभ्याम् બે બાહુઓ વડે
परिरभ्यते આલિંગન કરાય છે
गणिकया વેશ્યા વડે
वित्तइच्छया ધનની ઇચ્છાથી

कुष्टीअपि કોઢી પણ

॥ श्लोक १०८ ॥

यासु જે વેશ્યાઓમા
व्रजन् ગમન કરનારો
याति પામે છે जनः માણસ
कदाचित् કોઈક વખત
जाम्याम् બેહેન વિષે
मातरिअपि માતાને વિષે પણ
मोहमूढः મોહથી મૂઢ થયેલ
अनेकलोकै ઘણા લોકોએ
प्रतिसेवितासु સેવાએલી એવી
किम् શુ तासुवेश्यासु તે વેશ્યાઓમાં
रतिः પ્રીતિ शुभाय કલ્યાણ માટે

॥ श्लोक १०९ ॥

घनम् દ્રવ્યજ છે प्रीतिः પ્રેમ
यासा જે વેશ્યાઓની
धनमपि ધન પણ रूपम રૂપ
निरुपमम् અતિશય
चारुआचार સુન્દર આચાર
धनमअपि ધન પણ बुद्धिः બુદ્ધિ
निरवधिः અતિશય देव દેવ પણ
यासाम જે વેશ્યાઓને
धनमपि ધન પણ
यासाम् જે વેશ્યાઓને
गुरु ગુરૂ પણ इह અહીયા
विधत्ते ધારણ કરે
वेश्यासु વેશ્યાઓમા
प्रणयम સ્નેહને इह આ જગતમા
क કયો तासु તે એવીયો
मतिमान् ડાહ્યો માણસ

॥ श्लोक ११० ॥

मास्मस्मर ન સ્મરણ કર
स्मरनरेश કામદેવ રૂપી રાજાની
वरूथिनीनाम् સેના સમાન
तासाम् તે એવીઓ
पणाम्बुजद्रशा વેશ્યાઓની
द्दशाम् નેત્રોના विलासान् કટાક્ષોને
यद्रूपदीप જેવેશ્યાનારૂપરૂપીદીવાની

कलिकासु શિખાઓમા
मनोहरासु મનોહર એવીઓ
स्नेहक्षयासु તેલને ક્ષય કરનારી
बहव ઘણા માણસો [(સ્નેહ)
शलभीभवन्ति પતંગીયા પણાને
પામે છે

॥ श्लोक १११ ॥

तेभ्यः તે માણસોથી
श्वापदपेटकैः વનના પ્રાણીઓ
सह સાથે सुखैः સુખો વડે
सर्वै अपि સર્વ એવા પણ
त्रस्यते ત્રાસ પામે છે
तैःसार्धम तेઓની સાથે
भषणा કુતરાઓ भ्रमन्ति ભમે છે
विपदाम् આપત્તીયોના
पुराद्रवप्रोन्मुखाः અતિ વેગવાળા
विध्यन्ते વિંધાય છે
विविधायुधै અનેક પ્રકારના
पशव પશુઓ [આયુધોવાળા

पुण्यै પુણ્યો વડે समम् સાથે
तै તે માણસોની સાથે
समे બધાએવા येमूढा જેમુર્ખાઓ
अटवीम् જંગલ પ્રત્યે
अटन्ति ભટકે છે
विकटाम ભય કર એવી
प्रारब्ध આરંભેલી છે
पापर्द्धय પાપની સંપત્તી જેણે

॥ श्लोक ११२ ॥

सपर्कम् સંબધને
नरकैः નરકની સાથે कालिम् ક્લેશને
कुशलै પુણ્યોની સાથે
वैरम् શત્રુતાને सताम् સજ્જનોના
सगमै સોબતસાથે प्रीतिम् પ્રીતિને
भीतिभरै ભયના સમૂહ સાથે
अघैः પાપોની સાથે
परिचयम् પરિચયને કરવા
आपदाम् દુખોને
प्रेम સ્નેહ કરવાને

प्रापणैः આપનાર વસ્તુ સાથે
उद्वेगम ઉદ્વેગ કરવાને
विनयैः વિનયસાથે नयैः ન્યાયસાથે
अमिलनम् નમેલ કરવાને
चेदुईहसे જો ઇચ્છા છે તો
हे सखे હે મિત્ર
सत्वव्रात પ્રાણીયોના સમૂહને
भयकरम ભય આપનાર कुरु કર
तदा તોજ साटोपम् આડમ્બર
आन्छोटनम् શિકારને [સહિત

॥ श्लोक ११३ ॥

आक्रन्दा. રોદનના શબ્દો
वनवासिनाम् વનમાં રહેનારા
असुमताम् પ્રાણીયોના
गीतानि ગીતાં છે
तेषाम् તે પ્રાણીયોની
असृक्कुल्याः લોહીની નદીયો
कुकुमहस्तकाः કંકુવાળા હાથનાં છાપાં

अनुचराः સોબતીઓ (જાનૈયા)છે
क्रूराः ક્રૂર એવા
शुनाम કુતરાઓના राशयः સમૂહ
जन्तुव्रातयलानि પ્રાણીયોના સ-
अहो ખેદ [મૂહના માસની
रसवती રસોઈ यस्मिन् જે
मृगव्यामहे શિકાર રૂપી મહોત્સ-
श्वभ्रस्त्री નરક રૂપી સ્ત્રી [વમા
परिरभ्यते આલિંગન કરાય છે
मृगयुभिः શિકાર કરનારાઓ
कः કયો માણસ [વડે
तत्रगन्छेत् તે ઉત્સવમા જાય
सुधीः ડાહ્યો માણસ

॥ श्लोक ११४ ॥

ये જેઓ नीरम् પાણીને
विपिबन्ति પીયે છે
निर्झरभवम् ઝરણમાંથી ઉત્પન્ન
कुजे ઝાડીમાં [થયેલુ
ये शेरते જે જીવો સુએ છે

येचअश्नन्ति જે ખાય છે
तृणानि ઘાસને
काननभुवि જંગલની ભૂમિમા
भ्राम्यन्ति ભમે છે યે જે પ્રાણીયો
अहर्निशम् રાત્રિ દિવસ
स्वैर ઇચ્છા પ્રમાણે
विहारसार મનોહર વિહારથી
सुखिताः સુખી થયેલા
निर्मन्तवः અપરાધ વગરના
जन्तवः પ્રાણીયો हत्वा હણીને
तान તે પ્રાણીયોને
मृगयासु શિકારમા
क કયો માણસ समभवत थयो
श्वभ्रेषु નરકમા न નથી
अभ्यागतः અતિથિ

॥ श्लोक ११५ ॥

जीवान् પ્રાણીયોને
घ्नताम् મારનાર પ્રાણીયોની
यत्र જે શિકારમા
नभः આકાશ अबु પાણી
मृगान् પૃથ્વીમા ફરનારા
भवात्रयअर्थः ત્રણ પુરૂષાર્થ
समुपैति પામે છે हानिम् હાનિને
आखेटकम् શિકારને
पेटकम् સમૂહ રૂપ
आपदाम् दु ખોના क. કયો માણસ
कौतूहलेनापि કૌતુકથી પણ
करोति કરે ? धीमान् ડાહ્યો માણસ

॥ श्लोक ११६ ॥

प्रहार માર
यष्ट्याद्यै લાકડી વિગેરેથી
तदनु ત્યાર પછી शिरसः મસ્તકનુ
मुडनम् મુડાવવુ अथो ત્યાર પછી
खरारोप ગધેડાપર બેસવાનો
आटोप આડમ્બર तदनु ત્યાર પછી
जगद्गालिसहनम् જગતની ગાળો
ततः ત્યાર પછી [સહન કરવી
शूलारोहः શૂળીપર ચઢવુ

भवति થાય છે ततः ત્યાર પછી
दुर्गतिगतिः નરકની ગતિ
विचार्य વિચારીને एतत् એ સઘળુ
चोर्याचरण ચોરીને આચરવાનુ
चरितम् આચરણ
मुञ्चति તજી દેછે न कः કોણ નથી

॥ श्लोक ११७ ॥

नृणाम् મનુષ્યોના प्राणा· પ્રાણો
बाह्या· બહારના यद् જે ધન
अनवयशः નિર્દોષ જશ
यत्यत् જે ધન अमल· નિર્મળ
कुलाचारः કુલનો આચાર
यत् જે ધન
अनुपममहिमा મોટો મહિમા
यत्,च જે ધન, અને
गरिमा મોટાઇ છે
कलानाम् કળાઓનુ
यत् केलि જે ધન ક્રીડા છે
असमतमा તૂલના ન અપાય એવુ
रुपरचना રૂપની રચના છે
धनम् तत् તે ધન
यैःआत्तम् જેઓએ લઇ લીંનુ
निखिलम् સમગ્રમ् अपि પણ
तै· તે માણસોએ
सहृतम् હરણ કરેલુ છે
इदम् આ બધુ

॥ श्लोक ११८ ॥

वैरम् શત્રુતા
विश्वजनैः જગતના લોકો સાથે
अकारि કરેલુ છે
कलह. કજીયો કર્યો છે
कीर्त्या કીર્તિ સાથે
लोकद्वयीकृत्यैः બન્ને લોકોના કા-
मत्सर. મત્સર [ર્યો સાથે
उत्सवैः ઉત્સવો સાથે
विरहः વિયોગ કરેલો છે
सौख्यैः સુખો સાથે
असूयोदयः અદેખાઇનો ઉદય

प्राणैः પ્રાણો સાથે
अप्रियता અપ્રીતિ કરેલી છે
प्रियैः સ્નેહીયો સાથે
अलपनम् અબોલા કરેલા છે
द्रोह દ્રોહ કરેલો છે
धर्मेच्छया ધર્મની ઈચ્છાથી સાથે
विश्रम्भेन વિશ્વાસ સાથે
हठः હઠ કરેલી છે तैः તે માણસોએ
अतिशठैः અતિ દુષ્ટ એવા
यैः જે દુષ્ટોએ चौरिका ચોરી
निर्ममे નક્કી કરી છે

॥ श्लोक ११९ ॥

तत्कीर्तिः તેમની કીર્તિ
कुमुद ચન્દ્ર વિકાસી કમલ
न्दु ચન્દ્રમા
कुन्दकलिका કુન્દ પુષ્પની કળી
कर्पूरपूर કપૂરના સમૂહની
उपमा ઉપમાવાળી
तत्स्फुर्ति તેમની સ્ફુર્તિ
परमप्रमोद ઘણા હર્ષથી
विलसत्पावित्र्य ફેલાતુ પવિત્ર
પણુ રૂપી
पाथःप्रपा પાણીના પરબ જેવી
तन्मूर्ति તેઓની મૂર્તિ
स्मरपार्थिव કામદેવ રૂપી રાજાના
स्मरशशि કામરૂપી ચન્દ્રને ગળ-
स्वर्भानुः ગ્રહુ જેવી [વામા
उद्भ्राजते શોભે છે चौर्यम् ચોરીને
यैः જેઓએ मुमुचे તજીદીધી છે
लसद्गुणगण ઉત્તમ ગુણોના સ-
મૂહ રૂપી
आराम બગીચાને બાલવામા
एकदावानलम् દાવાનલ સરખી

॥ श्लोक १२० ॥

श्रीकीर्ति અપકીર્તિના
विस्फुर्ति ફેલાવા રૂપી
लताम्बुवाहम् વેલડીને વધારવામાં
મેઘ સરખી

दौर्भाग्य દુર્ભાગી પણ
दैन्यअम्बुज દીનતા રૂપી કમલોને
વિકસ્વર કરવામાં
सप्तवाहम् સૂર્ય સરખી
विश्रम्भ વિશ્વાસ રૂપી
धाराधर મેઘને નાશ કરવામા
गन्धवाहम પવન સરખી
विमुञ्च તજી દે चौर्यम ચોરીને
दुरितप्रवाहम् પાપોના પ્રવાહ જેવી

॥ श्लोक १२१ ॥

नोहास्यम् હાસ્ય કરી શકતો નથી
सुरतप्रपञ्च સંભોગના પ્રપંચમાં
चतुरम् યોગ્ય એવુ
न आलिंगन આલિંગન નથી
निर्भरम् અતિશય [કરતો
न एव નથીજ उरोज સ્તન રૂપી
सरोजयुग्मम् કમલના જોડલાને
अलुठत् ફેરવતો નથી
पाणिम् હાથને
प्रमीलाम् આંખો મીચીને
अलम् બગબગ નથી કરતો નો નહિ
बिंबाधरचुंबनम् બિંબજેવા ઓષ્ટનુ
स्थिरतया શાન્તિથી [ચુંબન
कुर्यात् કરી શકતો पुमान પુરૂષ
प्रेयसीम् પ્રીયાને
अन्येषाम् પરાયાની
रमयन् વિલાસ કરતો
निकामचकितः ઘણી બીકનો માર્યો
इति એટલા માટે
काम्याः ઈચ્છા કરવા યોગ્ય
न, ता તે સ્રીયો નથી

॥ श्लोक १२२ ॥

पौराणाम् નગરના લોકોની
पुरतः સમક્ષ प्रपञ्च्य વિસ્તારીને
महिमाम् ઉત્સવને दत्तः આપેલો છે
पितृभ्याम् માત પિતાએ
स्वयम् પોતે यः જે પતિ
दत्वा આપીને

स्वकरम् પોતાના હાથને
करेण હાથ વડે वृत. વરેલો છે
सप्तार्चिषाम् અગ્નિની
साक्षिकम् સમક્ષ तम् તેવા પ્રકારના
हित्वा તજીને पतिम् ધણીને
ईहते ઇચ્છા કરે છે
यत् इतरम् જે બીજાને
या कामिनी જે સ્ત્રી
कामिनम् કામી પુરૂષને
तत्नूनम् તે નિશ્ચય कथम् કેવીરીતે
आत्मसात् પોતાની भवति થાય ?
स्वच्छन्द મન પ્રમાણે
सचारिणीम् ચાલનારી

॥ श्लोक १२३ ॥

पूर्णःअपि પૂર્ણ એવો પણ
अन्यपराभव રાહુના પરાભવ રૂપી
एकतमसा અંધકારથી
यत् सगत· જે સ્ત્રીના સંગથી
ग्रस्यते ખવાઈ જાય છે
प्रादुर्भूतकलक ઉત્પન્ન થયેલા કલંક રૂપી
पङ्ककलित: કાદવથી છવાયેલો
सुश्लोकशीतद्युतिः પ્રખ્યાત ચંદ્રમા
नीचाचारविधौ નીચના આચારની વિધિમાં
महानिव મોટા માણસ જેમ
भवेत् થાય
आपातमात्रप्रीये આગ ભમાજ વહાલો
कः કોણ अस्मिन् આ એવા
स्वैरविहारकारिणि ઇચ્છા પ્રમાણે વિહાર કરનારા
सुधी ડાહ્યો મણસ
प्रीत પ્રીતિવાળો
परस्त्रीजने પરાયા સ્ત્રી વર્ગમાં

॥ श्लोक १२४ ॥

घोषेषु ગોકુલમાં
स्थितिमीहते રહેવાને ઇચ્છે છે
सःविमतिः તે બુદ્ધિવગરનો માણસ

मुक्त्वा તજીને
अमराणापुरीम् દેવોની નગરીને
त्यक्त्वा તજીને
मद्रमेदिनीम મંદરાચલની ભૂમિને
अवकरान् ઉકરડાને
उत्खातुम ખોદવાને
उत्क:, स. તે ઉત્સાહ કરે છે
पातुम પીવાને वाञ्छति ઇચ્છા કરે છે
मुक्तनिर्मलजल: નિર્મલ જલ તજીને
स: તે મુર્ખ
ग्राममार्गोदकम ગામડાની ગટરનું
त्यक्त्वा તજીને [પાણી
आत्मप्रमदा: પોતાની સ્ત્રીયોને
परप्रियतमा બીજાની સ્ત્રીયોને
य: જે મૂર્ખ सेवितुम् સેવવાને
वाञ्छति ઇચ્છા કરે છે

॥ श्लोक १२५ ॥

निजअङ्गनासङ्ग પોતાની સ્ત્રીના
સંગને
अनगरगात કામદેવના રંગ થકી
अन्येषु બીજા પુરૂષો
वाछत्सु ઇચ્છા કરતા यथा જેમ
आत्मकोप: આપણને ક્રોધ
तथा તે પ્રમાણે परेषा બીજાને
इतिमन्यमाना: એમ માનનારા
त्यजन्ति તજી દે છે सन्त: સજ્જનો
परकीयपत्नी' બીજાની સ્ત્રીયોને

॥ श्लोक १२६ ॥

सारङ्गान् હરિણોને
भ्रमरान ભમરાઓને
इभान હાથીયોને
शलभान् પતંગીયાઓને
मृत्युगतान મૃત્યુ પામેલા
कर्ण કાન घ्राण નાસિકા
शरीर સ્પર્શ ઇન્દ્રિય नेत्र આંખ
रसनाकामै: જીભની ઇચ્છાથી
प्रकामोत्सुक: ઘણો ઉત્સુક એવો
दृष्ट्वा જોઇને

शिष्टपथ ઉત્તમ માર્ગમાં
प्रवृत्ति પ્રવૃત્તિ રૂપી
विपिनश्रेणी વનની પંક્તિના
समुत्पाटने નાશ કરવામાં
माटोपद्विपम् ઉદ્ધત હાથી જેવા
इन्द्रियव्रजम् ઇન્દ્રિયોના સમૂહને
इमम् આવા પ્રકારના
धीमान ડાહ્યા માણસો
विधत्ते ધારણ કરે છે
वशे આધિનતામા

॥ श्लोक १२७ ॥

दंभअम्भोरुहिणी કપટરૂપી કમ-
લનીને
विकाशनविधौ વિકસ્વર કરવામા
य જે ઇન્દ્રિયોનો સમૂહ
अम्भोजिनीवल्लभः સૂર્યના જેવો
यः જે ઇન્દ્રિયોનો સમૂહ
लापत्य લપટતાની
कलाकलाप કલાના સમૂહ રૂપી
जलधौ સમુદ્રને વિષે
पीयूषपादउपम ચંદ્રમાની ઉપમા
स्पर्द्धा સ્પર્ધા રૂપી [વાળો
वसुधारुह વૃક્ષોની आलि પંક્તિમા
जलद મેઘ જેવો
य જે ઇન્દ્રિય ગણ
उत्पथप्रास्थितौ કુમાર્ગમા જવાને
पारगिणः પાર પામેલો
तम् તેવા પ્રકારના
उध्धूरम ઉદ્ધત એવા
विषयिणाम् ઇન્દ્રિયો व्रातम् સમૂહને
जयन् જીતતો એવો
भद्रभाक् કલ્યાણ ભજનારો

॥ श्लोक १२८ ॥

स તે એવો प्राज्यैः દેદીપ્યમાન
ज्वलनैर्विना અગ્નિવિના [એવા
रसवतीपाक રસોઈના પાકને
चिकीर्षुः કરવાની ઈચ્છાવાળો
कुधीः મુર્ખ માણસ

त्यक्त्वा તજીને पोतम વહાણને
अगाधवार्धितरणम અગાધ સમુદ્ર
दोर्भ्याम ભુજાઓ વડે [તરવાને
विधित्सु કરનારો
स તે મુર્ખ માણસ
बीजानाम् બીજોના
वपनैःविना વાવેતર વિના
इच्छति ઇચ્છા કરે છે
स તે મુર્ખ क्षेत्रेषु ખેતરોમા
धान्योद्गमम ધાન્યની ઉત્પત્તિને
य· જે મુર્ખ अक्षाणाम् ઇન્દ્રિયોના
विजयैर्विना વિજય વગર
स्पृहयति ઇચ્છા કરે છે
ध्यान विधातु ધ્યાન કરવાને
शुभम् સુન્દર

॥ **श्लोक १२९** ॥

रागद्वेष રાગ તથા દ્વેષના
विनिर्जय વિજય રૂપી
अम्बुजवने કમલોના વનમા

यः જે ઇન્દ્રિયોનો જય
पद्मिनीनामपति સૂર્ય જેવો
कृत्याकृत्य કરવા ન કરવા યોગ્યનો
विवेककानने વિવેક રૂપી વનમા
पयोवाहप्रवाह વરસાદના પ્રવાહ
यः જે ઇન્દ્રિયોનો જય [જેવા
सद्बोध ઉત્તમ બોધના
विरोध વિરોધ રૂપી
भूधरशिर પર્વતના શિખરને
ભેદવામા
शबप्रवाह વજ્રના પ્રહારની
उपमः ઉપમાવાળો
साम्योल्लासमयम् સમતાના ઉલ્લાસ
तम् તેવા પ્રકારનો [વાળો
इन्द्रियजयम् ઇન્દ્રિયોના જયને
कृत्वा કરીને भव था
आनदवान् આનદવાળો

॥ **श्लोक १३०** ॥

विद्वास પડિતો बहुशः ઘણા

विचारवचनै વિચારવાળાં વચ-
चेत: ચિત્તને [નોથી
चमत्कारिण: આશ્ચર્ય કારક
शूरा: શૂરવીર પુરૂષો सन्ति છે
सहस्रशः હજારો
समरव्यापार સંગ્રામના કાર્યમાં
बद्धादरा· આદર રાખનારા
दातार:अपि દાન આપનારા પણ
पदेपदे પગલે પગલે
घनधनैः ઘણા ધનથી
कल्पद्रुकल्पा કલ્પવૃક્ષ જેવા
कलौ કલિયુગમાં
ते,के,अपि તેવા વિરલાજ છે
इन्द्रियतस्करै ઇન્દ્રિયોરૂપીચોરોએ
अपहृतम् ચોરી લીધુ
येषा જે માણસોનુ न નથી
पुण्यम्धनम् પુણ્યરૂપી ધન

॥ श्लोक १३१ ॥

शक्रस्यएव ઇન્દ્રનુજ જેમ
सुरद्विपः ઐરાવત હાથી
मधुरिपो:,एव વિષ્ણુનુ,જ
अडजानाम् પક્ષીયોનો
पति સ્વામી (ગરૂડ)
श्रीदस्यएव કુબેરનુ જેમ
पुष्पकम पुष्पક વિમાન
पशुपतःएव મહાદેવનુજ જેમ
उक्षचूडामणि: બલદ
स्कन्धस्यएव કાર્તિક સ્વામીનુજ
भुजगभुक् મયૂર
गणपते एव ગણપતિનુ જેમ
उन्दर,वाहन ઉંદરજ વાહન છે
धन्यस्यएव ધન્ય માણસનુજ જેમ
शिवाध्वनि મોક્ષ માર્ગમા
प्रविदिता કહેલીછે यानम् વાહન
कृपा દયા कोविदैः પંડિતોએ

॥ श्लोक १३२ ॥

गाम्भिर्यम् ગમ્ભીરતાને
जलधे· સમુદ્રની धनम् ધન

धनपते કુબેરથી ऐश्वर्यम ઐશ્વર્યને	नाना मौक्तिक અનેક પ્રકારના મોતીને
एकेक्षणात મહાદેવ પાસેથી	हेम, विद्रुम, સુવર્ણ, પરવાલા,
सौन्दर्यम સુન્દરતાને	मणिमुक्ताद्यय મણિ તથા રત્ન રૂપી
स्मरत કામ દેવથી श्रियम् લક્ષ્મીને	गोमयम् છાણને दुग्धम् દુધને
जलशयात् વિષ્ણુ થકી	दुग्ध पयोधि ક્ષીર સાગરની
आयुः આયુષ दीर्घम् લાંબુ	क्षारिलहरी સુન્દર મોજા સરખા
ध्रुवात् ધ્રુવ થકી	शुभ्रम् ધવલ એવા
सौभाग्यम् સૌભાગ્યને	यश सचय યશના સમૂહરૂપી
शुभम् મનોહર એવુ	विश्वम् જગત્
अश्विनीसुत અશ્વિની કુમારના	विश्वजन સમગ્ર જનોને
युगात् જોડલાથી शक्ति શક્તિને	इहलीयमहस સુન્દર પ્રભાવવાળા
सत्याः સત્યવતીના	स्वर्गअपवर्ग સ્વર્ગ તથા મોક્ષના
सुतात् પુત્ર (વ્યાસ) થકી	उदयम् ઉદય રૂપી વત્સને या જે
लात्वा લઇને तम, विदधे તેને	यच्छति આપે છે अनिशम નિરન્તર
विधिः બ્રહ્માએ [બનાવ્યો છે	दयामरमवी દયારૂપી કામધેનુ
विधिमना વિધિમાં મન વાળા	सा તે દયા રૂપી ધેનુ
चक्रे કરી છે कृपाम દયાને	रक्ष्यताम् રક્ષણ કરવુ
यः જે માણસે अंङ्गिषु પ્રાણીયોમાં	अक्षयम् નાશ નથાય તેમ

॥ श्लोक १૩૩ ॥

॥ श्लोक १३४ ॥

अस्ताद्रेः અસ્તાચલ થકી
उदयम् ઉદયને रवेः સૂર્યના
सः તે મુર્ખ लवणात् લવણ થકી
माधुर्यम् મીઠાશને
आस्यात् મુખ થકી अहेः સર્પના
पीयूषम् અમૃતને
कुहोः અમાવાસ્યા થકી
अनुष्णकिरण ચન્દ્રમાને
हानिम् ક્ષયને
कुपथ्यात् અપથ્ય ભોજનથી
रुजाम् રોગોના
पावित्र्यम् પવિત્ર પણાને
श्वपचात् ચડાલ થકી
दिनम् દિવસને रजनेः રાત્રિ થકી
दीक्षाम् દીક્ષાને श्रियाम लक्ष्मीના
सग्रहात् સગ્રહ થકી
कातारात् જગલથકી नगरम् નગરને
कांक्षति ઇચ્છા કરે છે
वधात् વધ થકી यः જે
धर्मम् ધર્મને इच्छति ઇચ્છા કરેછે
अधीः બુદ્ધિ વગરનો

॥ श्लोक १३५ ॥

धर्माणाम् ધર્મોના निधिः ભડાગ રૂપ
आस्पदम् સ્થાનરૂપ यशसाम् યશોના
सभोगभूमि સયોગના સ્થાન રૂપ
श्रियाम લક્ષ્મીયોના
आस्थानम् સભારૂપ
महसाम પ્રભાવોની ભૂ ભૂમિરૂપ
अविपदाम् સુખોની यानम् વહાણ
भवाम्भोधौ સસાર સમુદ્રમા [રૂપ
स्कन्धः સ્કન્ધરૂપ
सन्मतिविरुधा સારી મતિરૂપી
વૃક્ષોના
प्रियसखी વહાલી સખીરૂપ
स्वर्गापवर्गश्रिया સ્વર્ગ અને મોક્ષ
धन्यानाम् ધન્ય પુરૂષોને [લક્ષ્મીની
दयिता વહાલી दया દયારૂપી

अस्तु थाओ दयिता स्त्री
क्लेशै कलेशो थकी
अशेषैः समग्र एवा अलम् सर्यु

॥ श्लोक १३६ ॥

कीर्तौ कीर्तिमां
कज्जलकूर्चकम् काजलनी पीछी सरखा
हलमुखम् हळना मुख जेवु
विश्वासविश्वा विश्वास रूपी पृथ्वी
तले तलमा
नानानर्थ अनेकप्रकारनाअनर्थोनी
कदर्थनावन कदर्थना रूपी वनमां
घनम् मेघ सरखा
कौलीन दुष्ट कार्योने
केलिगृहम् क्रीडाना घर सरखा
प्रेमप्रौढ प्रेमरूपी मोटा
पयोदपूर मेघना समूह प्रत्ये
पवनम् वायु सरखा
सन्मान सन्मानरूपी
मुस्ताङ्कुरे मोथना अंकुरामां
कोलम् सुअर सरखा
कः कयो माणस
लसदाशय स्वच्छ आशय वाळो
अद्भूतमतिः श्रेष्ठमति वाळो
भाषाम् वाणीने मृषाम् जुठी
भाषते बोले छे ?

॥ श्लोक १३७ ॥

सिन्दूर सिन्दूर
करिमुर्ध्नि हाथीना मस्तक उपर
मंदिरमणिः दीपक गेहे घरमा
देहे शरीरमा असुमान् जीव
तारुण्यम् तरुणता
चलचक्षुषि स्त्रीने विषे
द्युतिपतिः सूर्य व्योम्नि आकाशमां
द्विजेश चन्द्र निशि रात्रीमा
प्रासादे देवालयमा प्रतिमा प्रतिमा
अलिके ललाटमा तिलकम् तिलक
भूषा शोभारूप

यथाजायते જેમ થાય છે
कीर्तेः કીર્તિને
केलिगृहम् ક્રીડાના ઘર સરખા
तथा તે પ્રમાણે
तनुमताम् પ્રાણીયોના
वक्त्रे મુખમા वचः વચન
सूनृतम् સત્ય વચન

॥ श्लोक १३८ ॥

हानिम् હાનિને एति પામે છે
ददताम् દાન દેનારાઓનુ
धनम् ધન उच्चैः ઘણુ એવુ
शीलतः શીલ પાલવાથી
भवति થાય છે
भोगवियोगः ભોગનો વિયોગ
जायते થાય છે तपसा તપવડે
तनुकार्श्यम् શરીરની દુબળાઇ
हीयते નાશ પામે છે
किमपि न કાંઇ પણ નહિ
अनघवाक्यै. સત્ય વચનોથી

॥ श्लोक १३९ ॥

अग्नि દેવતા शाम्यति શાન્તથાયછે
मुञ्चति મુકે છે
प्रभुःअपाम् સ્વામી, જલનો(સમુદ્ર)
औद्धत्यम् ઉદ્ધતાઇને
ओघ સમૂહ रुजाम् રોગોનો
याति,अस्तम् અસ્તને પામે છે
विकटाः ભયકર घटाः સમૂહો
करटिनाम् હાથિયોના
आटीकते,न આવતી નથી
अन्तिकम् નજીકમા
शैथिल्यम् શિથિલ પણાને
समुपैति પામે છે सिन्धुररिपुः સિહ
सर्पःअपि સર્પ પણ
न,उत्सर्पति નજીક આવતો નથી
द्राक् તુરતજ दूरात् દૂર
उपयाति ચાલી જાય છે
दस्युरणभीः ચોરી અને સગ્રામની
सत्यम् वचः સત્ય વચનને [બીક

जल्पताम् બોલનારા પ્રત્યે

॥ श्लोक १४० ॥

तस्मात् તે પુરૂષ થકી
वैरम् વૈર उपैतिदूरम् દૂર જાય છે
उरगश्रेणिः સર્પોની શ્રેણિ
सुपर्णात्इव ગરૂડ થકી જેમ
क्लेश नश्यति કલેશ નાશ પામે છે
भास्करात्इव સૂર્ય થકી જેમ
तमः અન્ધકાર
तस्मात् તે પુરૂષ થકી
अकस्मात् અચાનક भव થયેલો
तस्मात् તે પુરૂષ થકી भीः બીક
तुहिनात्इव હિમ થકી જેમ
अबुरुहिणी કમલિની
सजायते થાય છે नश्वरा નષ્ટજ
सत्या સત્ય એવી
उद्गच्छति નીકળે છે गीः વાણી
यदीयवदनात् જે માણસના મુખથી
गङ्गाइव ગંગા જેમ
गौरीगुरो. હિમાલયમાંથી

॥ श्लोक १४१ ॥

अप्रेम અપ્રીતિ રૂપ
पकरुहिणीपति સૂર્યને (ઉદય માટે)
पूर्वशैलम् ઉદયાચલ સમાન
धर्मअर्थकाम ધર્મ અર્થ અને કામ રૂપી
कमलाकर કમળોના સમૂહને (નાશ કરવામા)
शर्वरीशम् ચન્દ્ર સમાન
स्वर्गअपवर्ग સ્વર્ગ તથા મોક્ષ રૂપી
पुरमार्गनिरोध નગરીના માર્ગને
योधम् સુભટ સમાન [રોકવામા
स्तेयम् ચોરીને निराकुरुत દૂર કરો
कीर्तिलता કીર્તિ રૂપી વેલડીને (કાપવામા)
कुठारम् કોવાડા જેવી

॥ श्लोक १४२ ॥

कीर्तिम् કીર્તિને हन्ति નાશ કરે છે

खलः દુર્જન માણસ
बालमिलनम મુર્ખ સાથેનો મેલાપ
माहात्म्यम् મોટાઇનો
अङ्गम् શરીરને
महाव्याधिः મોટા રોગ
दुस्तनयः કુપુત્ર कुलम વંશને
विमलम નિર્મલ એવી
चिन्ता ચિંતા
मनश्चारुताम् મનની મનોહરતાને
स्त्रीशिलम् સ્ત્રીના શીલને
स्मरलपटः કામી માણસ
कपटः કપટ पुण्यम् પુણ્યને
गुणान् ગુણોને नीचता નીચપણુ
मर्त्यैः માણસોએ वित्तम् ધન
अदत्तम् ચોરીનુ आत्तम् મેળવ્યુ છે
इह આલોકમા यै જેમણે
सर्वम् સર્વ વસ્તુને हतम् હણી છે
तैः તે માણસોએ इदम् આ

॥ श्लोक १४३ ॥

मुक्त्वा મૂકીને उच्चैः અતિશય
विषमम् આકરૂ विषम् ઝેરને
विषभृताम् સર્પોનુ
तैः તે માણસોએ
कामितम् ઇચ્છેલુ છે
जीवितम् જીવિતને
तै તે માણસોએ अब्धेः સમુદ્રનુ
अतुलम् અતિશય
निपीय પાન કરીને सलिलम જલને
तृष्णाक्षय· તૃષ્ણાનો ક્ષય
अभीप्सितः ઇચ્છેલો છે
क्षिप्त्वा નાખીને
कुन्तमुखम ભાલાની અણી
तैः તે માણસોએ
नयनयो. આખોમા
कण्डुक्षतिः ખરજનનો નાશ
काङ्क्षिता ઇચ્છેલી છે
यैः જે માણસોએ आदाय લઇને
परार्धिम् પરાયાની ઋધિને

आत्मसदने પોતાના ઘરમાં
पूर्त्तिः પૂર્ણતા
श्रियाईहिता લક્ષ્મીને ઈચ્છી છે
जहताम ત્યાગ કરનારા
पुसाम માણસોના
प्रशसापदम પ્રશસાનુ પાત્ર

॥ श्लोक १४४ ॥

स्त्रीणाम् સ્ત્રીયોના
हारःइव હાર જેમ
अतिपीनकुचयो અતિ કઠીન સ્ત-
काचीइव કંદોરો જેમ [નો ઉપર
काचीपदे કેડ ઉપર गह्ले ગાલ ઉપર
पत्रलताइव પીલ જેમ
कज्जलमिव કાજલ જેમ
अलकारकृत् અલકાર રૂપ
चक्षुषो· નેત્રોને વિષે रेणुः રજ
भूमिविभूषण પૃથ્વીના આભૂષણ
चरणयो· બન્ને ચરણના [રૂપ
पुण्यात्मना પવિત્ર માણસોના
जायते થાય છે अन्येषाम् પરાયાના
वित्तम् ધનને अदत्तम् નહિંદીધેલા
अत्र આ જગતમા

॥ श्लोक १४५ ॥

अदत्तादान ચોરીનુ
महात्म्यम माहात्म्य
अहो આશ્ચર્ય છે કે
वाचामगोचरम् વાણીને અવિષય છે
यत् શાથી કે अर्थम् ધનને
आददानाम् ચોરી કરનારાઓના
अनर्थ દુ ખ अभ्योति આવે છે
सद्मनि ઘરમા

॥ श्लोक १४६ ॥

दोर्भ्याम् બન્ને હાથ થકી
ये જે માણસો जलधेः સમુદ્રના
तरन्ति તરે છે सलिलम् જલને
पद्भ्याम् બે પગ વડે
नभःप्राणणे આકાશનાઆગણામા
ये, भ्राम्यन्ति જેઓ ભમે છે

वारवाणरहिता બખ્તર વિનાના
कुर्वन्ति કરે છે ये જે માણસો
आहवम् સગ્રામને
दुष्टाम् ભયકર એવી
अटवीम् જંગલમા अटन्ति ભટકે છે
पटवः ચાલાક માણસો
ते, सन्ति તેવો છે
सङ्ख्यातिगाः સખ્યા વગરના
ते,केचित् તેવા કોઈકજ છે
चलचक्षुषा ચપલ નેત્રવાળી સ્ત્રી-
परिचयैः સોબત વડે [યોના
चित्तम् મન यदीयम् જેમનુ
शुचि પવિત્ર છે

॥ श्लोक १४७ ॥

खद्योतैःइव પતગીયાથી જેમ
भानुमान् સૂર્ય भषणैः કુતરાઓથી
कुम्भीइव હાથી જેમ
जम्भद्विषः ઇન્દ્રનો
सारङ्गैःइव હરિણોથી જે મ
केसरी સિંહ मखभुजा દેવોના
भर्त्ताइव ધણી (ઇન્દ્ર) જેમ
दैत्यव्रजैः દૈત્યોના સમૂહોથી
सौपर्णेयःइव ગરૂડ જેમ
उरगैः સર્પોવડે मरुताम् પવનોના
स्तोमैः इव સમૂહો થકી જેમ
स्वर्गिगिरिः મેરૂ પર્વત न નહિ
स्त्रीभिः સ્ત્રીયોથકી विभिदे ભેદાયુ
यदीयहृदय જેનુ હૃદય
शूराय શુરવીર એવા
तस्मै તે માણસને
नमः નમસ્કાર થાઓ

॥ श्लोक १४८ ॥

गुह्यम् ગુહ્ય વાત
दुर्जनचेतसीव દુર્જનના મનમાં
सलिलम् પાણી [જેમ
मुर्ध्निइव શિખરમાં જેમ
धात्रीभृतः પર્વતના
युद्धोर्व्यामिव સમરાંગણમા જેમ

कातरः કાયર માણસ
कलिमल ક્લેશનો મેલ
स्वान्ते ચિત્તમા
सुसाधोःइव ઉત્તમ મુનિના જેમ
दौर्गत्यम ઉદ્ધતપણુ
धरणीरुहीव પર્વતમાં જેમ (મેર)
मरुताम् દેવોના મેજે,न નથીરહેતુ
चेतोऽम्बुजे ચિત્તરૂપી કમલમા
स्थैर्यम् સ્થિર પણુ
यस्य જે માણસના
मृगीदशाम् સ્રીયોના
विलसितम् વિલાસ
धन्याय ધન્ય એવા तस्मै તેપુરૂષને
नमः નમસ્કાર થાઓ

॥ श्लोक १४९ ॥

भ्रूभङ्गभोगैः ભ્રકુટીના ભગ રૂપી ફણાવાળા
लसदन्तरालैः અદર ઉલાસમાન
न नहि [એવા

एणीदृशाम् સ્રીયોના
देहसदर्पसर्पैः શરીરરૂપી ઉદ્ધત સર્પોએ
सद्ध्यानदीपः ઉત્તમ ધ્યાનરૂપી
सामियाय પ્રાપ્ત થયો [દીપક
शान्तिम् શાન્તિને
तस्मै તેવા પ્રકારના
नम નમસ્કાર થાઓ
मयमिकुंजराय મુનિઓમા શ્રેષ્ઠ

॥ श्लोक १५० ॥

भूयोभारभर ઘણાભારનાસમૂહથી
अभिभूततरणी ડુબનાર વહાણ
वार्धौइव સમુદ્રમાં જેમ [જેવી
उद्भीषणे ભયકર એવા
ससारे સસારમા
सपरिग्रहा પરિગ્રહવાળી
तनुजुषा માણસોની राजिः શ્રેણી
निमज्जति ડુબે છે
अधः નીચે (નરકાદિ ગતિમાં)

तत् તેટલા માટે काङ्क्षन्ति ઇચ્છે છે
परिग्रहम् પરિગ્રહને
जपतपश्चारित्र જપ,તપઅનેચારિત્ર
पावित्र्यधी પવિત્રતા અને શુદ્ધિ
शुद्धध्यान શુદ્ધ ધ્યાનરૂપી
विधौ ચન્દ્રમામાં
विधुतुदम् રાહુ જેવા
अमुम આ પરિગ્રહને
मोक्तुम् તજીદેવાને
विमुक्तो મુકિત માર્ગમાં
रताः પ્રેમવાળા

॥ श्लोक १५१ ॥

प्रद्वेषबन्धुः દ્વેષના બન્ધુ સરખો
कलहैकासिन्धुः ક્લેશસમુદ્રસરખો
प्रमादपीनः પ્રમાદથી પુષ્ટ થયેલો
कुमताध्वनीनः કુમતમાંદોરીજનારો
औद्धत्यहेतुः ઉદ્ધતપણાના હેતુરૂપ
धृतिधुमकेतु ધીરજ પ્રત્યે અગ્નિ
परिग्रहः પરિગ્રહ अयम् આ [જેવો

दूरितद्रुत પાપથી ઉપદ્રવ વાળો
अयम આ પરિગ્રહ

॥ श्लोक १५२ ॥

पित्रो મા બાપની
उपास्तिम् સેવાને सुकृत પુણ્યની
अनुशास्तिम् શિખામણને
प्राज्ञैः વિદ્વાનો સાથે
प्रसङ्गम् સબંધને
गुणवत्सु ગુણવાળા જનોમાં
रगम અભિલાષાને
परिग्रहप्रेरित પરિગ્રહથી પ્રેરાયલી
चित्तवृत्ति. મનની વૃત્તિ જેની [છે
जहाति તજે છે
चैतन्यमृद्दव ચૈતન્યને જેમ
प्रमीतः મૃત્યુ પામેલો જન

॥ श्लोक १५३ ॥

न નથી आदित्यात सूर्य થકી
अपरः બીજો કોઇ
प्रतापनपदुः તાપ આપવામાં ચતુર

न नहि अब्धेःपर समुद्र थकी बीजो
तोयवान् जल वाळो
न,एव,अन्यः बीजो नथीज
पवमानतःच पवन थकी
चटुलः चपल एवो दुष्ट न दुष्टनथी
मृत्यो परः मृत्यु थकी बीजो
नएव नथीज
अग्नेःइतर· अग्नि थकी बीजो
क्षुधाक्षुभितधीः भूख थकी लधुधी
चौरः चोर [वाळो (भुखावरो)
स्मरात काम थकी
न,इतर बीजो नथी
दोषाढ्यात् दोष थकी भरेला एवा
न नहि परिग्रहात् परिग्रह थकी
परम् बीजु अघ·स्थानम् पापनु
तथा ते प्रमाणे [स्थान
सर्वथा सर्व प्रकारे

॥ श्लोक १५४ ॥

धर्मध्यानम् धर्म ध्यानने
अधीरयन् चलित करतो
तरुमइव वृक्षने जेम
प्रोत्सर्पि चलायमान एवो
कल्पानिल कल्प कालनो वायु जेम
प्रीतिम् प्रीतिने
पकजिनीमइव कमलनीने जेम
द्विपपतिः उन्मत हाथी
निर्मूलम् मुलमाथी
उन्मूलयन उखेडी कहाडतो
प्राविण्यम् पडिताइने
पयोजिनीपतिमिव सुर्यने जेम
स्वर्भाणु राहु
आच्छादयन आच्छादित करतो
श्लाघाम् प्रशसाने एति पामे छे
परिग्रहः परिग्रह किमु शु ?
कदा कयारे पण
कादम्बरीपानवत् मदिरापाननी पेठे

॥ श्लोक १५५ ॥

तुम्बेषु तुबडाओमां

चापेषु ધનુષોમા
मौक्तिकेषु મોતીયોમા
गुणाधिरोपात ગુણોના આરોપણથી
महिमानम् મહિમાને
उदीक्ष्य જોઇને कार्य. કરવા જોઇએ
कदर्यैःइव લોભી જનોએ જેમ
काचनेषु દ્રવ્યમા यत्नः પ્રયાન
गुणेषुएव ગુણોમાંજ
मनस्वि પણ્ડિતોમા
मान्यै. ઉત્તમ જનોએ

॥ श्लोक १५६ ॥

दौर्जन्यसज्ञे દુર્જનતાથી ભરેલા
मनुजे મનુષ્યમા वसन्तः રહેનારા
गुणा ગુણો भवेयुः થાય नहि નહિ
गौरवाय મોટાઇ માટે
गुणाधिरोपः દોરીનુ આરોપણ
परपीडनाय બીજાને પીડા કરવા
कदापि કોઇ વખત પણ [માટે
चापेषुइव ધનુષોમાં જેમ
किं,न दृष्टः શુ નથી જોયો ?

॥ श्लोक १५७ ॥

वेषव्युति વેશની રચના
विशदवसनातएव નિર્મલ વસ્ત્રથીજ
साध्यति થઇ શકે છે
मेध्या પવિત્ર એવી विद्या વિદ્યા
हृद्या મનોહર એવી
स्वमति પોતાની બુદ્ધિના
विभवात्एव વૈભવ થકીજ
लभ्या મળી શકે છે
अतिसभ्या શોભા વાળી
वित्तावाप्ति. ધનની પ્રાપ્તિ
भवति થાય છે बहो ઘણુ
उद्यमात्एव ઉદ્યોગથીજ
दिव्या દિવ્ય એવી
वस्त्रप्रज्ञ વસ્ત્ર અને બુદ્ધિ
उद्यमपरिचयैः ઉદ્યોગના પરિચ-
प्राप्यते પ્રાપ્ત કરાય છે [યથી
नो નહિ गुणौघः ગુણનો સમૂહ

॥ श्लोक १५८ ॥

पाषाणखण्डानि પથ્થરના ટુકડાઓ
अपि પણ मौक्तिकानि મોતી રૂપે
यत्सङ्क्रमात् જે ગુણના સંક્રમણથી
लोलविलोचनानाम् ચપલ નેત્ર
વાળી (સ્ત્રીયો)ને
वक्षःस्थले હૃદય સ્થલમાં
अलंकरणीभवन्ति આભૂષણતરીકે
થાય છે
तेषां,गुणानाम् તેવા ગુણોનો
महिमा પ્રભાવ महीयान् મોટોજ

॥ श्लोक १५९ ॥

जाति ઉત્તમ જાતિ
शारद શરદ ઋતુના
शर्वरीश्वर ચન્દ્રમાની
रुचाम् કાન્તિયોના
सौन्दर्यसंहारिणी સુન્દરતાને હર-
बुद्धि: બુદ્ધિ [નારી
बहु અતિશય असमान અતુલ

वाङ्मय વિદ્યારૂપી
सरिन्नाथ સમુદ્રને
प्रमाथ મન્થન કરવામાં
अद्रिराट् મન્થાદ્રિના જેવી
दर्पकदर्प કામદેવના અહંકારરૂપી
सर्प સર્પને फणभृत સર્પોના
प्रत्यर्थी શત્રુ (ગરૂડ)ની
तुल्यम् સમાન पुनः વળી, ફેરથી
तादृक् તેવા પ્રકારનું
गौरवभाजन સત્કારનું પાત્ર
भवति,नो, નથી થતું
यादृक् જે પ્રમાણે
गुणानाम् ગુણોનો गण. સમૂહ

॥ श्लोक १६० ॥

ग्रामीणेष्विव ગામડીઆઓમાં જેમ
नागरः નગરનો રહેવાસી
अर्ककुसुम આકડાના પુષ્પના
स्तोमेष्विव સમૂહમાં જેમ
अलिः ભ્રમર युवा જુવાન

मातङ्गः હાથી मरु મારવાડની
मेदिनीषुइव ભૂમિમા જેમ
मृगः હરિણ दग्धेषु સળગતા
दावेषु દાવાનલના વનમા
चक्र ચક્રવાક
चादिरदीधितिषुइव ચન્દ્રના કિર-
ણોમા જેમ
शमीगर्भेषुइव અગ્નિમા જેમ
अभश्चरः જલચર પ્રાણી
नो નહિ भोगेषु ભોગોમાં
रतिंकरोति પ્રીતિ કરેછે हृदयम હૃદય
वैराग्यभाजा વૈરાગ્યવાળાઓનુ
क्वचित् કદીપણ

॥ श्लोक १६१ ॥

यद्वाछन्ति જે ઇચ્છા કરે છે न નહિ
दुर्भगामइव દુર્ભાગિણીની પેઠે
वधूम् સ્ત્રીને
प्रोत्तुगपीनस्तनीम् ઊંચા અને કઠીન
રતન વાળી

यतस्निह्यति,न, જેનથી સ્નેહકરતા
तस्करैःइव ચોરો સાથે જેમ
सदा હમેશ
मुत्सुन्दरै, હર્ષથી પ્રફુલ્લિત
सोदरै ભાઇઓ સાથે
नो, मुह्यन्ति નથી મુઝાતા
पन्नगेषुइव સર્પોમા જેમ
मणिहारेषु માણીયોના હારોમા
अपारेषु ઘણા એવા
योगउद्योग યોગના ઉદ્યોગમા
नियोगिनः જોડાયલા
प्रशमिनः શમતાવાળા
तत તે સઘળુ
साम्य સમતા (વૈરાગ્ય)નુ
लीलायितम् મહાત્મ્ય છે

॥ श्लोक १६२ ॥

यत् જે વૈરાગ્ય
ससारसरोज સસારરૂપી કમલને
નષ્ટ કરવામાં

मोमसद्दशम् ચન્દ્ર સરખો છે
यत् જે વૈરાગ્ય
दम्भदीपद्युतौ કપટરૂપી દીપકની
કાન્તિ "દૂર કરવામા"
सर्पं સર્પ જેવો
सूर्पकशत्रु શંબરનો અરિ (કામ)
दर्पदलने અહંકારને દલવામા [તેના
यत् જે વૈરાગ્ય
चन्द्रचूडामणिः મહાદેવ સરખો
सद्बुद्धिवधू ઉત્તમ બુદ્ધિરૂપી સ્ત્રીને
विनोदसदन ક્રીડાનુ ઘર સરખો
साम्यसजीवनम् સમતાને જીવાડ-
वैराग्यम् વૈરાગ્યને [નારો
लसदात्मने નિર્મલ આત્માને માટે
प्रियसुहृद् પ્રિય મિત્ર સરખો
तद्देहि તેવો વૈરાગ્ય આપો
देहिप्रियम् પ્રાણીયોને પ્રિય એવો

॥ श्लोक १६३ ॥

यत् જે પ્રાણીયોનુ હૃદય

कान्ताकेलिकुठ સ્ત્રીયોની ક્રીડામા
यत् જે હૃદય [કુંઠિત થયુ છે
अमृतमधुरे અમૃત જેવા મધુર
भोजने ભોજનમા
भग्नभावम् ભાવ વગરનુ થયુ છે
यत् જે माल्यामोदमदम् પુષ્પોના
સુગંધમા મન્દ થયુ છે
अनघनिनदे ઉત્તમ શબ્દવાળા
वाद्यवृन्दे વાજીંત્રના સમૂહમા
सनिद्रम् મન્દ થયેલ છે
सद्रूपस्वरूपे સારા રૂપને જોવામા
क्षणसुखविमुखम् ક્ષણીક સુખથી
यत् જે [વિમુખ થયેલુ
क्षणे ઉત્સવમા
क्षीणकाक्षम् વાંછા રહિત
यत् જે वित्ते ધનમા
वीतवाछम् ઇચ્છા વગરનુ
हृदयम् હૃદય इदम्, अभूत् આ થયુ છે
तत् તે સઘળુ विरक्तत्व વૈરાગ્યનુ

चिह्नम् લક્ષણ છે

॥ श्लोक १६४ ॥

हेमन्ते હેમન્ત ઋતુમાં
हिमवात ઠંડા પવનથી
वेष्टितवने વિંટાયેલા વનમાં
वस्त्रै विना વસ્ત્રો વિના
यत्स्थिति જે રહેઠાણ
ग्रीष्मे ગ્રીષ્મ ઋતુમાં
भीष्मखरांशु ભયંકર સૂર્યના
कर्कश કિરણોથી તપેલા
रजःपुंजेषु રેતીના ઢગલામાં
शय्या શયન यत् જે
वर्षासु વર્ષા ઋતુમાં
गिरेः પર્વતની गुहासु ગુફાઓમાં
वसति વાસ કરવો
एकाकिनाम् એકાકી રહેતા
योगिनाम् યોગીઓના तद् તે સઘળુ
दुर्ध्यानविच्यवनैः દુષ્ટ ધ્યાનના
કારણોથી

अविजितम् નહીં જીતાયેલુ
वैराग्य વૈરાગ્યનુ
विस्फुर्जितम् માહાત્મ્ય છે

॥ श्लोक १६५ ॥

काव्यानाम् કાવ્યોના
करणैः કરવા વડે कृतम् બસ છે
सुरुचिरैः મનોહર એવા
वाचाम् વાણીના
प्रपंचैः વિસ્તારથી सृतम् શર્યું
बाहुबलैः ભુજાઓના બલથી
अलम् બસ છે
तपसापुरैः તપના સમૂહથી
प्रसिद्धि કીર્તિના
अंकुरैः અંકુરા સરખા
एकः ફક્ત એક
छेकजन ઉત્તમ માણસોના
प्रमोदविपाणि હર્ષની દુકાન સરખો
सेव्यः સેવવો જોઇએ
विवेकः વિવેક सखे હે મિત્ર

सर्वा મધળી
येनाविना જે વિવેક વિના
इन्दुनाइव ચન્દ્ર વિના જેમ
रजनिः રાત્રી श्रेणिः પક્તિ,સમૂહ
गुणानाम् તે ગુણોની
मुधा નિષ્ફલ છે

॥ श्लोक १६६ ॥

यस्मिन् જે વિવેક રૂપી ક્ષીર સમુદ્રમાંથી
रम्यरूचेः સુન્દર કાન્તિવાળા
यश कुमुदिनीभर्तु યશરૂપીચન્દ્રનો
भवेत् થાય છે सभव• ઉત્પત્તિ
मप्राप्त्यै પ્રાપ્તીને માટે
विबुधेश्वरै. પડિતોએ (ઇન્દ્રાદિ)
इह આ લોકમાં [એ
गवाम् કીર્તિની (પાણીની)
यः જે વિવેક રૂપી સમુદ્ર
मेव्यते સેવાય છે
रत्नभूः રત્નની ભૂમિરૂપ
येन જે વિવેકરૂપી સમુદ્ર વડે
उद्यत् ઉત્પન્ન થતી
कति કેટલાક हारिणी મનોહર
गुणमणिश्रेणिः ગુણોરૂપી મણીયોની પક્તિ
विश्राण्यते મેલવી શકાય છે
दत्ते આપે છે कस्य કયા માણસને
हरे:इव વિષ્ણુ ભગવાનને જેમ
एष એવો તે વિવેકરૂપી સમુદ્ર
न નહિ रमाम् લક્ષ્મીને
वैदग्ध्यदुग्धोदधिः વિવેકરૂપી ક્ષીર સમુદ્ર

॥ श्लोक १६७ ॥

वैराग्यम् વૈરાગ્યને
सुभगम् મનોહર જાણવો
तद्एव તેજ यशसाम् યશનો
राशि. સમૂહ सःएव તેજ
उल्लास ઉલ્લાસમાન એવો
स्फूर्तिः नीति सा एव તેજ

शुभा મનોહર છે साएव તેજ
गुणश्रेणिः ગુણોની પંક્તિ
मनोहरिणी મનોહર એવી
व्यानम ધ્યાનને
वन्यतमम् વધારે ધન્ય જાણવું
तदेव તેજ वचसाओघ વાણીનો
स एव તેજ [સમૂહ
अनघ નિર્મલ જાણવો
तारासु તારાઓમાં इन्दुः ચન્દ્ર જેમ
अमदभदभवन અતિશય પૂજાના
यत्र જેમાં [સ્થાનક રૂપ
औचिति વિવેક
चचति શોભી રહેલો છે

॥ श्लोक १६८ ॥

वर्मांशुः સૂર્ય
ग्रहधोरणिषुइव ગ્રહોની શ્રેણી-
યોમાં જેમ
करिव्रातेषुइव હાથીયોના ટોળામાં
ऐरावणः ઐરાવત હાથી [જેમ
कल्पद्रुः કલ્પ વૃક્ષ
पृथिवीरुहेषुइव વૃક્ષોમાં જેમ
फणिश्रेणिषुइव સર્પોની શ્રેણિમાં
अहीश्वरः શેષ નાગ [જેમ
स्वःशैल મેરૂ પર્વત
धरणीधरेषुइव પર્વતોમા જેમ
हयस्तोमेषुइव ઘોડાઓના સમૂહ-
उच्चैःश्रवा ઇન્દ્રનો ઘોડો [મા જેમ
भाति શોભે છે
ख्यातिगृहम् કીર્તિના સ્થાન સરખો
गुणेषु સઘળા ગુણોમા
विलसन् ઉલ્લાસમાન એવો
एक ફક્ત
विवेकोदयः વિવેકનોજ ઉદય

॥ श्लोक १६९ ॥

यस्मात् જે વિનયરૂપી ચિંતામણિ-
याचकलोक યાચક લોકરૂપી [થી
कोक ચકોર પ્રત્યે
रुचिमान् ચન્દ્ર સરખો

अर्थः અર્થ समर्थोदय સમર્થ ઉદય વાલો
काम કામ
इन्द्रियचित्तवृत्ति ઇન્દ્રિયોને ચિત્તની વૃત્તિરૂપ
तटिनीप्रोत्कर्ष નદીને વધારવામા
वर्षागम વરસાદના આવવારૂપ
धर्मःच અને ધર્મ त्रिदिव સ્વર્ગનો
अपुनर्भव મોક્ષનો
भवः ઉત્પન્ન કરનારો
प्रादुर्भवति ઉત્પન કરે છે
अजस्रा તુરન્ત
नव्यःअयम् નવીન, આ
मुदम् હર્ષને आतनोतु વિસ્તાર કરો
महताम् મોટા પુરૂષોના
औचित्य વિવેકરૂપી
चिन्तामणिः ચિંતામણિ રત્ન

॥ श्लोक १७० ॥

भक्तिः સેવા तीर्थकृताम् તીર્થકરોની
नतिः નમસ્કાર
प्रशमिनाम् મુનીયોનો
जैनागमानाम् જૈન સિદ્ધાન્તોનુ
श्रुति શ્રવણ मुक्तिः ત્યાગ
मत्सरिणाम् મત્સરીઓનો
पुनः વળી परिचितिः સગ
नैपुण्य ડાહાપણથી
पुण्यात्मनाम् પવિત્ર માણસોનો
अन्येषाम् બીજા માણસોના
गुणसंस्तुति. ગુણનાં વખાણ
परहृतिः પરિહાર, ત્યાગ
क्रोधादि ક્રોધ વિગેરે
विद्वेषिणाम् શત્રુઓનો
पापानाम् પાપોની विरतिः વિરામ
रतिः પ્રેમ
स्वसुहृशाम् પોતાની સ્રીયો પ્રત્યે
एषागतिः એવી રીતની ગતિ
धर्मिणाम् ધર્મી માણસોની

॥ श्लोक १७१ ॥

सौजन्यम् સજ્જનતા રૂપી

जनकः પિતા प्रसू માતા
उपशम· શાન્તિ રૂપી
त्यागादरः દાનના આદર રૂપી
सोदर· ભાઇ पत्नी સ્રી
पुण्यमतिः પુણ્યની બુદ્ધિરૂપી
सुहृद् મિત્ર गुणगणः ગુણોના
पुत्र· છોકરો [સમૂહ રૂપી
त्रपासगम લજ્જાના સગ રૂપી
नैर्दम्भ्यम् નિર્દમ્ભતા રૂપી
भगिनी બેન दया દયારૂપી
दुहिता દીકરી प्रीतिः પ્રીતિરૂપી
मातृस्वसा માસી
सान्द्रानंदकुटम् અતિ આનદના
कुटुम्बकम् કુટુબને [સમૂહરૂપ
इदम् આવા પ્રકારના
प्राहुः કહે છે सताम् સજ્જનોનુ
धीधनाः બુદ્ધિને ધન માનનારા

॥ श्लोक १७२ ॥

अर्चा પૂજા

अर्हताम् અરિહન્ત પ્રભુઓની
सयमिनाम् સયમવાળાઓને
नमस्या નમસ્કાર सगः સોબત
सताम् સજ્જનોની सश्रुति શ્રવણ
आगमानाम् આગમોનુ दानम् દાન
धनानाम् દ્રવ્યોનુ करुणा દયા
अगभाजाम् પ્રાણીઓ ઉપર
मार्गःअयम् આ માર્ગ
आर्यैः ઉત્તમ જનોએ
उदितः કહેલો છે शिवस्य મોક્ષનો

॥ श्लोक १७३ ॥

विस्फुर्तिमत् સ્ફુરાયમાન થતી
कीर्ति કીર્તિ
अनिंद्यविद्या પવિત્ર વિદ્યા
समृद्धिः સપત् इद्धा વૃદ્ધિપામેલી
रमणीयरुपम् મનોહર રૂપ
सौभाग्यसिद्धिः સૌભાગ્યની સિદ્ધિ
विमलंकुलम् નિર્મલ કુલ
फलानि ફળો છે धर्मस्य ધર્મનાં

बहुअपि છ એવાં अमूनि આ એવાં

॥ श्लोक १७४ ॥

मौहार्दद्रष्टिः પ્રેમવાળી દ્રષ્ટિ
सुकृतैकपुष्टि પુણ્યની પુષ્ટિ
परोपकारः બીજાને ઉપકાર
करुणाधिकारः દયાલુ પણુ
विवेकयोगः વિવેકનો સંયોગ
ममताभियोगः સમતાનું ધારવુ
सतोषवृत्ति સંતોષ વૃત્તિ
कृतिनाम् પુણ્યશાળીયોની
प्रवृत्ति. પ્રવૃત્તિ

॥ श्लोक १७५ ॥

ज्ञानी જ્ઞાની થઇને
विनीतः વિનયવાળો
सुभग સૌભાગ્યવાળો થઇને
सुशील· ઉત્તમશીલવાળો
प्रभुत्ववान् હોદ્દાવાળો થઇને
न्यायपथप्रवृतः ન્યાયમાર્ગે ચાલ-
નારો દાનેશ્વરી [નીરો

धनाढ्यः ધનાઢ્ય થઇને
प्रशमी શાન્ત સ્વભાવવાળો
समर्थ. સત્તાવાળો થઇને
पचअपि પાંચપણ अमी આ
भूमीषु જગત્‌માં
कल्पवृक्षाः કલ્પવૃક્ષ જેવા છે

॥ श्लोक १७६ ॥

दुःस्थ·अपि દરિદ્રી છતાં પણ
यः જે માણસ पातक પાપ થકી
भीतचेताः બીતામનવાળો
युवाअपि યુવાન્‌પણ मार કામદેવના
विकारहीनः વિકાર વગરનો
आढ्य.अपि સમર્થ છતાં પણ
यः જે માણસ
नीतिमताम् ન્યાયી જનોમાં
धुरीण અગ્રેસર છે
त्रयःअपि ત્રણ પણ अमी તેઓ
देवनदीप्रवाहा· ગંગાના પ્રવાહ
જેવા પવિત્ર છે

॥ श्लोक १७७ ॥

वृत्तिः મનોવૃત્તિ
नीतिमती નીતીવાળી રમા લક્ષ્મી
परमा અતિશય शश्वत् નિરન્તર
विनीता: વિનયવાળા
सुताः પુત્રો बन्धुः ભાઈ
बन्धुरधीः મનોહર બુદ્ધિવાળો
मतिः બુદ્ધિ स्मृतिमती સ્મરણ
वशः વશ [કરનારી
प्रशसास्पदम् પ્રશસાને યોગ્ય
वीर्यम् શકિત वर्यतरम ઉત્તમ
वचः વચન मधुरम મીઠું
मूर्तिः મૂર્તિ
विस्फुर्तिभाक् દેદીપ્યમાન
सानन्दम् આનદ સહિત
विदुरै પડિતોએ
इदम् આ, એ પ્રમાણે
निगदितम् કહેલુ છે धर्मस्य ધર્મનો
लीलायितम् મહિમા છે

॥ श्लोक १७८ ॥

शास्त्रैः શાસ્ત્રો વડે
शास्त्रवताम् શાસ્ત્રવાળાઓના
बलैः બલ વડે
बलभृताम બળવાળાઓના
श्रिभिः લક્ષ્મી વડે
श्रियाशालिना લક્ષ્મી વાળાના
शीलै શીલ વડે
शीलजुषाम् શીલ ધારીયોમા
गुणैः ગુણો વડે
गुणजुषाम् ગુણીજનોના
धीभिः બુદ્ધિ વડે
धीमालिनाम् બુદ્ધિવાનોના
सर्वेषाम् સર્વના गुरुःअस्ति ગુરૂ છે
अमी આ मम મારા पुनः વળી
मत्वा માનીને इति એ પ્રમાણે
येषाम् જેઓની व्यधात् કરેલી છે
विश्वानदकरीम् જગતમાં આનદ
जगद्गुरुः જગત્નાગુરૂ [કરનારી

इति એ પ્રમાણે ख्यातिम् કિર્તિને
हुमायु હુમાયુનો
सुतः પુત્ર (અકબર)

॥ श्लोक १७९ ॥

तषाम् તે એવા चदन ચદન સરખી
चन्द्र ચન્દ્ર સરખી
मौक्तिक મોતી સરખી
कुमुद् ચદ્ર વિકાસી કમલ સરખી
कैलासशैल કૈલાસ પર્વત જેવી
उल्लसत् ઉલ્લાસ પામતી
कीर्ति કીર્તિના स्फीत વિકસ્વર
मरीचि કિરણોથી [એવા
मण्डित શુશોભિત કરી છે
दिशाम् દિશાએ જેમણે એવા
प्रौढप्रतिष्ठा મોટી કીર્તિને
स्पृशाम् સ્પર્શ કરનારા
मुनीणाम् મુનિયો
मुनिहीर મુનિયોમા હિરા જેવા
हीरविजयाह्वानाम् હીરવિજયસુરીના
शिवश्रीमताम् મોક્ષરૂપી લક્ષ્મી
राज्ये રાજ્યમા [વાળા
राजिनि મનોહર એવા
विज्ञहेमविजयः પડિતહેમવિજય
सूक्तावलिम् કસ્તુરી પ્રકરણને
निर्ममे રચી છે

॥ श्लोक १८० ॥

कमलविजय કમલ વિજય
सञ्ज્ઞ નામ
प्राज्ञपारीद्र મહા પડિતના
पादद्वयकमल બન્ને ચરણ કમલના
विलासे વિલાસમા
भृङ्गताम् ભ્રમર તુલ્ય એવાને
सगतेन પ્રાપ્ત થયેલા
रसिकजनविनोदा રસિક જનોને
આનદ આપનારી
सूत्रिता બનાવેલી
सूक्तिमाला આ કસ્તુરી પ્રકરણ
श्रियम् લક્ષ્મીને अयतु આપો

जनानाम् માણસોને
कठपीठे કંઠસ્થલમા
लुठन्ती રહેલી એવી

॥ श्लोक १८१ ॥

सत्सूत्र ઉત્તમ સૂત્રરૂપી
मौक्तिक મોતીયોના
महोदधितुल्य સમુદ્ર જેવી
गुम्फ રચના
प्राज्ञइन्दु' વિદ્વાનોમા ચન્દ્ર જેવા
हेमविजयेन હેમ વિજયજીએ
विनिर्मितः બનાવેલ છે
यः જે પ્રકરણ आदाय લઈને
सूक्तजल સૂક્ત રૂપી પાણીને
अबुधरा इव મેઘો જેમ
अस्मात આ રચના થકી
व्यारव्याजुषः વ્યાખ્યાન કરનારા
क्षितितलम् પૃથ્વી તલપર
सुखयन्तु સુખી થાઓ
सन्तः સજ્જનો

॥ श्लोक १ ॥

गच्छत' માર્ગે ચાલનારને
स्वलनम् સ્ખલના कापि કંઇક
भवत्येव થાયછેજ
प्रमादतः પ્રમાદથકી हसन्ति હસેછે
दुर्जनाः દુર્જન માણસો
तत्र તે વખતે
समादधति સમાધાન કરે છે
सज्जनाः ડાહ્યા માણસો

॥ श्लोक २ ॥

लब्ध्वा પ્રાપ્તકરીને यदीय જેગુરૂના
चरणाम्बुज ચરણ કમલના
तारसारम् ઉત્તમ તત્વને
स्वादच्छटा સ્વાદની પરંપરાથી
अधरित હલકો કર્યો છે
दिव्यसुधासमूहम् દિવ્ય અમૃતનો
ससार સંસાર રૂપી [સમૂહ જેણે
काननतटे વનના તટ ઉપર

हि, अटता निश्य फ़रता
अलिनाइव भ्रमर जेवा
पीतं पीध्यो (पान कर्यो)
मया मे प्रवर उत्तम
बोधरस ज्ञाननोरस प्रवाहं प्रवाह

॥ श्लोक २ ॥

वन्दे वन्दन करूछु मम मारा
गुरुम् गुरु एवा तम् तेवा
चारित्रविजय चारित्र विजय
अभिधम् नामवाळा
परोपकारिणा परोपकारीयोमां
धुर्यम् प्रथम एवा

दत्तआनन्द आप्यो छे आनन्दनो
कदम्बकम् समूह जेणे

॥ श्लोक १ ॥

हीनपुण्याः पुण्य वगरना
नपश्यन्ति जोता नथी
रागान्धाः अनुरागमां अन्ध
तत्वसास्थितिम् तत्वनी स्थितिने
लाभे लाभमां
अलाभफल अलाभना फळने
नएव निश्चय लभन्ते मेळवे छे
ते ते एवा
नराधमाः अधम माणसो

समाप्तमिदम्.

